RADA MIEJSKA
w MAKOWIE MAZOWIECKIM
woj. mazowieckie

Maków Mazowiecki, 28.02.2017 r.

WO.0002.30.2017

ZAPROSZENIE

Zgodnie z § 20 ust. 3 oraz § 21 ust. 5 Statutu Miasta Maków Mazowiecki na wniosek Burmistrza Miasta zapraszam na XXX sesję Rady Miejskiej w Makowie Mazowieckim, która odbędzie się w dniu **3 marca 2017 roku o godz. 10^{00}** w budynku Urzędu Miejskiego z porządkiem obrad:

1. Otwarcie obrad.
2. Stwierdzenie prawomocności obrad.
3. Rozpatrzenie projektu uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki.
4. Rozpatrzenie projektu uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie przyjęcia planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli szkół i przedszkoli prowadzonych przez Miasto Maków Mazowiecki na rok 2017 oraz ustalenia maksymalnej kwoty dofinansowania opłat za kształcenie pobierane przez szkoły wyższe i zakłady doskonalenia nauczycieli oraz specjalności i form kształcenia, na które dofinansowanie jest przyznawane.
5. Rozpatrzenie projektu uchwały w sprawie dokonania zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Maków Mazowiecki na lata 2017-2022.
6. Rozpatrzenie projektu uchwały w sprawie dokonania zmian w uchwale budżetowej Miasta Maków Mazowiecki na 2017 rok.
7. Wolne wnioski i informacje.
8. Zamknięcie obrad.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Jerzy Dąbrowski

06-200 Maków Mazowiecki, ul. Moniuszki 6, tel. 29/ 71-71-002, fax. 29/71-71-507, Rada Miejska /29/ 71-42-129

Protokół z XXX sesji

Rady Miejskiej w Makowie Mazowieckim

odbytej w dniu 3 marca 2017 r.

w budynku Urzędu Miejskiego w Makowie Mazowieckim

pod przewodnictwem Przewodniczącego Rady Miejskiej

Radnego Jerzego Dąbrowskiego

Uczestnicy obrad XXX sesji Rady Miejskiej wg załączonych list obecności, które stanowią załącznik nr 1 do protokołu.

Ad pkt 1.

Otwarcie sesji.

Obrady XXX sesji Rady Miejskiej w Makowie Mazowieckim o godz. 10^{00} otworzył Przewodniczący Rady Miejskiej, Radny Jerzy Dąbrowski. Przywitał Radnych, Burmistrza Miasta, Zastępcę Burmistrza Miasta, Skarbnika Miasta oraz zaproszonych gości.

Ad pkt 2.

Stwierdzenie prawomocności obrad.

Ustawowy skład Rady wynosi 15 radnych. Obecnych na sali było 14 Radnych. Nieobecny był Radny Paweł Jaworowski. Przewodniczący RM stwierdził quorum. Podejmowane uchwały i decyzje mają moc prawną.

Obrady XXX sesji trwały w czasie od godz. 10^{00} do godz.10^{40}.

Przewodniczący RM Jerzy Dąbrowski poinformował, że sesja została zwołana na wniosek Burmistrza Miasta na podstawie § 20 ust. 3 załącznika do Statutu Miasta Maków Mazowiecki „Rada może odbywać sesje nadzwyczajne zwoływane na pisemny wniosek Burmistrza lub co najmniej ¼ ustawowego składu Rady, dla rozpatrzenia i rozstrzygnięcia spraw szczególnie ważnych". Wniosek stanowi załącznik nr 2 do protokołu.

Ad pkt 3.

Rozpatrzenie projektu uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki.

Burmistrz Miasta Tadeusz Ciak powiedział, że spotkanie dzisiejsze jest spowodowane przez pomyłki, które wdarły się do uchwał, które zostały podjęte na XXIX sesji Rady Miejskiej. W związku z tymi pomyłkami zaistniała konieczność, aby poprawić te niedociągnięcia. Dodał, że jest odpowiedzialny za prace urzędników zatrudnionych w urzędzie, więc przeprosił Radych,

że zabiera im znowu czas. Wyjaśnił, że nie ma żalu do swoich podwładnych, ponieważ nie da się wszystkiego przewidzieć, tym bardziej w dużych programach nie można przewidzieć jak oceniający podejdzie do pewnych tematów. Zauważył, że jeżeli chodzi o budżet jest to poważna książka, w której może zdarzyć się błąd. Burmistrz Miasta Tadeusz Ciak podziękował Radnym Rady Miejskiej za poważne podejście do tematu swojej pracy i za niemal 100% obecność na posiedzeniu. Dodał, że na bazie paroletnich doświadczeń współpracy z RM może stwierdzić, iż praca z Radą Miejską to duża przyjemność, za co bardzo serdecznie dziękuje.

Pytań i uwag nie było, wobec czego Wiceprzewodnicząca RM Małgorzata Długołęcka przedstawiła treść projektu uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki. Następnie Przewodniczący RM Jerzy Dąbrowski projekt uchwały poddał pod głosowanie:

za – 14 głosów, przeciw - 0 głosów, wstrzymało się – 0 głosów.

Rada Miejska w Makowie Mazowieckim w obecności 14 radnych, 14 głosami „za", podjęła uchwałę Nr XXX/219/2017 z dnia 3 marca 2017 r. zmieniającą uchwałę w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki, która stanowi załącznik nr 3 do protokołu.

Ad pkt 4.

Rozpatrzenie projektu uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie przyjęcia planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli szkół i przedszkoli prowadzonych przez Miasto Maków Mazowiecki na rok 2017 oraz ustalenia maksymalnej kwoty dofinansowania opłat za kształcenie pobierane przez szkoły wyższe i zakłady doskonalenia nauczycieli oraz specjalności i form kształcenia, na które dofinansowanie jest przyznawane.

Zastępca Burmistrza Miasta Lech Gadomski powiedział, że w przeciwieństwie do Pana Burmistrza Tadeusza Ciaka nie będzie posypywał głowy popiołem. Wyjaśnił, że nie pociesza go fakt, iż wszystkie gminy w powiecie zmieniają tą uchwałę, ponieważ wkradł się w nią błąd. Powiedział, że zasmuca go fakt, iż profesjonalna obsługa prawna w każdej gminie nie zwróciła na to uwagi. Zastępca Burmistrza Miasta Lech Gadomski zauważył, że problem polega na tym, iż w przyjętym projekcie uchwały był zapis o szkoleniach rad pedagogicznych. Wyjaśnił, że szkolenia rad pedagogicznych zniknęły z rozporządzenia w roku 2016 i nie może pozostać zapis odnośnie tychże rad. Powiedział, że pieniądze, które w poprzedniej uchwale były przeznaczone na szkolenia rad pedagogicznych nie zniknęły z budżetu, ale zostały przeznaczone na inne formy doskonalenia. Zastępca Burmistrza Miasta Lech Gadomski wyjaśnił, że gdyby nie została zmieniona ta uchwała mogłaby zostać uchylona przez Wojewodę jak również przez Regionalną Izbę Obrachunkową, ponieważ nie byłoby podstaw przeznaczenia pieniędzy na szkolenia rad pedagogicznych.

Radny Stanisław Romanowski zapytał, czy projekt przyjętej uchwały przed XXIX sesją Rady Miejskiej był konsultowany przez radców prawnych. Jeżeli był konsultowany to, dlaczego tak duży błąd został niezauważony.

Przewodniczący RM Jerzy Dąbrowski powiedział, że Zastępca Burmistrza Lech Gadomski mówił już o tym, iż projekt uchwały był konsultowany i przeoczono ten zapis. Dodał, że sytuacja taka miała miejsce nie tylko u nas, ale również w ościennych gminach, w całym powiecie.

Zastępca Burmistrza Miasta Lech Gadomski powiedział, że z tego powodu Radny Stanisław Romanowski nie powinien traktować słów prawników, jako prawdy objawionej.

Przewodniczący RM Jerzy Dąbrowski zapytał, kto zauważył tę pomyłkę.

Zastępca Burmistrza Lech Gadomski powiedział, że w ramach kontroli wewnętrznej dostrzeżono ten błąd.

Więcej pytań i uwag nie było, wobec czego Wiceprzewodniczący RM Waldemar Zabielski przedstawił treść projektu uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie przyjęcia planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli szkół i przedszkoli prowadzonych przez Miasto Maków Mazowiecki na rok 2017 oraz ustalenia maksymalnej kwoty dofinansowania opłat za kształcenie pobierane przez szkoły wyższe i zakłady doskonalenia nauczycieli oraz specjalności i form kształcenia, na które dofinansowanie jest przyznawane. Następnie Przewodniczący RM Jerzy Dąbrowski projekt uchwały poddał pod głosowanie:

za – 14 głosów, przeciw - 0 głosów, wstrzymało się – 0 głosów.

Rada Miejska w Makowie Mazowieckim w obecności 14 radnych, 14 głosami „za", podjęła uchwałę Nr XXX/220/2017 z dnia 3 marca 2017 r. zmieniającą uchwałę w sprawie przyjęcia planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli szkół i przedszkoli prowadzonych przez Miasto Maków Mazowiecki na rok 2017 oraz ustalenia maksymalnej kwoty dofinansowania opłat za kształcenie pobierane przez szkoły wyższe i zakłady doskonalenia nauczycieli oraz specjalności i form kształcenia, na które dofinansowanie jest przyznawane, która stanowi załącznik nr 4 do protokołu.

Ad pkt 5.

Rozpatrzenie projektu uchwały w sprawie dokonania zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Maków Mazowiecki na lata 2017-2022.

Skarbnik Miasta Paweł Gutowski powiedział, że w Wieloletniej Prognozie Finansowej zostały zaktualizowane wielkości dochodów i wydatków wynikające ze zmian w uchwale budżetowej oraz wielkości wynikające z zamknięcia roku 2016. Wyjaśnił, że w poprzedniej uchwale zabrakło jednego zapisu dotyczącego limitów zobowiązań na zaciągnięcie pożyczek na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu w kwocie 2.595.000 złotych. Dodał, że jest to kwota wynikająca z podjętych przez Radę Miejską uchwał dotyczących pożyczek z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Określono również ostateczne kwoty dochodów z tytułu dotacji, w większości dotyczą one pomocy społecznej i w związku z tym zmniejszamy dochody o kwotę 24.958,00 złotych i są to kwoty wynikające ze zmniejszeń dotacji. W dziale 852 pomoc społeczna oraz w dziale 801 dotacja przedszkolna

145.842,00 złote i są to środki przeznaczone na realizację zadań zleconych przez Wojewodę oraz własnych.

Pytań i uwag nie było, wobec czego Wiceprzewodnicząca RM Małgorzata Długołęcka przedstawiła treść projektu uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie dokonania zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Maków Mazowiecki na lata 2017-2022. Następnie Przewodniczący RM Jerzy Dąbrowski projekt uchwały poddał pod głosowanie:

za – 14 głosów, przeciw - 0 głosów, wstrzymało się – 0 głosów.

Rada Miejska w Makowie Mazowieckim w obecności 14 radnych, 14 głosami „za", podjęła uchwałę Nr XXX/221/2017 z dnia 3 marca 2017 r. w sprawie dokonania zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Maków Mazowiecki na lata 2017-2022, która stanowi załącznik nr 5 do protokołu.

Ad pkt 6.

Rozpatrzenie projektu uchwały w sprawie dokonania zmian w uchwale budżetowej Miasta Maków Mazowiecki na 2017 rok.

Omawiane wraz z pkt 5.

Pytań i uwag nie było, wobec czego Wiceprzewodniczący RM Waldemar Zabielski przedstawił treść projektu uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie dokonania zmian w uchwale budżetowej Miasta Maków Mazowiecki na 2017 rok. Następnie Przewodniczący RM Jerzy Dąbrowski projekt uchwały poddał pod głosowanie:

za – 14 głosów, przeciw - 0 głosów, wstrzymało się – 0 głosów.

Rada Miejska w Makowie Mazowieckim w obecności 14 radnych, 14 głosami „za", podjęła uchwałę Nr XXX/222/2017 z dnia 3 marca 2017 r. w sprawie dokonania zmian w uchwale budżetowej Miasta Maków Mazowiecki na 2017 rok, która stanowi załącznik nr 6 do protokołu.

Ad pkt 7.

Wolne wnioski i informacje.

Radny Stanisław Romanowski powiedział, że kilka dni temu miało miejsce zebranie wspólnoty mieszkaniowej bloku przy ul. Moniuszki 1, którego jest mieszkańcem. Dodał, że zebranie było ważne, ponieważ było to zebranie sprawozdawczo-wyborcze, na którym omawiane są remonty i inwestycje za rok ubiegły, nakreśla się plan na nowy rok. Radny Stanisław Romanowski zauważył, że w grę wchodzą duże pieniądze dla wspólnoty mieszkaniowej jak i dla właścicieli mieszkań. Powiedział, że szkoda, iż na tym zebraniu nie było ani Pana Burmistrza ani pracownika Urzędu Miejskiego. Zauważył, że na tym zabraniu zapadają bardzo ważne decyzje

finansowe, a mieszkańcy bloku mieli ważny problem i liczyli na pomoc Pana Burmistrza. Radny poprosił, aby w przyszłości przedstawiciel Miasta był obecny na tak ważnym zebraniu, ponieważ miasto również jest właścicielem lokali w tym budynku.

Burmistrz Miasta Tadeusz Ciak powiedział, że jeżeli chodzi o problem zgłoszony przez mieszkańców to ustalono wraz z wydziałem, że rozpoczniemy od rozmowy z lokatorem, który tam mieszka. Dodał, że ma nadzieję, iż ta dyscyplinująca rozmowa przyniesie zamierzone skutki, a jeśli nie, to miasto będzie monitorować temat, wszelkie konsekwencje może on ponieść, włącznie z eksmisją, która grozi za niewłaściwe zachowanie się. Zauważył, że w okresie dwóch miesięcy zebrań wspólnot mieszkaniowych jest ponad 20. Burmistrz Miasta Tadeusz Ciak powiedział, że uczestnictwo w każdej jest bardzo trudne, natomiast wysyłanie tam pracownika, który miałby być tylko figurantem nie ma najmniejszego sensu. Wyjaśnił, że te zebrania obsługuje dwóch pracowników merytorycznych, którzy są w temacie mieszkań. Powtórzył, że natłok tych zebrań jest naprawdę bardzo duży, a zebrania odbywają się cyklicznie, co rok, więc uważa, iż jeśli dwa lata z rzędu nikt nie będzie obecny to może być problem. Można by było to odczytać, że nie chcemy wiedzieć, co się dzieje, ale jeżeli przedstawiciel miasta jest to kwestia tego czy uważamy, że szklanka jest do połowy pełna, czy pusta. Burmistrz Miasta Tadeusz Ciak powiedział, że na 98% zebrań, które się odbyły przedstawiciel miasta był obecny. Dodał, że na tym zebraniu obecny miał być Zastępca Burmistrza Miasta Lech Gadomski, ale chciał zauważyć, iż było to jedyne zebranie, na którym nikt z miasta nie mógł się pojawić. Zapytał, czy były podejmowane jakieś decyzje, które wymagały ingerencji miasta. Wydaje się, że poza problemem z lokatorem takich problemów nie było. Powiedział, że miasto stara się uczestniczyć w tych zebraniach i z zainteresowaniem przysłuchuje się sprawom naszych mieszkańców, a szczególnie naszych lokatorów.

Radny Stanisław Romanowski podziękował za udzielone wyjaśnienia. Dodał, że zebranie było bardzo ważne na dowód tego przytoczył jeden fakt, a mianowicie to, iż w trakcie głosowania wszystkich właścicieli mieszkań nie zostało przyjęte sprawozdanie finansowe za rok 2016 i zarząd wspólnoty nie otrzymał absolutorium. Wyjaśnił, że bardzo ważną sprawą jest to ilu właścicieli jest na zebraniu i głosowaniu, ponieważ gdyby było ich więcej mogłoby się one inaczej potoczyć.

Zastępca Burmistrza Lech Gadomski powiedział, że niewątpliwie każde zebranie wspólnoty jest zebraniem bardzo ważnym. Wyjaśnił, że pełnomocnictwo do reprezentowania miasta, jako właściciela na tym zebraniu posiadał osobiście. Dodał, że słusznie zauważył Burmistrz Miasta Tadeusz Ciak, iż było to pierwsze zebranie wspólnoty Moniuszki 1, na którym nie było przedstawiciela miasta. Przypomniał, że były natomiast ważne zebrania, na których nie było radnego Stanisława Romanowskiego, ponieważ są sytuacje, które mogą nam to uniemożliwić. Zastępca Burmistrza Miasta Lech Gadomski wyjaśnił, że miał do wyboru spotkanie z Panem Romanowskim na zebraniu wspólnoty czy przywitanie swojej wnuczki na tym świecie. Wybrał powitanie wnuczki. Dodał, że rzeczywiście zarząd nie otrzymał absolutorium, ale było obecne quorum i gdyby Radny nie powstrzymał się od głosu to zarząd mógłby otrzymać absolutorium, czyli ponad 50% głosów za. Konsekwencją tego było podjęcie uchwały o odwołaniu członków zarządu, wczoraj była przedstawicielka wspólnoty i zbierała podpisy pod tą uchwałą i wszyscy, którzy zdążyli już zagłosować, łącznie z miastem opowiedzieli się przeciw odwołaniu zarządu wspólnoty. Zastępca Burmistrza Miasta Lech Gadomski wtrącił, że nie wie jak głosował Radny Stanisław Romanowski, ponieważ osoba zbierająca głosy nie była jeszcze u Radnego. Dodał, że mimo nie otrzymania absolutorium zarząd nie został odwołany. Wtrącił, że w dniu

wczorajszym od godziny 16^{00} do godziny 20^{30} uczestniczył w zebraniach wspólnot mieszkaniowych.

Radny Sławomir Leśniak powiedział, że chciałby zgłosić pewną sprawę, a mianowicie nad zalewem miejskim powstał w ostatnich dniach kolejny pomost. Nie wiadomo, kto go zbudował przypomniał, że jakiś czas temu, kiedy temat pomostu był poruszany Polski Związek Wędkarski powiedział, iż decyzje podejmowane przez niego dotyczą wody, ponieważ tereny wokół należą do miasta. Zapytał, w jaki sposób ostatecznie można załatwić tę sprawę, ponieważ pomosty, które powstają nad zalewem mogą się mieszkańcom nie podobać i często są powodem konfliktów.

Burmistrz Miasta Tadeusz Ciak powiedział, że chciałby przejrzeć dokumenty, które opisują stan prawny oraz funkcjonowanie zalewu i zamknąć temat zalewu z władzami PZW. Dodał, że nie chodzi tylko o pomosty, ale również o wjazd czy korzystanie z tych wód. Powiedział, że odnosi takie wrażenie, iż oprócz osób, które z tego miejsca korzystają rekreacyjnie w wakacje to sam bałagan robią wędkarze. Jedni wjeżdżają, inni nie wjeżdżają, jedni zostawiają butelki, a trzeci palą ogniska, a potem na siebie donoszą i piszą. Zauważył, że nikt z ulicy Ciechanowskiej nie przychodzi budować tych pomostów. Burmistrz Miasta Tadeusz Ciak powiedział, że jeżeli chodzi o ten konkretny pomost to sprawa została zgłoszona na Policję, ponieważ nie może być takiej samowolki. Dodał, że jest problem i nie zamiatamy go pod dywan i na następnej sesji po spotkaniu z władzami Polskiego Związku Wędkarstwa Radni zostaną poinformowani o ustaleniach. Zauważył, że osobiście uważa, iż samochody na teren zalewu nie powinny wjeżdżać, ponieważ po to jest parking, aby pozostawić auto na parkingu. Wydaje się, że po to wychodzą wędkarze na świeże powietrze, po to wychodzą na łono przyrody, aby z nią obcować. Chciałby definitywnie zamknąć sprawy dotyczące tego, kto wydaje zezwolenie na budowę pomostu, czy wjazdów na teren zalewu oraz użytkowania tego miejsca. Burmistrz Miasta Tadeusz Ciak powiedział, że bez cienia wątpliwości trzeba rozwiązać umowę, która obecnie funkcjonuje. Dodał, że kilka lat temu sam ją podpisał, ale wydaje się, iż jest ona nieaktualna i zupełnie nie zabezpiecza interesów miasta i czas ją zweryfikować podpisując świeży dokument.

Ad pkt 8.

Zamknięcie obrad XXX sesji Rady Miejskiej.

Wobec zrealizowania porządku obrad XXX sesji Rady Miejskiej Przewodniczący RM Jerzy Dąbrowski o godz. 10^{40} zamknął jej posiedzenie.

Na tym obrady i protokołowanie zakończono.

Protokołowała:

Katarzyna Kubaszewska

Podinspektor UM

Przewodniczący Rady Miejskiej

Jerzy Dąbrowski

Załącznik Nr 1
do Protokołu Nr XXX
z dnia 3 marca 2017 r.

LISTA OBECNOŚCI RADNYCH NA XXX SESJI RADY MIEJSKIEJ W MAKOWIE MAZOWIECKIM W DNIU 3 MARCA 2017 R.

1. Boguszewski Grzegorz .....
2. Bryl Marcin .....
3. Dąbrowski Jerzy .....
4. Długołęcka Małgorzata Jolanta .....
5. Dobrzyński Arkadiusz .....
6. Jaworowski Paweł .....
7. Leśniak Sławomir Maciej .....
8. Mróz Jan .....
9. Miecznikowski Dariusz Artur .....
10. Ogar Krzysztof Adam .....
11. Piątek Mirosław .....
12. Romanowski Stanisław .....
13. Szczygielska Bożenna .....
14. Śmiałkowski Michał Arkadiusz .....
15. Zabielski Waldemar .....

URZĄD MIEJSKI
ul. Stanisława Moniuszki 6
06-200 Maków Mazowiecki
woj. mazowieckie
tel. 29 71 71 002

Załącznik Nr 2
do Protokołu Nr XXX
z dnia 3 marca 2017 r.

Maków Mazowiecki,27.02.2017 r.

WO.0004.2.2017

Pan Jerzy Dąbrowski

Przewodniczący Rady Miejskiej

w Makowie Mazowieckim

WNIOSEK O ZWOŁANIE SESJI NADZWYCZAJNEJ

RADY MIEJSKIEJ W MAKOWIE MAZOWIECKIM

Burmistrz Miasta Maków Mazowiecki w oparciu o § 20 ust. 3 Statutu Miasta Maków Mazowiecki wnosi o zwołanie sesji nadzwyczajnej Rady Miejskiej w Makowie Mazowieckim w terminie 7 dni od daty złożenia wniosku. Wnioskodawca proponuje następujący porządek obrad:

1. Otwarcie obrad.
2. Stwierdzenie prawomocności obrad.
3. Rozpatrzenie projektu uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie przyjęcia zmian do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki.
4. Rozpatrzenie projektu uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie przyjęcia planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli szkół i przedszkoli prowadzonych przez Miasto Maków Mazowiecki na rok 2017 oraz ustalenia maksymalnej kwoty dofinansowania opłat za kształcenie pobierane przez szkoły wyższe i zakłady doskonalenia nauczycieli oraz specjalności i form kształcenia, na które dofinansowanie jest przyznawane.
5. Rozpatrzenie projektu uchwały w sprawie dokonania zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Maków Mazowiecki na lata 2017 – 2022,
6. Rozpatrzenie projektu uchwały w sprawie dokonania zmian w uchwale budżetowej Miasta Maków Mazowiecki na 2017 rok.
7. Wolne wnioski i informacje.
8. Zamknięcie obrad Sesji Rady Miejskiej.

BURMISTRZ MIASTA
mgr inż. Tadeusz Ciak

Załącznik Nr 3
do Protokołu Nr XXX
z dnia 3 marca 2017 r.

UCHWAŁA NR XXX/219/2017
RADY MIEJSKIEJ W MAKOWIE MAZOWIECKIM

z dnia 3 marca 2017 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn zm) uchwala się, co następuje:

§ 1. Załącznik nr 1 do uchwały nr XXIV/177/2016 z dnia 27 października 2016 r. Rady Miejskiej w Makowie Mazowieckim w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki otrzymuje brzmienie stanowiące treść załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała XXVIII/204/2017 z dnia 19 stycznia 2017 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Jerzy Dąbrowski

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA MAKÓW MAZOWIECKI

MIASTO MAKÓW MAZOWIECKI

POWIAT MAKOWSKI

WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE

ZAMAWIAJĄCY	MIASTO MAKÓW MAZOWIECKI
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING JOANNA KWAŚNIEWSKA

MAKÓW MAZOWIECKI 2017

Spis treści

1. Wstęp ... 3

2. Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi ... 5

2.1. Dokumenty na poziomie gminnym ... 5

2.2. Dokumenty na szczeblu powiatowym ... 12

2.3. Dokumenty na szczeblu wojewódzkim ... 13

3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji ... 14

3.1. Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji w Makowie Mazowieckim ... 14

3.2. Sfera społeczna ... 17

3.3. Sfera gospodarcza ... 28

3.4. Sfera środowiskowa ... 31

3.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna ... 37

3.6. Sfera techniczna ... 43

3.7. Podsumowanie analizowany wskaźników ... 49

3.8. Potencjał i bariery Miasta Maków Mazowiecki ... 57

3.9. Obszar rewitalizacji ... 60

3.10. Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych ... 61

4. Planowany efekt rewitalizacji oraz cele i kierunki działań mające na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk ... 68

5. Lista projektów głównych ... 74

6. Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne ... 79

7. Mechanizmy zapewnienia komplementarności ... 80

8. Ramy finansowe GPR ... 85

9. Mechanizmy włączenia mieszkańców ... 90

9.1 Udział interesariuszy w procesie tworzenia GPR ... 90

9.2 Sposób włączenia interesariuszy w procesie wdrażania GPR ... 103

10. System zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji ... 106

11. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu GPR ... 111

12. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach ... 117

13. Specjalna Strefa Rewitalizacji ... 117

14. Sposób realizacji GPR w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego ... 117

15. Załączniki ... 117

16. Spis tabel, wykresów i rysunków ... 118

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany

1. Wstęp

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.

Źródło: Ustawa z dnia 9 października o rewitalizacji (Dz. U. 2015 poz. 1777)

Proces globalizacji oraz wyzwania gospodarki wolnorynkowej spowodowały szereg niekorzystnych zmian i procesów na obszarach jednostek samorządu terytorialnego takich, jak degradacja tkanki materialnej oraz coraz większe problemy w sferze społeczno – gospodarczej. Aby temu przeciwdziałać, coraz większą uwagę zaczęto przywiązywać do planowania i realizacji kompleksowych projektów rewitalizacyjnych. Należy pamiętać, że rewitalizacja to nie tylko odbudowa, renowacja czy też przywracanie stanu pierwotnego lub minimum stanu używalności określonego obiektu lub terenu, lecz przede wszystkim dążenie do przywrócenia ożywienia społeczno – gospodarczego danego regionu.

Rewitalizacja to proces kompleksowy oraz długotrwały. Dotyczy on wybranych obszarów zamieszkanych przez grupę społeczną, dotkniętą określonymi problemami. Kompleksowa rewitalizacja obejmuje sferę społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno – funkcjonalną i techniczną. Aby proces ten mógł przynieść założone rezultaty, konieczna jest jego konsekwentna realizacja oraz czas – tylko wówczas możliwy jest widoczny rozwój społeczno – gospodarczy terenu rewitalizowanego i całego Miasta.

Cele i oczekiwane efekty rewitalizacji przedstwiają się następująco:

- pobudzenie aktywności środowisk lokalnych;
- stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno – gospodarczego;
- przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego w zagrożonych dysfunkcjami społecznymi obszarach;
- polepszenie jakości życia mieszkańców;
- zwiększenie szans mieszkańców na zatrudnienie;
- trwała odnowa obszaru, poprawa ładu przestrzennego, stanu środowiska i zabudowy poprzez zastosowanie wysokiej jakości rozwiązań architektonicznych i urbanistycznych;
- odnowa lub wzmocnienie atutów rozwojowych obszarów wiejskich.

Rezultatem prowadzonych działań będzie także zmiana wizerunku obszaru poddanego rewitalizacji, a co się z tym wiąże, zwiększenie zainteresowania inwestorów tym obszarem.

Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*, program rewitalizacji to wieloletni program działań w sferze społecznej oraz

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 4

gospodarczej lub przestrzenno – funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Jednostki samorządu terytorialnego mogą wdrażać działania rewitalizacyjne w dwojaki sposób. Program rewitalizacji może być inicjowany, opracowany i uchwalony przez Radę Miejską, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. 2016 poz. 446) lub na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 poz. 1777).

Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki został opracowany na lata 2016-2023 i został sporządzony zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

Należy podkreślić, że prawidłowo opracowany Gminny Program Rewitalizacji musi charakteryzować się następującymi cechami:

- <u>kompleksowość:</u>
  - działania całościowe i wielowymiarowe, uwzględniające aspekty: społeczne, ekonomiczne, przestrzenne, techniczne, środowiskowe i kulturowe,
  - włączenie środków z EFRR, EFS, FS, innych publicznych oraz prywatnych;
- <u>koncentracja:</u>
  - koncentracja na obszarach najbardziej zdegradowanych, tj. obszarach Miasta, gdzie skala problemów i zjawisk kryzysowych jest największa;
- <u>komplementarność:</u>
  - wzajemne oddziaływanie między projektami rewitalizacyjnymi,
  - powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami Miasta,
  - efektywny system zarządzania projektami rewitalizacyjnymi (współdziałanie instytucji, spójność procedur itp.);
- <u>partycypacja:</u>
  - nierozerwalnie wpisane w proces rewitalizacji uczestnictwo we współdecydowaniu,
  - musi mieć realny charakter,
  - stanowi fundament działań na każdym etapie procesu rewitalizacji: diagnozowania, programowania, wdrażania, monitorowania i oceniania.

Prace związane z opracowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki realizowane były przy aktywnym udziale społeczeństwa, które na etapie tworzenia dokumentu miało możliwość wniesienia swoich pomysłów, opinii, stanowisk, sprzeciwu oraz aprobaty. Konsultacje społeczne były skierowane do szerokiego grona odbiorców.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 5

2. Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Gminny Program Rewitalizacji jest jednym z narzędzi realizujących strategię rozwoju Miasta, w związku z czym proces rewitalizacji powinien stanowić element całościowej wizji rozwoju Miasta. Poniżej przedstawiono powiązania niniejszego dokumentu z celami wdrażanej polityki krajowej, regionalnej i lokalnej.

2.1. Dokumenty na poziomie gminnym

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO DLA MIASTA MAKOWA MAZOWIECKIEGO NA LATA 2015-2022

Plan Rozwoju Lokalnego dla Miasta Makowa Mazowieckiego na lata 2015-2022 jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń Miasta i implikuje przejście z obecnej sytuacji do pożądanego stanu w przyszłości. To jeden z najważniejszych dokumentów przygotowywanych przez samorząd gminny. Określa on bowiem priorytety i cele polityki rozwoju społeczno – gospodarczego niniejszej jednostki samorządu terytorialnego. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że Plan łączy różne aspekty rozwojowe Miasta, zatem Gminny Program Rewitalizacji (ukierunkowany przede wszystkim na rozwój społeczny i gospodarczy) jest dokumentem operacyjnym, podrzędnym w stosunku do Planu Rozwoju Lokalnego.

Aspekty związane z rewitalizacją znalazły się we wszystkich zasadniczych częściach Planu Rozwoju Lokalnego tj. zarówno w części diagnostycznej, jak i kierunkowej. Należy zauważyć, że w rozdziale III zatytułowanym *Rewitalizacja obszarów miejskich – cele i zadania,* wprost wskazano obszary do objęcia działaniami rewitalizacyjnymi. W *Planie Rozwoju Lokalnego dla Miasta Makowa Mazowieckiego na lata 2015-2022,* po przeprowadzeniu analiz, biorąc pod uwagę kryteria wyznaczania obszarów kryzysowych, określono trzy obszary:

1. centrum Miasta:
   - Rynek część północna wraz z obiektami oraz obszarami starej zabudowy stanowiącymi dziedzictwo kulturowe Miasta, między innymi budynek bożnicy żydowskiej bractwa „Bet Hamidrasz” przy ul. Zielony Rynek 5, tereny dawnego getta przy ul. Grabowej, Lapidarium na terenie starego cmentarza żydowskiego przy ul. Adamowskiej i budynek dawnego domu kahalnego. Układ urbanistyczny Starego Miasta jest strefą ścisłej ochrony konserwatorskiej,
   - Rynek część południowa w szczególności kompleks zieleni, fontanna oraz alejki spacerowe,
2. tereny rekreacyjne:

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 6

- Zalew: wodny zbiornik sportowo – rekreacyjny,
- dolina rzeki Orzyc wraz z terenami do niej przyległymi i terenami zalewowymi,
- Park Sapera,
- stadion miejski,
- teren dawnej kolejki wąskotorowej,
- Skwer Duński,

3. osiedla mieszkaniowe:
   - podwórka przy ul. Mickiewicza 5 i Mickiewicza 8,
   - tereny wzdłuż szeregu bloków komunalnych przy ul. Mickiewicza,
   - tereny osiedla Polna, Grzanka, Południe,
   - ulice: Zachodnia i Bursztynowa,
   - tereny poprzemysłowe (ul. Przasnyska, ul. Zrembowska).

Ww. obszary charakteryzują się problemami w sferach:

1. społecznej: niekorzystne zmiany struktury ludności wg grup ekonomicznych (starzenie się społeczności), niski poziom dochodów ludności w porównaniu z dużymi Miastami przy wzroście kosztów utrzymania, pogłębianie się zróżnicowania socjalnego, zagrożenie wzrostu bezdomności, niewystarczająca baza sportowo-rekreacyjna i kulturalna, niski poziom korzystania z dóbr kultury, niska aktywność środowisk lokalnych, wzrost liczby rodzin z wyuczoną bezradnością opiekuńczo-wychowawczą,
2. gospodarczej: zahamowanie tempa wzrostu gospodarczego, obniżenie przychodów i pogorszenie wyników finansowych, upadłości przedsiębiorstw, struktura bezrobocia, trudności w jego przeciwdziałaniu,
3. przestrzenno – środowiskowej: ryzyko przestrzennej degradacji centrum Miasta, ryzyko pustostanów w lokalach usługowych, mało atrakcyjna przestrzeń publiczna, znaczna liczba zabytków – duże potrzeby konserwacji, hałaśliwe główne ulice Miasta, zanieczyszczenie powietrza (zjawisko niskiej emisji), potrzeba dostosowań obiektów do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.

W przytoczonym dokumencie strategicznym wyznaczono też planowane rezultaty względem rewitalizacji. W związku z tym wyznaczono cele rewitalizacji:

Cel nadrzędny: Stworzenie przestrzennych warunków do zrównoważonego rozwoju Makowa Mazowieckiego, ożywienie gospodarcze i społeczne Miasta w szczególności potencjału turystycznego i kulturowego. Zaaranżowanie Rynku na potrzeby aktywizacyjne lokalnej społeczności. Powstanie atrakcyjnego wizerunku Miasta.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 7

Cel I – Podniesienie jakości życia mieszkańców

Cele szczegółowe:

- adaptacja walorów kulturalnych i historycznych Makowa Mazowieckiego na potrzeby realizacji celów strategicznych Miasta,
- prace konserwatorskie, modernizacyjne i remonty zabytków, celowo mające przyczynić się do rozwoju kultury i turystyki,
- nawiązanie dialogu z właścicielami prywatnych kamienic otaczających północną i południową część Rynku w celu przeprowadzenia prac remontowych i konserwatorskich mających ujednolicić wizerunek rewitalizowanych obszarów, zgodnie z wytycznymi wojewódzkiego konserwatora i głównego architekta,
- odnowa zdegradowanej przestrzeni i zabudowy osiedli mieszkaniowych,
- modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej na celu wzrost aktywności kulturalnej, sportowej, gospodarczo-społecznej,
- adaptacja terenów zielonych oraz obszarów rekreacyjnych na potrzebę stworzenia regionalnego produktu turystycznego poprzez budowę, przebudowę i modernizację terenów objętych powyższym działaniem, z wykorzystaniem innowacyjnych koncepcji i rozwiązań zintegrowanych z priorytetami Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020.

Cel II – Zwiększenie aktywności społeczno-gospodarczej i sportowej mieszkańców

Cele szczegółowe:

- budowa targowiska miejskiego w partnerstwie z gminami powiatu makowskiego,
- powstanie sezonowego targowiska miejskiego w północnej części Rynku tworzącego dodatkowe źródło utrzymania dla mieszkańców i promującego produkty lokalnej społeczności,
- powstanie bazy turystyczno-rekreacyjnej wokół zalewu miejskiego poprzez budowę instalacji sportowych, obiektów gastronomicznych, noclegowych i kulturalnych (scena, molo, plaża),
- zagospodarowanie terenów poprzemysłowych, stworzenie przyjaznego środowiska dla inwestorów lokalnych i zewnętrznych, partnerów biznesowych.

Cel III – Maków Mazowiecki miastem atrakcyjnym dla całego regionu

Cele szczegółowe:

- stworzenie produktu promocyjnego – identyfikującego Miasto w skali kraju,
- powstanie atrakcyjnej ikonografii Miasta z wykorzystaniem symboliki tożsamościowej i historycznej,
- profesjonalny marketing produktu promocyjnego, walorów kulturowch i turystycznych,

- współpraca z mediami regionalnymi, stworzenie nowoczesnych konstrukcji promujących Miasto,
- zaawansowane działania z wykorzystaniem marketingu cyfrowego.

W *Planie Rozwoju Lokalnego dla Miasta Makowa Mazowieckiego na lata 2015-2022* wprost wyszczególniano, że realizacja wszystkich wyżej wymienionych celów wymaga opracowania programu rewitalizacji, w którym zostaną zapisane propozycje projektów inwestycyjnych i społecznych, ukierunkowanych na rozwój poszczególnych obszarów miejskich. A zatem należy stwierdzić, że Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki jest niezbędny do tego, by zrealizować cele wyznaczone w najważniejszym dokumencie strategicznym, obowiązującym na terenie Makowa Mazowieckiego – *Planie Rozwoju Lokalnego dla Miasta Makowa Mazowieckiego na lata 2015-2022*.

STRATEGIA INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA MAKÓW MAZOWIECKI NA LATA 2011-2018

Podobnie jak w przypadku *Planu Rozwoju Lokalnego dla Miasta Makowa Mazowieckiego na lata 2015-2022*, we wszystkich zasadniczych częściach Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych znalazły się aspekty związane z rewitalizacją tj. zarówno w części diagnostycznej, jak i kierunkowej.

Część diagnostyczną niniejszej Strategii podsumowuje analiza SWOT, która w syntetyczny sposób prezentuje szanse i mocne strony, mogące przyczynić się do poprawy funkcjonowania osób i rodzin na terenie Makowa Mazowieckiego, jak również zagrożenia oraz słabe strony, które mogą utrudnić zmianę na lepsze. W analizie SWOT, zwłaszcza w słabościach i zagrożeniach, zawarto szereg uwarunkowań problemowych, które mogą stanowić uzasadnienie dla podjęcia działań rewitalizacyjnych:

- niewystarczające środki finansowe,
- brak mobilności zawodowej,
- bariery architektoniczne i komunikacyjne,
- niska aktywność organizacji pozarządowych,
- brak profilowanego szkolnictwa i kierunków kształcenia dostosowanych do potrzeb rynku pracy,
- niski stopień zorganizowania i aktywności społeczności lokalnej,
- niedostateczne działania na rzecz readaptacji osób wykluczonych społecznie,
- wyuczona bezradność i roszczeniowe postawy potrzebujących pomocy społecznej,
- zbyt mała liczba pracowników socjalnych realizujących pracę socjalną, w stosunku do liczby mieszkańców i beneficjentów MOPS oraz zakresu zadań publicznych,
- starzenie się społeczeństwa i wzrost liczby osób niepełnosprawnych,

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 9

— wzrost przestępczości i patologii społecznych.

Wszystkie cele zawarte w Strategii można uznać za ściśle powiązane tematycznie z podstawowymi celami rewitalizacji:

1. **Cel strategiczny Nr 1:** Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin oraz ich integracja ze społeczeństwem

   Cele operacyjne:

   - Cel operacyjny 1. Wspieranie rodzin dotkniętych ubóstwem poprzez oddziaływanie interdyscyplinarne;
   - Cel operacyjny 2. Wyrównywanie szans rozwojowych młodego pokolenia;
   - Cel operacyjny 3. Rozwój form ekonomii społecznej;

2. **Cel strategiczny Nr 2:** Aktywizacja osób niepełnosprawnych i starszych oraz podniesienie jakości ich życia

   Cele operacyjne:

   - Cel operacyjny 1. Zwiększenie dostępności do usług medycznych, w tym rehabilitacyjnych;
   - Cel operacyjny 2. Organizacja czasu wolnego;
   - Cel operacyjny 3. Likwidacja barier architektonicznych;
   - Cel operacyjny 4. Wspieranie inicjatyw tworzących nowe miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych;

3. **Cel strategiczny Nr 3:** Aktywizacja lokalnego rynku pracy oraz przeciwdziałanie bezrobociu

   Cele operacyjne:

   - Cel operacyjny 1. Wspieranie samozatrudnienia i rozwoju przedsiębiorczości;
   - Cel operacyjny 2. Zwiększenie aktywności zawodowej;
   - Cel operacyjny 3. Wspieranie inicjatyw tworzących nowe miejsca pracy;

4. **Cel strategiczny Nr 4**: Ograniczenie skali zjawisk uzależnień

   Cele operacyjne:

   - Cel operacyjny 1. Prowadzenie intensyfikacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień;

5. **Cel strategiczny Nr 5**: Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego

   Cele operacyjne:

   - Cel operacyjny 1. Podnoszenie świadomości mieszkańców dotyczącej postaw obywatelskich;
   - Cel operacyjny 2. Aktywizacja organizacji pozarządowych i wspieranie lokalnych liderów;

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 10

- Cel operacyjny 3. Rozwój społeczeństwa informacyjnego.

Działania rewitalizacyjne ukierunkowane są przede wszystkim na aktywizację i integrację społeczno – zawodową mieszkańców zdegradowanych obszarów. Mają doprowadzić do zapewnienia wysokiego standardu życia mieszkańcom Miasta m.in. poprzez pobudzenie aktywności społecznej oraz zapewnienie odpowiedniej oferty edukacyjnej, kulturalnej i rekreacyjno – sportowej, dlatego też należy stwierdzić, że zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne są niezbędne do tego, aby zrealizować cele wyznaczone w Strategii.

PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA MIASTA MAKÓW MAZOWIECKI

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Maków Mazowiecki jest odpowiedzią na zapotrzebowanie oraz propozycją działań zmierzających do poprawy stanu jakości powietrza. Dokument ten zwraca uwagę na problem niskiej emisji w Makowie Mazowieckim, przedstawia potrzeby i oczekiwania mieszkańców związane z eliminacją zanieczyszczeń powstających w wyniku bezpośredniego spalania paliw na cele grzewcze i socjalno-bytowe w mieszkalnictwie.

W Planie wskazano, że wszelkie działania zmierzające do poprawy jakości powietrza w Makowie Mazowieckim powinny w pierwszej kolejności dotyczyć likwidacji niskiej emisji. Rozbudowa miejskiej sieci ciepłowniczej, budowa sieci gazowej, modernizacja istniejących systemów grzewczych wraz z termomodernizacją obiektów spowoduje znaczącą redukcję emisji substancji szkodliwych do powietrza, a wykorzystanie urządzeń opartych na odnawialnej energii jaką jest energia słoneczna, pozwoli na osiągnięcie oszczędności paliwa, ochrony środowiska, a także przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności Miasta. Roczne redukcje stężeń składników zanieczyszczeń w dłuższym horyzoncie czasowym dadzą pozytywny wynik działań związanych z ograniczeniem niskiej emisji na terenie Miasta oraz w regionie, a przyjęte w Planie założenia powinny przyczynić się do wymiernego obniżenia stężeń zanieczyszczenia powietrza.

Działania rewitalizacyjne są w pełni zgodne z ww. celami i przyczynią się do ich pełnej realizacji. Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki przewiduje bowiem m.in. zadania w sferze technicznej, których celem jest ograniczenie zjawiska niskiej emisji na terenie Makowa Mazowieckiego. Zadania te pozytywnie wpłyną również na zdrowie i jakość życia mieszkańców terenów wyznaczonych do rewitalizacji, jak i mieszkańców całego Miasta.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 11

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA MAKÓW MAZOWIECKI

Potrzebę rewitalizacji wskazano także w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Maków Mazowiecki*, które zostało przyjęte uchwałą Nr XXIII/141/2012 Rady Miejskiej w Makowie Mazowieckim z dnia 4 października 2012 r.

W dokumencie tym wskazano, że centrum Miasta nadal, niemal w całości, wymaga działań związanych z rewitalizacją i rehabilitacją. Przemawia za tym m.in. zły stan techniczny wielu obiektów – w tym także uznanych za zabytkowe, zdegradowane obiekty budownictwa mieszkaniowego, degradacja infrastruktury technicznej (zwłaszcza drogowej), sposób zagospodarowania przestrzeni publicznych. Główne ulice i place miejskie, parki, tereny turystyczno – rekreacyjne tj. otoczenie zalewu Makowskiego, wymagają działań związanych z porządkowaniem przestrzeni, nadaniem jej charakteru reprezentacyjnego, a w niektórych wypadkach wręcz zagospodarowywania na nowo. Strefa śródmiejska, jako miejsce pracy, wypoczynku, a także spotkań społeczności Makowa Mazowieckiego, jest obszarem o szczególnym znaczeniu nie tylko dla samych mieszkańców. Wyjątkowe walory historyczno – urbanistyczne (obszar centrum Miasta jest wpisany do rejestru zabytków Województwa Mazowieckiego i objęty ścisłą ochroną konserwatorską) mogą odegrać kluczową rolę w promocji turystycznej Makowa Mazowieckiego. Stąd potrzeba przekształceń i działań, mających na celu rehabilitację obszaru centrum, wydają się mieć szczególnie istotne znaczenie z punktu widzenia interesów Miasta.

Ponadto należy wskazać, że w Studium wśród strategicznych celów rozwoju Miasta wymieniono ochronę dziedzictwa historycznego, obejmującą m.in. ochronę układu urbanistycznego oraz obiektów wpisanych do rejestru i gminnej ewidencji zabytków, rewitalizację istniejącej śródmiejskiej substancji architektonicznej, a także promocję walorów architektoniczno – historycznych w skali ponadlokalnej – regionalnej i krajowej.

Reasumując należy stwierdzić, że zadania przewidziane do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki są niezbędne do tego, by w pełni zrealizować cele wyznaczone w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Maków Mazowiecki.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 12

2.2. Dokumenty na szczeblu powiatowym

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE MAKOWSKIM NA LATA 2011-2018

Strategia jest dokumentem, którego zadaniem jest wskazanie wspólnego planu działań dla wszystkich podmiotów działających w obszarze polityki społecznej, a także określenie kierunków działań zmierzających do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wskazywania szans osobom niepełnosprawnym, pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz nawiązania współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Diagnoza przeprowadzona na podstawie ankiet oraz informacji samorządów gminnych, a także analiza szans i zagrożeń wskazuje, że główne działania powiatu powinny skupić się na rozwiązaniu problemów społecznych z zakresu:

- bezrobocia,
- uzależnieniu od pomocy społecznej,
- ubóstwa,
- uzależnień,
- niepełnosprawności,
- bezradności życiowej mieszkańców,
- przemocy w rodzinie,
- braku oferty kulturalno – edukacyjnej dla dzieci i młodzieży,
- słabych warunków edukacyjnych na wsi,
- bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych,
- ograniczonego dostępu do specjalistycznej opieki medycznej,
- sytuacji osób starszych i chorych.

W Strategii sformułowano następujące cele strategiczne:

1. aktywizacja lokalnego rynku pracy,
2. podejmowanie działań na rzecz rodzin i osób żyjących w ubóstwie z uwzględnieniem inicjatyw zmierzających do ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego,
3. podniesienie świadomości edukacyjno – kulturalnej społeczeństwa,
4. ograniczenie skali problemu uzależnień i promowanie zdrowego stylu życia,
5. wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
6. zaspokojenie potrzeb osób starszych w zakresie opieki i wsparcia oraz zapobieganie wycofaniu się z życia społecznego.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 13

Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki jest spójny ze wszystkimi wyżej wymienionymi celami strategicznymi, które ściśle odnoszą się do sfery społecznej. Ma on bowiem na celu przede wszystkim aktywizację i integrację społeczno – zawodową mieszkańców zdegradowanych obszarów, dlatego też zadania przewidziane do realizacji pośrednio przyczynią się do osiągnięcia celów wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Makowskim na lata 2011-2018.

2.3. Dokumenty na szczeblu wojewódzkim

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO DO ROKU 2030

Przyjęto następującą wizję rozwoju województwa: „***Mazowsze to region spójny terytorialnie, konkurencyjny, innowacyjny z wysokim wzrostem gospodarczym i bardzo dobrymi warunkami życia jego mieszkańców".***

Przeprowadzone analizy uwarunkowań i stanu rozwoju województwa oraz prognoz rozwoju województwa, jak też zgłaszanych podczas konsultacji społecznych aspiracji różnych środowisk, pozwoliły na identyfikację priorytetów rozwoju województwa.

Najważniejszym ustaleniem operacyjnym Strategii jest cel główny – *Zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim, wzrost znaczenia Obszaru Metropolitalnego Warszawy w Europie.*

Realizacja celu głównego będzie wspierana poprzez następujące cele strategiczne:

1) Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystywanie nowych technologii;
2) Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowania ładu przestrzennego;
3) Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki;
4) Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska;
5) Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia.

Zadania przewidziane do realizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki wpisują się przede wszystkim w cel strategiczny *3: Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki*, w ramach którego przewidziano następujące działania dla miast:

— Aktywizacja rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej;

- Wzrost wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej;
- Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna;
- Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego.

Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki ma na celu przede wszystkim aktywizację i integrację społeczno – zawodową mieszkańców zdegradowanych obszarów, dlatego też zadania przewidziane do realizacji pośrednio przyczynią się do osiągnięcia celów wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r.

Trzeba też zauważyć, że zaplanowane działania dotyczące poprawy efektywności energetycznej budynków, czy mające na celu wzrost atrakcyjności rekreacyjno – turystycznej Miasta przyczynią się do realizacji celu strategicznego *4 Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska* oraz *5 Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia.*

3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

3.1. Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji w Makowie Mazowieckim

Miasto Maków Mazowiecki przystąpiło do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji na lata 2016-2023. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 (Dz.u.2015 poz. 1777) rewitalizacja stanowi proces wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Obszar zdegradowany to natomiast przestrzeń, w której koncentrują się zjawiska negatywne (społeczne, gospodarcze, przestrzenne, techniczne i środowiskowe) oraz problemy, które wpływają na pogorszenie jakości życia mieszkańców. Największe znaczenie odgrywać będzie obszar rewitalizacji. Jest to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją zjawisk negatywnych(…) na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się przeprowadzić rewitalizację[1]. Nie może ona obejmować terenów większych niż 20% gminy oraz nie może być zamieszkany przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. Opracowując przedmiotową analizę uwzględniono przede wszystkim zalecenia zawarte w przytoczonym wyżej dokumencie. Zgodnie z nimi diagnoza opierać

[1] Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Minister Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa, 2 sierpnia 2016 r. Rozdział 3, pkt. 4

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 15

powinna się na mierzalnych wskaźnikach opisujących przede wszystkim zjawiska i problemy społeczne na danym terenie.

METODOLOGIA

Dla potrzeb wyznaczenia obszaru zdegradowanego określono listę potencjalnych wskaźników zgodnych z zapisami Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. Dla przestrzennego zobrazowania wyników analizy miasto podzielono zgodnie ze strukturą jednostek pomocniczych – na osiedla. Opracowanie objęło swym zasięgiem 18 osiedli.

Dla wydzielonych obszarów pozyskano materiał statystyczny dostępny w zasobach Urzędu Miejskiego w Makowie Mazowieckim, jak i specjalnie w tym celu wygenerowane przez instytucje zewnętrzne, m.in. Powiatowy Urząd Pracy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Komendę Powiatową Policji w Makowie Mazowieckim. Dodatkowym narzędziem służącym pozyskaniu informacji na potrzeby diagnozy była ankieta, dzięki której zbadano opinie mieszkańców w zakresie występowania obszarów problemowych w mieście. Badanie miało na celu poznanie opinii na temat obszarów wymagających podjęcia działań rewitalizacyjnych – zarówno wskazania osiedla oraz oceny kluczowych problemów na ich terenie. Uzyskane dane przeanalizowano pod kątem budowy listy porównywalnych wskaźników odnoszących wartości danej zmiennej do jednostki osiedla lub ulicy. Weryfikacja wskaźników objęła następujące elementy:

- poprawność metodologiczną – wskaźnik powinien opisywać w sposób czytelny i przejrzysty dany problem, powinien być łatwy w obiorze przez czytelnika, łatwo weryfikowalny, powinien również różnicować przestrzeń Gminy i być skonstruowany zgodnie z zasadami matematycznymi i statystycznymi,
- poprawność przestrzenną – wskaźnik powinien zostać odniesiony do jednostki mniejszej niż Gmina, w tym przypadku do osiedla i ulicy.

Dla każdej jednostki urbanistycznej zebrano dane dotyczące poszczególnych obszarów rozwoju społeczno-gospodarczego. Przeprowadzono analizy dotyczące demografii, bezrobocia, problemów społecznych, a także diagnozę urbanistyczną, analizując stan techniczny i funkcjonalność tkanki urbanistycznej. Taka metodyka pozwoliła na wyodrębnienie obszarów o największym zagęszczeniu niekorzystnych wskaźników rozwojowych i określenie obszaru zdegradowanego. Pozostałymi obszarami miasta są tereny niezurbanizowane tj. tereny przemysłowe, a także pozostałe tereny zielone.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 16

Rysunek 1. Podział Makowa Mazowieckiego na analizowane osiedla

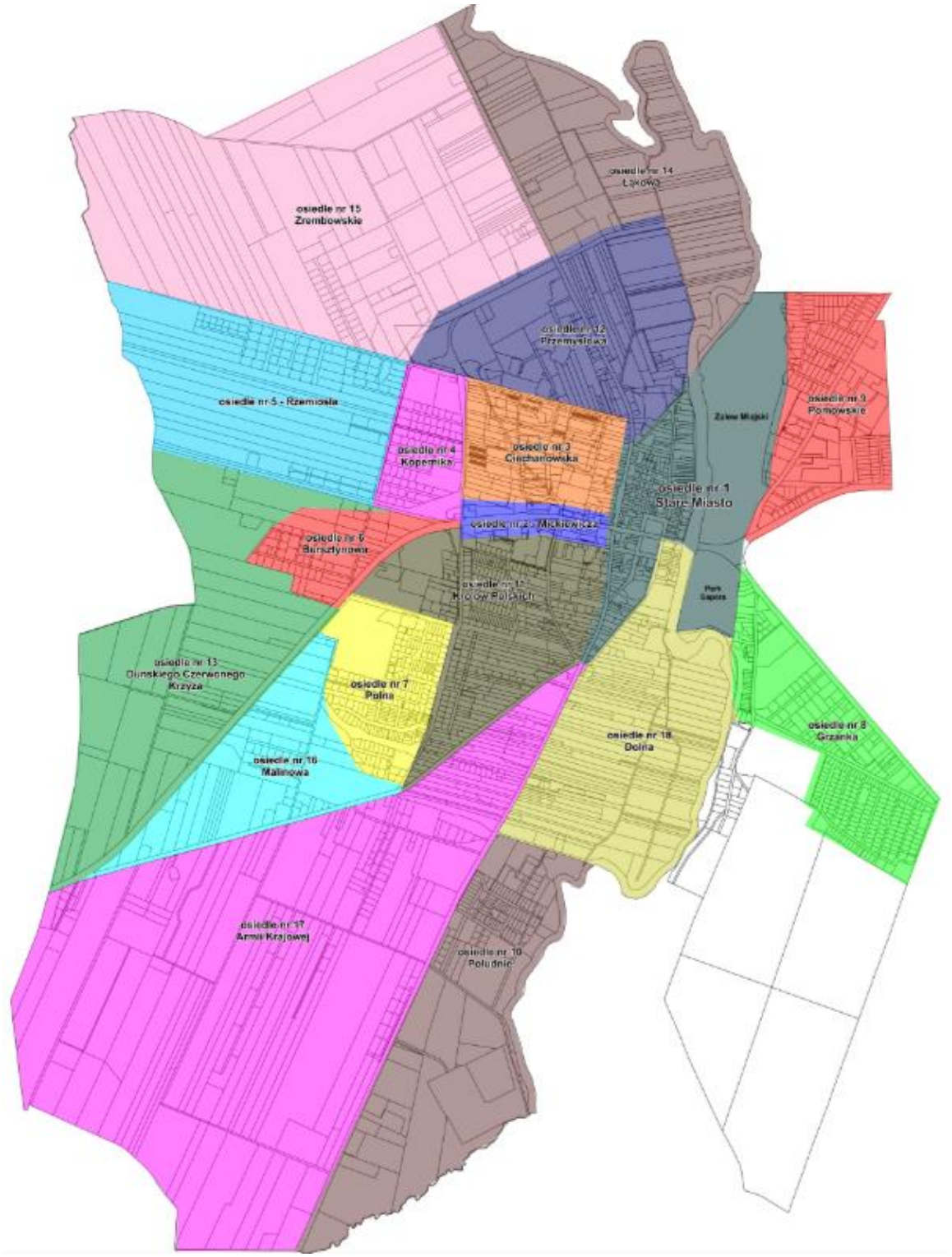

Źródło: Urząd Miejski w Makowie Mazowieckim

DELIMITACJA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Obszar zdegradowany zgodnie z treścią Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 (Dz. U. 2015 poz. 1777) oraz Wytycznych Ministra, to obszar na którym zidentyfikowano stan kryzysowy, tj. stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, jak również problemów w sferze gospodarczej lub środowiskowej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Dlatego też w kolejnym etapie diagnozy podjęto próbę określenia, które obszary Miasta Maków Mazowiecki, charakteryzują się kumulacją problemów.

3.2. Sfera społeczna

DEMOGRAFIA

Zgodnie z danymi GUS, Miasto Maków Mazowiecki na koniec 2014 roku zamieszkiwało 10 077 osób, co stanowiło 21,73% ludności powiatu makowskiego i 0,19% ludności województwa mazowieckiego. W badanym okresie liczba mieszkańców Makowa Mazowieckiego ulegała wahaniom, przy czym ostatecznie odnotowano wzrost populacji niniejszej jednostki samorządu terytorialnego o około 2,64%.

Tabela 1. Liczba ludności na terenie Miasta Maków Mazowiecki, powiatu makowskiego i województwa mazowieckiego w latach 2009-2014

Wyszczególnienie			2009	2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	osoba	Maków Mazowiecki	9 818	10 274	10 262	10 211	10 118	10 077
		powiat	46 068	47 287	47 004	46 836	46 577	46 365
		województwo	5 222 167	5 267 072	5 285 604	5 301 760	5 316 840	5 334 511

Źródło: Dane GUS

Poniższa tabela przedstawia udział ludności według ekonomicznych grup wieku na terenie niniejszej jednostki samorządu terytorialnego, powiatu makowskiego i województwa mazowieckiego w latach 2010 - 2014. Na przestrzeni tych pięciu lat na terenie Miasta:

- 1 p.p. spadł udział osób w wieku przedprodukcyjnym, podobnie jak na terenie powiatu makowskiego (spadek o 1,4 p.p.), jednak tendencja ta była mniej korzystna niż na terenie województwa mazowieckiego, gdzie odnotowano spadek na niższym poziomie – o 0,2 p.p.;
- spadł udział ludności w wieku produkcyjnym – o 3,1 p.p, podczas gdy na terenie powiatu wartość ta zmniejszyła się o 0,3 p.p., a na terenie województwa spadła o 1,5 p.p.;
- odnotowano zwiększenie udziału osób w wieku poprodukcyjnym o 4,1 p.p., w tym samym czasie na terenie powiatu wartość ta zwiększyła się o 1,7 p.p., a na terenie województwa mazowieckiego wzrosła o 1,8 p.p.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 18

Tabela 2. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku na terenie Miasta Maków Mazowiecki, powiatu makowskiego i województwa mazowieckiego w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Gmina					
w wieku przedprodukcyjnym	19,7	19,7	19,4	18,9	18,7
w wieku produkcyjnym	65,2	64,3	63,5	62,8	62,1
w wieku poprodukcyjnym	15,1	16,0	17,1	18,3	19,2
Powiat					
w wieku przedprodukcyjnym	21,1	20,7	20,4	20,0	19,7
w wieku produkcyjnym	62,1	62,2	62,2	62,1	61,8
w wieku poprodukcyjnym	16,8	17,1	17,4	18,0	18,5
Województwo					
w wieku przedprodukcyjnym	18,7	18,6	18,6	18,5	18,5
w wieku produkcyjnym	63,5	63,3	62,9	62,4	62
w wieku poprodukcyjnym	17,7	18,1	18,6	19	19,5

Źródło: Dane GUS

Tabela 3. Przyrost naturalny i saldo migracji na terenie Miasta Maków Mazowiecki w latach 2010-2014

Wyszczególnienie		2010	2011	2012	2013	2014
przyrost naturalny	osoba	13	1	13	-19	16
saldo migracji	osoba	-76	-13	-77	-23	-44

Źródło: Dane GUS

Spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym niekorzystnie wpłynie na sytuację demograficzną Miasta w kolejnych latach. Niekorzystne prognozy demograficzne potęguje ujemne saldo migracji i podlegający znacznym wahaniom przyrost naturalny. W analizowanym okresie można zauważyć, że społeczeństwo na terenie Miasta starzeje się, tak jak obserwuje się to w skali kraju i Europy.

Tabela 4. Udział osób w wieku poprodukcyjnym na terenie Miasta Maków Mazowiecki w latach 2010-2014 (%)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
osiedle nr 1	3,6	3,7	4,1	4,4	4,6
osiedle nr 2	3,0	3,1	3,2	3,3	3,9
osiedle nr 3	0,4	0,5	0,6	0,8	0,6
osiedle nr 4	1,4	1,3	1,4	1,3	1,3
osiedle nr 5	0,3	0,2	0,2	0,3	0,4
osiedle nr 6	0,7	0,7	0,8	1,0	1,1
osiedle nr 7	1,3	1,6	1,6	1,6	1,5

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 19

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
osiedle nr 8	1,1	1,2	1,3	1,4	1,4
osiedle nr 9	0,2	0,4	0,3	0,5	0,5
osiedle nr 10	0,8	0,8	0,7	0,8	1,0
osiedle nr 11	0,3	0,4	0,4	0,3	0,4
osiedle nr 12	0,7	0,8	0,8	0,8	1,0
osiedle nr 13	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3
osiedle nr 14	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3
osiedle nr 15	0,4	0,3	0,3	0,4	0,3
osiedle nr 16	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2
osiedle nr 17	0,2	0,2	0,3	0,4	0,2
osiedle nr 18	0,1	0,2	0,3	0,3	0,2

Źródło: Urząd Miejski w Makowie Mazowieckim

Dysproporcje w tym zakresie są wyraźne i wskazują przede wszystkim na jednostki nr 1 oraz 2. Na obszarze tych osiedli odnotowano znaczną liczbę osób w wieku poprodukcyjnym, która przewyższała udział w pozostałych jednostkach poddanych analizie. Trzeba ponadto zauważyć, że sytuacja kryzysowa w tym zakresie na obszarze osiedli 1 i 2 utrwala się. W porównaniu do roku 2010 udział osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł o 1,3 p.p. w odniesieniu do osiedla nr 1, a w przypadku osiedla 2, o 0,9 p.p.

Z kolei najlepszą sytuację - najmniejszy udział osób w wieku poprodukcyjnym - odnotowano na terenie osiedla nr 17 (0,2%), gdzie na przestrzeni analizowanych 5 lat udział osób starszych nie zmienił się.

Zmiany zachodzące w strukturze wiekowej mieszkańców, bez podjęcia odpowiednich działań profilaktycznych, mogą pociągać za sobą następujące problemy:

- spadek zapotrzebowania na usługi przedszkolne w kolejnych latach w związku ze spadkiem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, a także spadek liczby uczniów uczęszczających do szkół podstawowych, gimnazjów i szkół średnich. Może to mieć negatywne konsekwencje w postaci konieczności racjonalizacji sieci szkół, których utrzymanie będzie nieefektywne w stosunku do liczby uczniów do nich uczęszczających,
- silny wzrost liczebności osób starszych, który prawdopodobnie pociągnie za sobą nasilenie się problemów społecznych dotykających osoby starsze oraz wzrost wydatków Miasta w zakresie opieki społecznej. Miasto powinno zatem dążyć do rozwoju usług skierowanych do starszych grup wiekowych. Niezbędna jest także likwidacja barier architektonicznych oraz tworzenie łatwo dostępnej komunikacji.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 20

Na analizowanym obszarze, część mieszkańców boryka się z wykluczeniem społecznym. Trzeba też pamiętać, że społeczeństwo Miasta Maków Mazowiecki starzeje się, w związku z tym konieczne jest podejmowanie działań mających na celu aktywizację społeczną, która umożliwi integrację mieszkańców w rożnym wieku i dotkniętych różnymi problemami. Aby Maków Mazowiecki mógł się dalej rozwijać i zwiększać swoją przewagę konkurencyjną w stosunku do innych gmin, musi przede wszystkim podejmować działania zmierzające do dalszego pozyskiwania nowych mieszkańców (zwłaszcza osób młodych i młodych rodzin) oraz dostosowywania panujących warunków do potrzeb osób starszych. Aby to osiągnąć, należy przede wszystkim zwiększyć atrakcyjność mieszkaniową terenów Miasta poprzez rozwój oferty skierowanej do mieszkańców i podstawowej infrastruktury. Dlatego w ramach działań rewitalizacyjnych przewidziano m.in. zajęcia dla różnych grup społecznych i wiekowych, rozwój oferty kulturalnej oraz sportowo – rekreacyjnej, jak również modernizację budynków mieszkalnych. Planowanym celem niniejszych zadań jest zachęcanie obecnych, jak i potencjalnych mieszkańców do osiedlania się na tym terenie. Efektem zaplanowanych działań będzie wzrost przyrostu naturalnego oraz salda migracji, a w konsekwencji wzrost liczby mieszkańców Miasta.

BEZROBOCIE

Do końca 2013 roku sytuacja na rynku pracy na analizowanym obszarze nie była korzystna. Na terenie Makowa Mazowieckiego odnotowano wówczas 1126 osób bez pracy, co stanowiło 17,7% liczby ludności w wieku produkcyjnym. Sytuacja uległa poprawie w 2014 roku, kiedy to bezrobocie zaczęło spadać zarówno na terenie Miasta, jak i na obszarze powiatu makowskiego oraz województwa mazowieckiego. Biorąc pod uwagę poszczególne wartości wskaźników należy zauważyć, że sytuacja na rynku pracy w Makowie Mazowieckim jest gorsza niż w jednostkach administracyjnych wyższego szczebla. W 2014 roku udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci na terenie Miasta wynosił 15,6% i był wyższy niż w powiecie (15,1%) oraz w województwie (7,6%). Znacznie korzystniej natomiast wygląda sytuacja w przypadku wskaźnika pracujących na 1000 ludności. Dla Miasta wartość ta w 2014 roku oscylowała na poziomie 257 osób i była wyższa niż wartość właściwa dla powiatu makowskiego (115 osób) i niewiele niższa niż wskaźnik dla województwa mazowieckiego (279 osób).

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany

Tabela 5. Struktura bezrobocia na terenie Makowa Mazowieckiego na tle powiatu makowskiego i województwa mazowieckiego w latach 2010–2014

Wyszczególnienie			2010	2011	2012	2013	2014
Bezrobotni zarejestrowani wg płci							
ogółem	osoba	gmina	933	1 109	1 164	1 126	974
		powiat	3 820	4 662	4 879	4 904	4 342
		województwo	238 341	246 739	271 927	283 196	249 777
mężczyźni	osoba	gmina	509	566	640	622	556
		powiat	2 056	2 403	2 647	2 707	2 438
		województwo	123 262	124 535	141 904	149 396	130 268
kobiety	osoba	gmina	424	543	524	504	418
		powiat	1 764	2 259	2 232	2 197	1 904
		województwo	115 079	122 204	130 023	133 800	119 509
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci							
ogółem	%	gmina	13,9	16,8	17,9	17,7	15,6
		powiat	13	16	16,8	17	15,1
		województwo	7,1	7,4	8,2	8,5	7,6
mężczyźni	%	gmina	14,8	16,7	19,1	18,9	17,1
		powiat	12,8	15	16,6	17,1	15,5
		województwo	7,1	7,2	8,2	8,7	7,6
kobiety	%	gmina	13	16,9	16,7	16,5	13,9
		powiat	13,2	17,1	16,9	16,8	14,7
		województwo	7,1	7,6	8,1	8,4	7,6
Pracujący na 1000 ludności							
ogółem	osoba	gmina	254	255	251	251	257
		powiat	103	105	108	111	115
		województwo	272	274	272	272	279

Źródło: Dane GUS

Poniższa tabela prezentuje szczegółowe dane na temat bezrobocia w podziale na analizowane osiedla. Zgodnie z poniższym zestawieniem, sytuację kryzysową odnotowano przede wszystkim na obszarze osiedli 1 i 2, gdzie odnotowano odpowiednio 324 oraz 234 osoby bezrobotne w 2014 roku. Liczba osób bezrobotnych na tym terenie znacznie przewyższała liczbę mieszkańców pozostających bez pracy na następny w kolejności osiedlu – osiedlu nr 4, gdzie odnotowano 116 osób pozostających bez zatrudnienia.

Trzeba również zauważyć, że sytuacja kryzysowa utrwala się. Jest to szczególnie widoczne w przypadku osiedla nr 1 oraz osiedla nr 4, na których terenie na przestrzeni lat 2010-2014 liczba osób bezrobotnych wzrosła odpowiednio o 4,18% oraz o 34,88%. Sytuacja kryzysowa

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 22

utrwala się także w przypadku osiedla nr 2, gdzie liczba osób pozostających bez pracy pozostaje na podobnym poziomie.

Tabela 6. Liczba osób bezrobotnych na terenie Makowa Mazowieckiego w latach 2010–2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
osiedle nr 1	311	353	355	351	324
osiedle nr 2	246	272	280	265	234
osiedle nr 3	25	24	27	28	19
osiedle nr 4	86	111	125	123	116
osiedle nr 5	10	12	13	13	11
osiedle nr 6	40	53	54	44	40
osiedle nr 7	43	38	38	40	30
osiedle nr 8	26	37	44	35	28
osiedle nr 9	10	20	23	25	14
osiedle nr 10	57	80	86	85	65
osiedle nr 11	5	7	7	9	8
osiedle nr 12	53	80	85	82	68
osiedle nr 13	2	3	5	5	3
osiedle nr 14	3	3	4	3	2
osiedle nr 15	1	2	3	3	3
osiedle nr 16	5	4	6	5	3
osiedle nr 17	7	8	7	7	4
osiedle nr 18	3	2	2	3	2

Źródło: Dane Powiatowy Urząd Pracy w Makowie Mazowieckim

Powyższe wyniki dotyczące obszarów szczególnie dotkniętych problemem bezrobocia znajdują również częściowo potwierdzenie w wynikach badań ankietowych, które zostały przeprowadzone w ramach konsultacji społecznych dla potrzeb Programu Rozwoju Lokalnego Miasta Maków Mazowiecki na lata 2015-2022. Mieszkańcy poproszeni o wskazanie problemu, który występuje na obszarach problemowych, wskazanych przez nich samych wymieniali jednostki nr 1 i 2 jako te o największym nasileniu zjawiska bezrobocia. Na 112 osób biorących udział w ankiecie zrobiły to 43 osoby.

Należy zaznaczyć, że brak pracy lub jej utrata jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych (tj. dysfunkcji społecznych, przestępczości czy uzależnień), a także czynnikiem skutecznie ograniczającym popyt wewnętrzny.

Przenikanie się tych sfer jest widoczne w zestawieniu danych dotyczących bezrobocia i pomocy społecznej. Zgodnie z danymi przedstawionymi w kolejnym rozdziale, najgorsza sytuację w wymiarze pomocy społecznej zauważono na obszarze osiedli nr 1 i 2.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 23

Długotrwałe występowanie tych efektów bezrobocia w konsekwencji wpłynie bezpośrednio na wzrost wydatków Miasta na pomoc społeczną w zakresie likwidacji lub minimalizacji powyższych zjawisk, jak również na pogorszenie wizerunku i atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Makowa Mazowieckiego. Konieczne jest zatem podejmowanie działań, zmierzających do ograniczenia bezrobocia (szkolenia, staże, praktyki itp.). Aktywizacja osób bezrobotnych przyczyni się do zmniejszenia liczby mieszkańców dotkniętych ubóstwem i innymi negatywnymi zjawiskami społecznymi. Przełoży się to z kolei na spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej.

PROBLEMY SPOŁECZNE

Celem działań podejmowanych przez instytucje działające w zakresie szeroko pojętej pomocy społecznej jest zapewnienie warunków życia odpowiadającym godności człowieka. Placówką realizującą zadania pomocy społecznej na terenie Makowa Mazowieckiego jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Ośrodek pomaga rodzinom oraz osobom samotnym w trudnych sytuacjach życiowych, realizuje zadania własne i zlecone zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej. Tabela 7 przedstawia wybrane dane charakteryzujące pomoc społeczną dla Makowa Mazowieckiego, powiatu makowskiego i województwa mazowieckiego w latach 2010-2014. Zgodnie z danymi GUS, na terenie Makowa Mazowieckiego w latach 2010-2014 liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej spadła o 3,9%, co spowodowało także spadek osób w tych gospodarstwach o 1,7%. Podobny trend zaobserwowano na terenie powiatu makowskiego i województwa mazowieckiego. Na terenie powiatu w analizowanych latach liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej spadła o 3,6%, w tym samym czasie o 6,9% spadła również liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Podobne tendencje zaobserwowano na terenie województwa mazowieckiego, gdzie liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się o 8,7%, a liczba osób korzystających z pomocy społecznej spadła o 13,6%. Uwzględniając zatem dwa powyższe wskaźniki, sytuacja na terenie Miasta kształtuje się dość korzystnie. Biorąc pod uwagę zasięg korzystania z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup, w latach 2010-2014 na terenie Makowa Mazowieckiego udział osób korzystających z pomocy społecznej utrzymywał się na podobnym poziomie. Wartości charakteryzujące Miasto w tym względzie były bardziej korzystne niż na terenie powiatu makowskiego, gdzie wskaźnik ten na przestrzeni pięciu lat oscylował na poziomie 16% (tylko w 2014 roku przyjął niższą wartość – 15,2%), ale znacznie mniej korzystne niż na terenie województwa. Poniższa tabela przedstawia także udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku. We wszystkich analizowanych jednostkach samorządu terytorialnego udział ten na przestrzeni lat 2010-2014 spadł. Podobnie jak w przypadku poprzedniego wskaźnika i tym razem sytuacja na

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 24

terenie Miasta kształtowała się lepiej niż na terenie powiatu, natomiast gorzej niż w przypadku województwa mazowieckiego.

Tabela 7. Wybrane dane charakteryzujące pomoc społeczną na obszarze Makowa Mazowieckiego, powiatu makowskiego i województwa mazowieckiego w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Miasto					
Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego - ogółem	483	497	478	475	464
Osoby w gospodarstwach domowych korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego- ogółem	1227	1225	1223	1238	1206
Zasięg korzystania z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku - ogółem [%]	11,9	11,9	12	12,1	11,9
Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku [%]	41,8	39,1	37,2	35,7	35
Powiat					
Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego - ogółem	2 368	2 395	2 358	2 385	2 282
Osoby w gospodarstwach domowych korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego- ogółem	7 603	7 629	7 493	7 496	7 077
Zasięg korzystania z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku - ogółem [%]	16,1	16,2	16	16	15,2
Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku [%]	58,8	56,5	53,4	51,7	50
Województwo					
Gospodarstwa domowe korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego - ogółem	148 471	139 268	138 731	142 069	135 621
Osoby w gospodarstwach domowych korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego- ogółem	400 547	366 007	361 257	370 810	345 979
Zasięg korzystania z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego i ekonomicznych grup wieku - ogółem [%]	7,6	6,9	6,8	7	6,5
Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku [%]	31,6	29,3	27	25,6	24

Źródło: Dane GUS

Analizując powód przyznania świadczeń socjalnych należy zauważyć, że największy udział stanowiły osoby, które otrzymały pomoc z powodu ubóstwa (359 osób) i bezrobocia (287 osób). Następnymi w kolejności najliczniejszymi powodami wsparcia udzielonego przez MOPS w Makowie Mazowieckim były długotrwała lub ciężka choroba (174 osób), niepełnosprawność (163 osób), a także bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (52 osoby).

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 25

Tabela 8. Powody przyznawania pomocy mieszkańcom Makowa Mazowieckiego w latach 2010 – 2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Ubóstwo	342	347	405	384	359
Sieroctwo	1	0	0	0	0
Bezdomność	15	11	15	16	12
Potrzeba ochrony macierzyństwa	28	39	42	39	27
- w tym wielodzietność	12	28	24	26	16
Bezrobocie	323	309	311	299	287
Niepełnosprawność	138	145	156	151	163
Długotrwała lub ciężka choroba	172	166	172	152	174
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	59	67	65	59	52
Alkoholizm	37	26	21	32	28
Narkomania	1	1	1	1	3
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	18	7	9	4	7
Zdarzenia losowe	5	2	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	1	2	0	0	0
Przemoc w rodzinie	17	23	17	24	21

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego dla Miasta Makowa Mazowieckiego na lata 2015-2022

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące liczby osób korzystających z pomocy społecznej na obszarze Makowa Mazowieckiego, w latach 2010-2014 w podziale na poszczególne osiedla.

Sytuację kryzysową zauważono w przypadku osiedli nr 1 i 2, gdzie w 2014 roku odnotowano największą liczbę osób korzystających z pomocy społecznej. Trzeba zauważyć, że sytuacja kryzysowa na tych terenach ma tendencję wzrostową. W tym miejscu warto również zauważyć powiązanie zjawisk kryzysowych w obszarze bezrobocia i pomocy społecznej. Na osiedlach nr 1 i 2 występuje największa liczba osób bezrobotnych. Brak pracy lub jej utrata jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych (tj. dysfunkcji społecznych, przestępczości czy uzależnień), a także czynnikiem skutecznie ograniczającym popyt wewnętrzny, co widoczne jest w danych odnoszących się do pomocy społecznej na obszarze osiedli nr 1 i 2.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 26

Tabela 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na obszarze Makowa Mazowieckiego w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
osiedle nr 1	103	124	134	143	148
osiedle nr 2	302	315	321	354	375
osiedle nr 3	10	12	13	15	13
osiedle nr 4	106	110	110	75	77
osiedle nr 5	12	16	15	14	13
osiedle nr 6	95	101	104	104	95
osiedle nr 7	85	65	67	70	60
osiedle nr 8	74	72	69	65	64
osiedle nr 9	11	13	15	17	18
osiedle nr 10	75	66	72	75	70
osiedle nr 11	4	3	3	4	5
osiedle nr 12	92	99	107	114	94
osiedle nr 13	10	12	14	15	13
osiedle nr 14	5	7	8	10	7
osiedle nr 15	9	10	10	11	9
osiedle nr 16	15	16	13	13	10
osiedle nr 17	10	10	11	14	8
osiedle nr 18	8	7	9	10	8
Razem	**1 026**	**1 058**	**1 095**	**1 123**	**1 187**

Źródło: Dane Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Makowie Mazowieckim

Część mieszkańców Makowa Mazowieckiego boryka się z problemami społecznymi, co znajduje odzwierciedlenie w liczbie beneficjentów pomocy społecznej. Zjawiska takie, jak bezrobocie i ubóstwo z jednej strony są wynikiem określonych procesów społeczno – gospodarczych, z drugiej zaś same potrafią generować nowe problemy w postaci uzależnień czy przemocy w rodzinie. Ich rozwiązanie wymaga kompleksowego podejścia do zastanej rzeczywistości, ze szczególnym uwzględnieniem osób, które zagrożone są wykluczeniem społecznym. Jak pokazują dotychczasowe doświadczenia, łatwo stać się beneficjentem systemu pomocy społecznej, o wiele trudniej jednak powrócić na drogę samodzielności i odpowiedzialności za byt własny i losy rodziny. Dlatego konieczne jest podejmowanie działań profilaktycznych, terapeutycznych oraz edukacyjnych. Przyczyną wielu problemów społecznych jest bezrobocie, dlatego konieczne są również działania, zmierzające do jego ograniczenia (szkolenia, staże, praktyki itp.). W wielu przypadkach osoby korzystające z pomocy społecznej zagrożone są wykluczeniem społecznym. Dlatego konieczne jest podejmowanie działań mających na celu aktywizację społeczną, która umożliwi integrację mieszkańców w rożnym wieku i dotkniętych różnymi problemami.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 27

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Za bezpieczeństwo publiczne na terenie Makowa Mazowieckiego odpowiada Komenda Powiatowa Policji oraz Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej. Poniższa tabela przedstawia liczbę przestępstw popełnionych na terenie Makowa Mazowieckiego, powiatu makowskiego i województwa mazowieckiego w latach 2012-2014. Zgodnie z poniższym zestawieniem, liczba przestępstw na terenie Miasta w analizowanych latach podlegała znacznym wahaniom. Ostatecznie jednak w porównaniu do roku 2012 spadła o ponad 25% (spadek odnotowano również na terenie powiatu i województwa).

Tabela 10. Liczba przestępstw na terenie Makowa Mazowieckiego w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	2012	2013	2014
Maków Mazowiecki	378	227	283
powiat makowski	1 087	978	721
województwo mazowieckie	142 841	139 641	118 521

Źródło: Plan Rozwoju Lokalnego dla Miasta Makowa Mazowieckiego na lata 2015-2022

Na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Makowie Mazowieckim przeprowadzono analizą przestrzennego rozkładu czynów zagrażających bezpieczeństwu w podziale na osiedla Makowa Mazowieckiego.

Tabela 11. Ogólna liczba przestępstw na terenie Makowa Mazowieckiego w latach 2010–2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
osiedle nr 1	81	72	95	63	72
osiedle nr 2	132	85	121	85	97
osiedle nr 3	4	5	8	4	3
osiedle nr 4	15	11	18	7	10
osiedle nr 5	2	1	4	3	3
osiedle nr 6	14	10	14	9	17
osiedle nr 7	24	15	21	13	18
osiedle nr 8	16	14	19	11	14
osiedle nr 9	3	4	7	5	4
osiedle nr 10	14	10	15	7	11
osiedle nr 11	5	5	9	4	8
osiedle nr 12	20	13	25	8	15
osiedle nr 13	1	2	5	3	1
osiedle nr 14	1	2	6	2	2
osiedle nr 15	2	0	3	1	3
osiedle nr 16	3	1	2	0	2
osiedle nr 17	1	0	2	0	1
osiedle nr 18	4	3	4	2	2

Źródło: Dane Komenda Powiatowa Policji w Makowie Mazowieckim

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany

Analiza wykazała, że największe zagrożenie przestępczością ma miejsce w centralnych strefach miasta tj. w jednostkach 1 i 2, gdzie odnotowano odpowiednio 72 i 97 przestępstw w 2014 roku. Warto zauważyć, że sytuacja kryzysowa na tym terenie utrwala się. Pomimo iż liczba przestępstw na przestrzeni lat 2010-2014 spadła, to jednak cały czas utrzymywała się na znacznie wyższym poziomie niż w przypadku pozostałych jednostek poddanych analizie.

Wyniki ankiety potwierdziły obecność problemu braku poczucia bezpieczeństwa (41,26%), przede wszystkim na obszarze Starego Miasta (37,5% wskazań) gdzie najczęściej dochodzi do przemocy domowej i rozbojów. Jednocześnie w badaniu ankietowym mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie miejsca, które cieszy się najgorszą opinią w mieście. W odpowiedziach wskazano Rynek Starego Miasta, Park Sapera i Zalew Miejski jak miejsca najbardziej niebezpieczne, szczególnie w godzinach wieczornych i nocnych. W roku 2014 ogólna liczba przestępstw na wyżej wymienionych jednostkach wynosiła 169. Tendencja niestety jest wzrostowa i brak jakichkolwiek działań i interwencji będzie skutkował pogłębianiem się stanu kryzysowego.

Warto pamiętać o tym, że wskaźniki dotyczące przestępczości są znacznie wyższe na obszarach, gdzie mieszkańcy na co dzień borykają się z różnymi problemami społecznymi. Jest to również widoczne w przypadku Makowa Mazowieckiego. Najwyższe wskaźniki dotyczące przestępczości odnotowano na terenie osiedli 1 i 2, na których to obszarach zidentyfikowano równocześnie sytuację kryzysową w zakresie bezrobocia i znacznej liczby osób korzystających z pomocy MOPS. Niniejsze uwarunkowania wskazują na ścisłe przenikanie się i wzajemne determinowanie problemów w sferze społecznej.

3.3. Sfera gospodarcza

PODMIOTY GOSPODARCZE

Według danych GUS na terenie Makowa Mazowieckiego w 2014 roku zarejestrowane były 1 163 podmioty gospodarcze. Na przestrzeni lat 2009 – 2014 liczba przedsiębiorstw spadła o około 3,80%. Tendencje te są zgodne, z danymi charakteryzującymi powiat makowski, gdzie liczba podmiotów gospodarczych zmniejszyła się o 2,84%. Znaczny wzrost liczb podmiotów gospodarczych odnotowano natomiast na obszarze województwa mazowieckiego – o 14,76%.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 29

Tabela 12. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Makowa Mazowieckiego, powiatu makowskiego i województwa mazowieckiego

Wyszczególnienie		2009	2010	2011	2012	2013	2014
gmina	podmioty gospodarki narodowej ogółem	1 209	1 252	1 212	1 165	1 193	1 163
powiat		3 421	3 534	3 461	3 463	3 549	3 324
województwo		646 696	681 012	675 099	699 212	724 997	742 172

Źródło: Dane GUS

Zmniejszająca się liczba podmiotów gospodarczych potęguje zjawisko bezrobocia na obszarze niniejszej jednostki samorządu terytorialnego. Liczba zakładów pracy na terenie Makowa Mazowieckiego jest niewystarczająca, co zmusza mieszkańców, przede wszystkim młodych ludzi, do poszukiwania pracy w większych miastach, a także za granicą. Ma to swoje odzwierciedlenie przede wszystkim w ujemnym saldzie migracji, ale także w malejącym przyroście naturalnym i bezpośrednio wpływa na niekorzystne prognozy liczby ludności w kolejnych latach. Analizując rodzaj własności, znaczną przewagę na terenie Makowa Mazowieckiego mają przedsiębiorstwa prywatne. W 2014 r. odnotowano 1 111 podmiotów sektora prywatnego, które stanowiły 95,53% podmiotów gospodarki narodowej ogółem.

Tabela 13. Podmioty gospodarcze na terenie Makowa Mazowieckiego

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
podmioty gospodarki narodowej ogółem	1 209	1 252	1 212	1 165	1 193	1 163
sektor publiczny						
ogółem	**52**	**52**	**51**	**52**	**55**	**52**
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	43	41	40	41	43	41
sektor publiczny - spółki handlowe	2	3	3	3	4	3
sektor prywatny						
ogółem	**1 157**	**1 200**	**1 161**	**1 113**	**1 138**	**1 111**
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	987	1 025	979	929	944	919
sektor prywatny - spółki handlowe	33	32	36	33	39	39
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	2	2	3	2	2	2
sektor prywatny - spółdzielnie	12	12	12	12	12	12
sektor prywatny - fundacje	3	3	4	4	5	5
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	20	23	25	26	28	28

Źródło: Dane GUS

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 30

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę podmiotów gospodarczych na poszczególnych osiedlach Makowa Mazowieckiego.

Tabela 14. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Makowa Mazowieckiego w latach 2010–2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
osiedle nr 1	185	182	180	178	174
osiedle nr 2	172	166	161	165	160
osiedle nr 3	12	15	13	17	16
osiedle nr 4	50	48	45	52	50
osiedle nr 5	76	72	65	69	70
osiedle nr 6	15	16	17	18	18
osiedle nr 7	45	44	41	45	42
osiedle nr 8	38	39	38	41	39
osiedle nr 9	50	51	48	53	51
osiedle nr 10	10	11	13	15	13
osiedle nr 11	49	50	52	53	55
osiedle nr 12	52	49	45	48	43
osiedle nr 13	87	85	75	72	70
osiedle nr 14	89	80	76	77	68
osiedle nr 15	65	62	60	63	62
osiedle nr 16	98	86	82	81	75
osiedle nr 17	86	86	85	81	93
osiedle nr 18	73	70	69	65	64

Źródło: Urząd Miejski w Makowie Mazowieckim

Najniższy wskaźnik w całym badanym okresie wykazywały jednostki nr 10, 3 i 6, najwyższy – nr 1 i 2. W jednostkach nr 1 i 2 funkcjonują łącznie 334 podmioty gospodarcze, co stanowi około 28% wszystkich podmiotów w Makowie Mazowieckim. Najniższe wskaźniki generalnie widoczne są na terenie jednostek, w których przeważającą funkcją jest mieszkalnictwo: os. Południe, os. Kopernika, os. Ciechanowska i os. Bursztynowa. Z kolei wysokie wskaźniki odnotowuje się w jednostkach zlokalizowanych w ścisłym centrum Makowa Mazowieckiego. Należy dostrzec zasadniczą prawidłowość, że koncentracja podmiotów gospodarczych na obszarach nasilonego występowania problemów społecznych, jest związana z lokalizacją tych obszarów w centrum miasta.

Niewystarczająca liczba podmiotów gospodarczych jest główną przyczyną powstawania bezrobocia, które z kolei pociąga za sobą wiele negatywnych zjawisk w sferze społecznej (ubóstwo, dysfunkcje społeczne, duża liczba beneficjentów pomocy społecznej). Konieczne jest zatem podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów na teren

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 31

Miasta, jak również zachęcenie obecnych mieszkańców do zakładania działalności gospodarczej (w tym przede wszystkim przez osoby bezrobotne). Działania te pozwolą na ograniczenie bezrobocia oraz liczby beneficjentów pomocy społecznej, z drugiej zaś strony przyczynią się do wzrostu dochodów Miasta i jego możliwości inwestycyjnych, a także do wzrostu atrakcyjności mieszkaniowej niniejszej jednostki samorządu terytorialnego (jednym z głównych czynników branych pod uwagę przy wyborze miejsca zamieszkania jest możliwość znalezienia pracy oraz odległość od zakładu pracy).

Potencjałem w zakresie rozwoju przedsiębiorczości jest możliwość tworzenia małych przedsiębiorstw, w tym jednoosobowych podmiotów gospodarczych. Chcąc zmniejszyć poziom bezrobocia i zwiększyć liczbę funkcjonujących podmiotów gospodarczych, należałoby skutecznie pozyskiwać nowych inwestorów, a także stwarzać odpowiednie warunki do prowadzenia działalności gospodarczej. Niezbędnym działaniem jest zatem prowadzenie szkoleń dla osób bezrobotnych, które będą mogły założyć własną firmę. Dzięki prowadzeniu różnego rodzaju form aktywizujących osoby bierne zawodowo zmniejszy się problem bezrobocia, ubóstwa w jednostkach nr 1 i 2. W ramach rewitalizacji zaplanowano m.in. stworzenie Inkubatora przedsiębiorczości / Interaktywnego Centrum Edukacyjno - Społecznego z myślą o lokalnych przedsiębiorcach, co niewątpliwie wpłynie na rozwój gospodarczy w wyżej wymienionych jednostkach.

3.4. Sfera środowiskowa

Miasto Maków Mazowiecki wchodzi w skład makroregionu Niziny Północno – Mazowieckiej. Według regionizacji fizyczno – geograficznej, obszar Miasta znajduje się w granicach mezoregionu Wysoczyzny Ciechanowskiej. Teren Miasta jest zasobny w wody powierzchniowe, które stanowią rzeka Orzyc z czterema niewielkimi dopływami i Zalew Miejski.

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Maków Mazowiecki

Na terenie Miasta nie wyznaczono form ochrony przyrody, na co wskazuje poniższy rysunek.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 32

Rysunek 2. Formy ochrony przyrody na terenie Makowa Mazowieckiego

Źródło: http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/

Czystość środowiska naturalnego oraz bieżąca dbałość o jego stan są istotnymi elementami polityki oraz podejmowanych działań przez władze Miasta. Działania na rzecz ochrony środowiska obejmują troskę o jakość wody pitnej i gospodarkę odpadami, oczyszczanie ścieków komunalnych, dbałość o stan powietrza i jakość wód powierzchniowych.

Efektem sukcesywnej rozbudowy miejskiej sieci kanalizacji oraz modernizacji i rozbudowy miejskiej oczyszczalni ścieków, jest stała poprawa stanu czystości głównego odbiornika ścieków tj. Orzyca. Pomimo działań prowadzonych na terenie Makowa Mazowieckiego, stan rzeki oceniany jest jako zły. Poniżej zaprezentowano ocenę czystości Orzyca, wykonaną w ramach monitoringu rzek w latach 2010-2015 prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.

Tabela 15. Ocen stanu czystości Orzyca

Lp.	Nazwa ocenianej JCW	Kod ocenianej JCW	STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY	STAN
101	Orzyc od Tamki do Ulatówki	PLRW2000192658599	**UMIARKOWANY**		**ZŁY**
102	Orzyc od Ulatówki do ujścia z Węgierką od dopł. z Dzielin	PLRW200019265899	**UMIARKOWANY**	**DOBRY**	**ZŁY**

Źródło: Monitoring rzek w latach 2010-2015, http://www.wios.warszawa.pl/

Na terenie Makowa Mazowieckiego przeprowadzono także badania wód podziemnych – Zgodnie z *Monitoringiem jakości wód podziemnych w województwie mazowieckim w 2015 roku,* w ujęciu nr 1687 Maków Mazowiecki stwierdzono pogorszenie się jakości wód, w granicach stanu dobrego, z klasy II do III. Poza dotychczas występującymi w III klasie

jakości stężeniami wskaźników pochodzenia geogenicznego takimi jak: tlen, wodorowęglany i żelazo, w 2015 r. stwierdzono również wzrost stężeń wapnia (III klasy jakości), co ostatecznie zadecydowało o końcowej klasyfikacji.

Sytuację w zakresie stanu środowiska zdiagnozowano również na podstawie wskaźnika „położenie na obszarach zagrożonych wystąpieniem powodzi" których wartości dla poszczególnych jednostek referencyjnych zostały przedstawione na mapie kolorem fioletowy.

Rysunek 3. Położenie na obszarach zagrożonym wystąpieniem powodzi

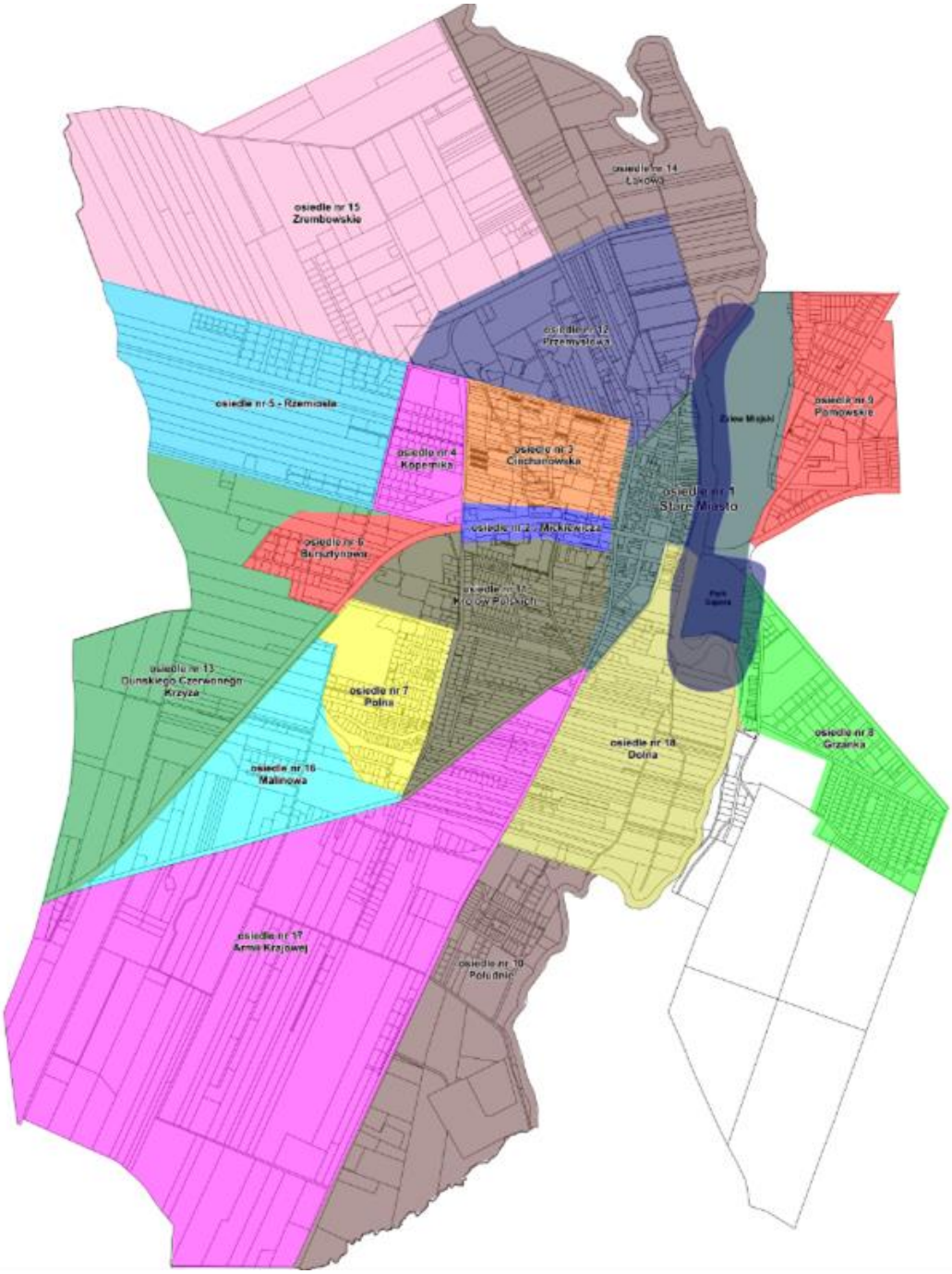

Źródło: Urząd Miejski w Makowie Mazowieckim

Rysunek 4. Mapa zagrożenia powodziowego wraz z głębokością wody

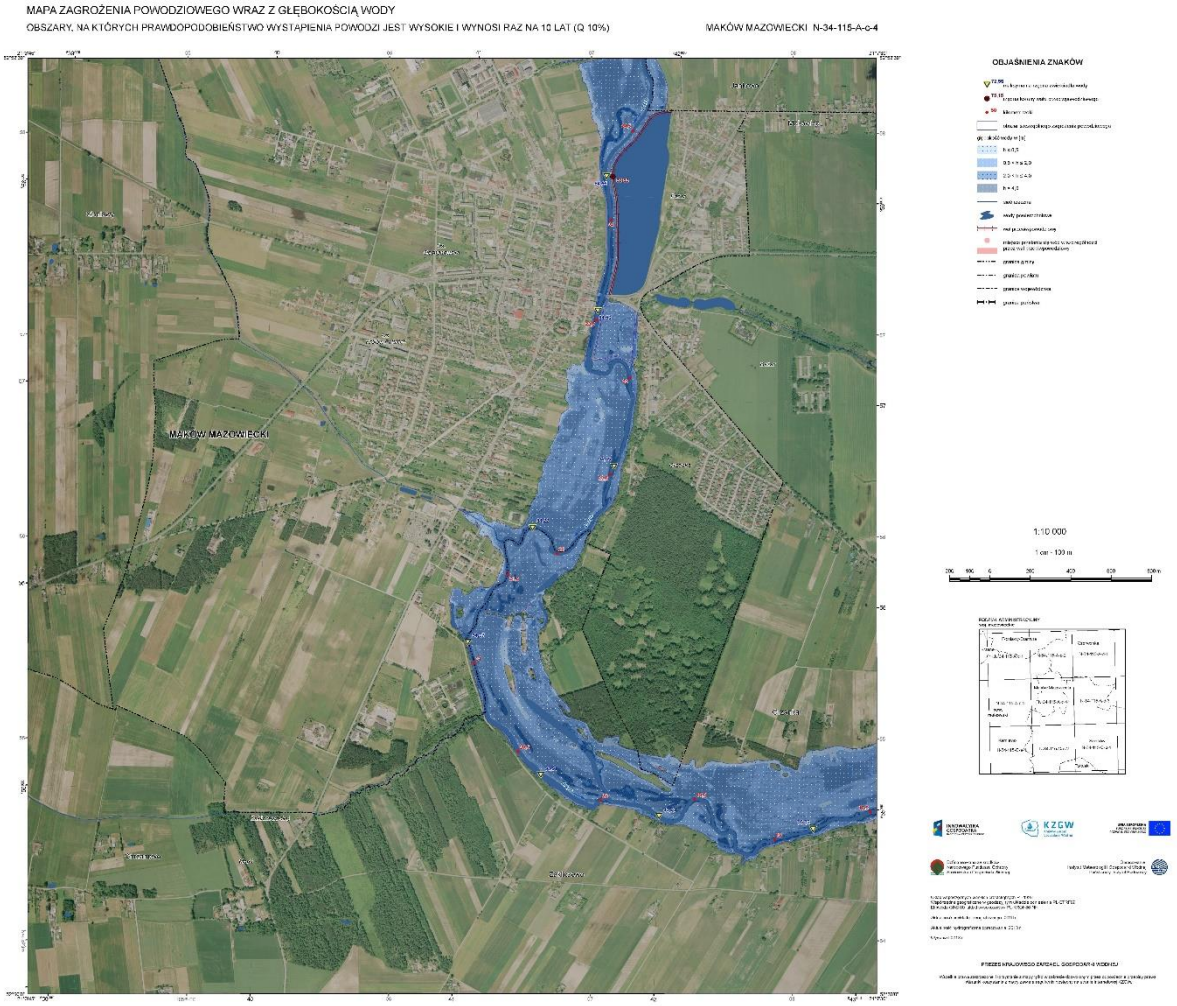

Źródło: http://mapy.isok.gov.pl

Biorąc pod uwagę zagrożenie powodziowe teren gminy usytuowany jest niekorzystnie. Zagrożenie powodziowe pochodzi ze strony rzeki Orzyc w obszarze Parku Sapera, Zalewu Miejskiego i Wschodniej części Centrum Starego Miasta (osiedle nr 1).

Zgodnie z *Roczną oceną jakości powietrza w województwie mazowieckim za rok 2015*, Maków Mazowiecki należy do strefy mazowieckiej, gdzie odnotowano zbyt duże stężenie pyłu zawieszonego PM10, PM 2,5 oraz benzo(a)pirenu. Miasto Maków Mazowiecki zostało zakwalifikowane do stref, dla których konieczne jest sporządzenie programu ochrony powietrza, ze względu na zbyt duże stężenie roczne BaP. Ponadto na terenie przedmiotowej jednostki samorządu terytorialnego, odnotowano przekroczenie PM2,5, O3 oraz AOT40 (w tych przypadkach nie ma jednak ustawowego obowiązku sporządzenia programów ochrony powietrza).

Tabela 16. Wyniki badania jakości powietrza na terenie Makowa Mazowieckiego

Nr obszaru na mapie	Kryterium	Nazwa gminy	Teryt gminy	Typ gminy	Nazwa strefy	Powierzchnia obszaru km²	Szacowana liczba ludności [tys.]
Zestawienie obszarów przekroczeń normatywnych stężeń zanieczyszczeń (poziomów dopuszczalnych i docelowych) w strefach, dla których istnieje ustawowy obowiązek sporządzenia Programów Ochrony Powietrza (POP)							
BaP_rok_sm_8	BaP(rok)	Maków Mazowiecki	1411011	miejska	strefa mazowiecka	2,61	7,75
Zestawienie obszarów przekroczeń normatywnych stężeń zanieczyszczeń (poziomów dopuszczalnych i docelowych) w strefach, dla których nie istnieje ustawowy obowiązek sporządzenia Programów Ochrony Powietrza (POP)							
PM25_20_rok_sm_7	PM2,5 (rok-20)	Maków Mazowiecki	1411011	miejska	strefa mazowiecka	0,50	0,99
O3_dlugot_sm_1	O3 (długoterm)	Maków Mazowiecki	1411011	miejska	strefa mazowiecka	1,02	1,00
AOT40_dlugot_sm_1	AOT40 (długoterm)	Maków Mazowiecki	1411011	miejska	strefa mazowiecka	10,269	-

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim 2015

Powyższe zestawienie potwierdza, że głównym problemem w sferze środowiskowej, występującym na terenie Makowa Mazowieckiego jest zanieczyszczenie powietrza. Należy wskazać, że na terenie Miasta obowiązuje Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Maków Mazowiecki. O stanie zanieczyszczenia powietrza w Mieście decydują następujące rodzaje emisji:

- punktowa – powodowana przez zorganizowane źródła, jako wynik energetycznego spalania paliw i przemysłowych procesów technologicznych,
- liniowa – komunikacyjna, powodowana przez transport samochodowy i lotniczy,
- powierzchniowa – powodowana przez zanieczyszczenia energetyczne, pochodzące ze spalania paliw w zbiorczych lub lokalnych kotłowniach, piecach i paleniskach domowych.

W rozdziale 3.6. Sfera techniczna zaprezentowano zestawienie budynków i liczbę palenisk domowych zlokalizowanych na poszczególnych osiedlach Makowa Mazowieckiego. Zgodnie z niniejszym zestawieniem, najwięcej indywidualnych palenisk domowych zlokalizowanych jest na osiedlach 1 i 2. Mieszkańcy ogrzewają swoje domy przede wszystkim przy pomocy węgla oraz drewna. Należy zaznaczyć, że spalany węgiel jest często niskiej jakości, co zwiększa ilość szkodliwych pyłów i gazów przedostających się do atmosfery. To powoduje zjawisko „niskiej emisji". Należy zauważyć zależność między tym problemem, a problemami w sferze społecznej. Osiedla 1 i 2 w znacznej mierze zamieszkiwane są przez osoby korzystające z pomocy społecznej, których nie stać na zakup dobrej jakości (a zarazem droższych) paliw opałowych. Niniejsze uwarunkowania w połączeniu z lokalizacją indywidualnych palenisk domowych i głównych tras komunikacyjnych, a także liczbą

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 36

budynków wymagających termomodernizacji (zaprezentowaną również w rozdziale 3.6 Sfera techniczna) powodują, że największy problem związany z „niską emisją" występuje na obszarze osiedli 1 i 2.

Jak wcześniej wspomniano, na „niską emisję" znaczny wpływ ma również emisja pyłów i gazów pochodzących ze źródeł transportowych. Poniższa tabela przedstawia poziom zanieczyszczenia powietrza generowany przez tranzytowy ruch samochodowy na drogach krajowych na terenie Makowa Mazowieckiego. Problem zanieczyszczeń powietrza powodowany przez ruch samochodowy w znacznej mierze pokrywa się z problemem emisji punktowej.

Podsumowując, problem „niskiej emisji" dotyczy przede wszystkim osiedli 1 i 2. Sposobem ograniczania niskiej emisji na tym obszarze, jak również na terenie całego Miasta jest termomodernizacja budynków, wzrost wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, a także ograniczenie ruchu samochodowego na rzecz alternatywnych środków transportu.

Kolejnym istotnym problemem w ramach omawianego zagadnienia jest hałas komunikacyjny. Poniżej przedstawiono wyniki pomiarów wskaźników (krótkookresowych) w odniesieniu do jednej doby na terenie Makowa Mazowieckiego. Ostatnie pomiary na terenie Miasta zostały przeprowadzone w 2013 roku.

Zgodnie z poniższym zestawieniem na terenie Makowa Mazowieckiego odnotowano przekroczenia hałasu w odniesieniu do jednej doby zarówno podczas dnia (przy normie wynoszącej 61 dB), jak i w porze nocnej (przy normie wynoszącej 56 dB) dla osiedli 1, 2, 8, 9 i 11. Powyższe wyniki są zgodne z trudnościami zgłaszanymi przez mieszkańców Miasta w szczególności w jednostce nr 2.

Tabela 17. Pomiar hałasu na terenie Makowa Mazowieckiego z podziałem na osiedla

Wyszczególnienie	Wyniki pomiarów		Norma	
	$L_{Aeq\ D}$ [dB]	$L_{Aeq\ N}$ [dB]	$L_{Aeq\ D}$ [dB]	$L_{Aeq\ N}$ [dB]
osiedle nr 1 - ul. Moniuszki	68,1	64,5	65	56
osiedle nr 2 - ul. Mickiewicza	66,8	63,1	65	56
osiedle nr 3 – ul. Ciechanowska	62,6	55,3	65	56
osiedle nr 4 - ul. Kopernika	63,9	54,2	65	56
osiedle nr 5 - ul. Zachodnia	58,6	53,2	65	56
osiedle nr 6 - ul. Słoniawska	57,4	55,7	65	56
osiedle nr 7 - ul. Polna	59,1	54,2	65	56
osiedle nr 8 - ul. Warszawska	65,2	59,3	65	56
osiedle nr 9 - ul. Różańska	66,7	61,8	65	56

Wyszczególnienie	Wyniki pomiarów		Norma	
	$L_{Aeq\ D}$ [dB]	$L_{Aeq\ N}$ [dB]	$L_{Aeq\ D}$ [dB]	$L_{Aeq\ N}$ [dB]
osiedle nr 10 - ul. Różana	61,5	56,4	65	56
osiedle nr 11 - ul. Pułaskiego	67,3	62,9	65	56
osiedle nr 12 - ul. Przasnyska	66,4	62,4	65	56
osiedle nr 13 - ul. Diamentowa	64,4	54,3	65	56
osiedle nr 14 - ul. Łąkowa	60,1	52,1	65	56
osiedle nr 15 - ul. Przemysłowa	59,2	53,3	65	56
osiedle nr 16 - ul. Malinowa	57,2	53,1	65	56
osiedle nr 17 - ul. Długa	56,4	52,7	65	56
osiedle nr 18 - ul. Dolna	55,2	53,4	65	56

Źródło: GDDKiA, Stan środowiska w województwie mazowieckim w 2013 roku

Maków Mazowiecki nie posiada obwodnicy, a przez jego teren przebiegają trzy drogi, charakteryzujące się dużym natężeniem ruchu kołowego. Wśród nich należy wymienić dwie drogi krajowe: droga nr 60 łącząca Łęczycę z Ostrowią Mazowiecką i droga nr 57 łącząca Bartoszyce z Pułtuskiem oraz drogę wojewódzką nr 626 stanowiąca połączenia Makowa Mazowieckiego z Nową Wsią. Ruch samochodowy odbywający się na niniejszych szlakach komunikacyjnych bardzo źle wpływa na klimat akustyczny panujący w Mieście, a także na zdrowie i bezpieczeństwo mieszkańców.

Jakość środowiska naturalnego ma szczególne znaczenie w kontekście atrakcyjności mieszkaniowej i rekreacyjno – turystycznej. Miasto Maków Mazowiecki może poszczycić się pięknym otoczeniem przyrody, jednak na jego terenie (przede wszystkim osiedla 1 i 2) zdiagnozowano także problemy: zanieczyszczenia wód, hałas oraz niską emisję. Aby walory przyrodnicze Miasta nie uległy pogorszeniu i mogły zachęcać mieszkańców do osiedlania się na jego obszarze, a turystów do zwiedzania zakątków niniejszej jednostki samorządu terytorialnego, należy przedsięwziąć kroki zmierzające do ograniczenia niskiej emisji, hałasu oraz poprawy stanu wód powierzchniowych. Na poprawę jakości powietrza z pewnością wpłyną m.in. działania termomodernizacyjne, budowa ścieżek pieszo - rowerowych oraz inwestycje w zakresie odnowy terenów zielonych.

3.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

SIEĆ KOMUNIKACYJNA

Maków Mazowiecki nie posiada obwodnicy Miasta, dlatego przez jego teren przebiegają trzy drogi, charakteryzujące się dużym natężeniem ruchu kołowego. Wśród nich należy wymienić dwie drogi krajowe: droga nr 60 łącząca Łęczycę z Ostrowią Mazowiecką i droga nr 57 łącząca Bartoszyce z Pułtuskiem oraz drogę wojewódzką nr 626 stanowiąca połączenia Makowa Mazowieckiego z Nową Wsią. Niniejsze drogi przebiegają prze jednostki nr 1 i 2

i stanowią główne arterie Miasta, które są uzupełnione przez sieć dróg powiatowych i gminnych.

Wyżej wskazane szlaki komunikacyjne reprezentują różny stan techniczny, dlatego wymagane jest podjęcie prac modernizacyjnych. Problem stanowią ubytki nawierzchni, które nasilają się w wyniku procesów starzenia i destrukcji, szczególnie w okresach zimowych.

Najgorzej sytuacja w tym względzie wygląda na obszarze osiedla nr 1 i 6. Na terenie osiedla 6 zidentyfikowano ponadto problem w zakresie dostępności pieszych ciągów komunikacyjnych.

Tabela 18. Stan dróg miejskich na terenie Makowa Mazowieckiego

Wyszczególnienie	Stan dróg miejskich
osiedle nr 1	ZŁY
osiedle nr 2	DOBRY
osiedle nr 3	DOBRY
osiedle nr 4	BARDZO DOBRY
osiedle nr 5	DOBRY
osiedle nr 6	ZŁY
osiedle nr 7	BARDZO DOBRY
osiedle nr 8	DOBRY
osiedle nr 9	BARDZO DOBRY
osiedle nr 10	DOBRY
osiedle nr 11	DOBRY
osiedle nr 12	ZŁY
osiedle nr 13	DOBRY
osiedle nr 14	DOBRY
osiedle nr 15	DOBRY
osiedle nr 16	BARDZO DOBRY
osiedle nr 17	DOBRY
osiedle nr 18	DOBRY

Legenda:

- **BARDZO DOBRY** - Nawierzchnie nowe, odnowione i eksploatowane, dopuszczalne występowanie, sporadycznych uszkodzeń, nawierzchnie nie wymagające remontów,
- **DOBRY** - Nawierzchnie ze znaczącymi uszkodzeniami, wymagane zaplanowanie remontu,
- **ZŁY** - Nawierzchnie z licznymi i rozległymi uszkodzeniami, wymagany natychmiastowy remont.

Źródło: Urząd Miejski w Makowie Mazowieckim

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany

Tabela 19. Stan dostępności pieszych ciągów komunikacyjnych na terenie Makowa Mazowieckiego

Wyszczególnienie	Dostępności pieszych ciągów komunikacyjnych
osiedle nr 1	DOBRA
osiedle nr 2	DOBRA
osiedle nr 3	BARDZO DOBRA
osiedle nr 4	BARDZO DOBRA
osiedle nr 5	DOBRA
osiedle nr 6	ZŁA
osiedle nr 7	BARDZO DOBRA
osiedle nr 8	DOBRA
osiedle nr 9	DOBRA
osiedle nr 10	DOBRA
osiedle nr 11	BARDZO DOBRA
osiedle nr 12	ZŁA
osiedle nr 13	DOBRA
osiedle nr 14	DOBRA
osiedle nr 15	BARDZO DOBRA
osiedle nr 16	BARDZO DOBRA
osiedle nr 17	DOBRA
osiedle nr 18	DOBRA

Legenda:

- **BARDZO DOBRA** - Piesze ciągi komunikacyjne pozwalają na sprawne przemieszczanie się mieszkańców i znajdują się przy każdej drodze,
- **DOBRA** - Piesze ciągi komunikacyjne znajdują się tylko przy drogach głównych,
- **ZŁA** - Brak utwardzonych pieszych ciągów komunikacyjnych lub ich stan nie pozwala na sprawne przemieszczenie się mieszkańców.

Źródło: Urząd Miejski w Makowie Mazowieckim

GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA ORAZ ZAOPATRZENIE W GAZ ZIEMNY

Miasto Maków Mazowiecki jest dobrze wyposażone w sieć wodno – ściekową. Długość sieci wodociągowej w 2014 roku wynosiła około 31,7 km i w stosunku do roku 2009 uległa rozbudowie o 24,31%. W tym samym czasie zwiększyła się także liczba ludności korzystająca z sieci wodociągowej – o około 3%, spadła natomiast ilość wody dostarczonej gospodarstwom domowym. Zgodnie z danymi GUS, na koniec 2014 roku Maków Mazowiecki zamieszkiwało 10 077 osób, co oznacza, że około 96% mieszkańców Miasta miało dostęp do wodociągu.

Podobnie jak w przypadku sieci wodociągowej, korzystnie na terenie Miasta prezentuje się infrastruktura kanalizacyjna. Na koniec 2014 roku długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosiła 23,9 km, a zatem w stosunku do roku bazowego (2009) odnotowano wzrost jej

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 40

długości o około 4,39%. W analizowanym okresie, podobnie jak w przypadku ilości dostarczonej wody, spadła ilość odprowadzonych ścieków (spadek o około 11,26%), wzrosła natomiast liczba osób korzystających z sieci. W 2014 roku kształtowała się ona na poziomie 8 977 osób (a zatem z sieci kanalizacyjnej korzystało około 89% mieszkańców Makowa Mazowieckiego), co w porównaniu z rokiem 2009 daje wzrost o 3,45%.

Na terenie Makowa Mazowieckiego znajduje się jedna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana w południowej części Miasta.

Znacznie mniej korzystnie przedstawia się zaopatrzenie w gaz sieciowy. Zgodnie z danymi GUS, w 2014 roku z tego typu infrastruktury korzystało tylko 41 mieszkańców Miasta. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane charakteryzujące infrastrukturę wodno-kanalizacyjną oraz gazową na terenie Makowa Mazowieckiego.

Tabela 20. Wyposażenie Makowa Mazowieckiego w sieć wodno – kanalizacyjną oraz gazową w latach 2009–2014

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Wodociągi							
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	25,5	26,5	31,4	31,4	31,7	31,7
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam^3	292,2	302,7	285,9	301,7	266,1	288,9
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	9 400	9 851	9 850	9 802	9 717	9 681
Kanalizacja							
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	22,8	22,8	22,8	22,8	23,9	23,9
ścieki odprowadzone	dam^3	435,0	446,0	434,0	407,0	402,0	386,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	8 678	9 098	9 115	9 072	9 010	8 977
Gaz							
długość czynnej sieci ogółem w m	m	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1 450,0
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	0,0	0,0	0,0	50,0	50,0	41,0

Źródło: Dane GUS

Dla porównania w tabeli poniżej przedstawiono procent osób korzystających z poszczególnych instalacji w ogóle ludności na terenie Makowa Mazowieckiego, powiatu makowskiego i województwa mazowieckiego. W przypadku danych właściwych dla powiatu i województwa wskazano informacje charakteryzujące obszary miejskie.

Zestawiając dane cechujące sieć wodociągowo – kanalizacyjną na terenie Makowa Mazowieckiego z danymi właściwymi dla powiatu i województwa należy zauważyć, że przedstawiają się one na podobnym poziomie. Znacznie odmiennie wygląda natomiast sytuacja w przypadku sieci gazowej. Zarówno na terenie Makowa Mazowieckiego, jak i powiatu makowskiego procent osób korzystających z tego rodzaju infrastruktury w ogólnej liczbie ludności kształtuje się na bardzo niskim poziomie nieprzekraczającym 1%. Z kolei na terenie województwa mazowieckiego wskaźnik ten oscyluje powyżej 70%.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 41

Tabela 21. % osób korzystających z instalacji w ogóle ludności na terenie Makowa Mazowieckiego, powiatu makowskiego oraz województwie mazowieckim

Wyszczególnienie		2009	2010	2011	2012	2013	2014
Maków Mazowiecki	wodociąg	95,2	95,9	96,0	96,0	96,0	96,1
	kanalizacja	87,9	88,6	88,8	88,8	89,0	89,1
	gaz	0,0	0,0	0,0	0,5	0,5	0,4
powiat (w Miastach)	wodociąg	95,7	96,2	96,2	96,2	96,3	96,9
	kanalizacja	85,9	86,3	86,8	87	87,3	87,8
	gaz	0	0	0	0,4	0,4	0,3
województwo (w Miastach)	wodociąg	91,2	91,2	91,5	91,6	91,8	93,1
	kanalizacja	85,5	85,8	86,8	87,1	87,8	89,1
	gaz	75,8	75,3	74,9	73,2	73,1	72,6

Źródło: Dane GUS

ENERGIA ELEKTRYCZNA

Podstawowym źródłem zasilania w energię elektryczną dla Miasta jest stacja transformatorowo – rozdzielcza GZP 110/15 kV zlokalizowana przy ul. Przasnyskiej. Z głównego punktu zasilania energia elektryczna przesyłana jest do odbiorców za pośrednictwem sieci napowietrzno – kablowej średniego napięcia (15 kV). W skład sieci wchodzą linie magistralne i odgałęzienia doprowadzające energię elektryczną do stacji transformatorowych 15/0,4 kV zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie odbiorców. Indywidualni odbiorcy powiązani są ze stacjami transformatorowymi liniami napowietrznymi bądź kablowymi niskiego napięcia 0,4/0,23 kV.

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Maków Mazowiecki

Poniższa tabela przedstawia dane charakteryzujące sieć elektryczną na terenie Makowa Mazowieckiego. Zgodnie z niniejszym zestawieniem na przestrzeni lat 2009-2014 nieznacznie spadła liczba odbiorców energii elektrycznej na niskim napięciu (spadek o około 0,22%). W tym samym czasie, podobnie jak na terenie powiatu, jak i województwa mazowieckiego, spadła ilość zużytej energii elektrycznej – spadek o 490 MWh tj. o 5,89%.

Tabela 22. Energia elektryczna w gospodarstwach domowych na terenie Makowa Mazowieckiego w latach 2009–2014

Wyszczególnienie	Jedn. Miary	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Maków Mazowiecki							
odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu	szt.	3 631	3 700	3 715	3 705	3 710	3 623
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu	MWh	8 316	8 474	8 554	8 373	8 455	7 826
Powiat makowski							
odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu	szt.	4 648	4 717	4 743	4 737	4 739	4 653

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 42

Wyszczególnienie	Jedn. Miary	2009	2010	2011	2012	2013	2014
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu	MWh	10 521	10 689	10 752	10 559	10 691	10 046
Województwo mazowieckie							
odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu	szt.	1 469 720	1 490 581	1 502 670	1 542 249	1 532 139	1 539 280
zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu	MWh	30 014 910	3 102 228	3 105 074	3 148 889	3 083 110	2 976 535

Źródło: Dane GUS

OCHRONA ZDROWIA

Mieszkańcy Makowa Mazowieckiego mają zapewniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, dzięki działającym na terenie Miasta zakładom opieki zdrowotnej i przychodniom. Ważną rolę w tym zakresie pełni Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Zakładów w Makowie Mazowieckim.

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca

Zgodnie z danymi GUS w 2014 roku na terenie Miasta działało 7 przychodni, a liczba osób przypadających na jedną przychodnię wynosiła 1 440.

KULTURA I SZTUKA

Główną instytucją realizującą zadania związane z upowszechnianiem kultury i sztuki na terenie Makowa Mazowieckiego jest Miejski Dom Kultury. Zgodnie ze statutem Instytucji, celem jej działania jest realizacja zadań w dziedzinie wychowania, edukacji i upowszechniania kultury oraz aktywizacji społeczności lokalnej. W ramach działalności MDK prowadzone jest kino, Makowski Uniwersytet Trzeciego Wieku oraz różnorodne zajęcia (m.in. muzyczne, ruchowe, taneczne), dzięki czemu mieszkańcy Miasta mają możliwość aktywnego spędzania czasu i integracji.

Drugą ważną instytucją realizującą zadania w zakresie kultury jest Miejska Biblioteka Publiczna. Jej głównym zadaniem jest gromadzenie i udostępnianie zbiorów oraz zaspokajanie potrzeb czytelniczych. Dzięki różnorodności zgromadzonego księgozbioru i innych materiałów, każdy czytelnik bez względu na wiek, wykształcenie i zainteresowania może znaleźć dla siebie coś ciekawego. Systematycznie uzupełniany księgozbiór wpływa na niesłabnące zainteresowanie czytelników.

Potrzeby mieszkańców Makowa Mazowieckiego w zakresie kultury i sztuki są zaspakajane w podstawowym zakresie. Dalsze działania w tym zakresie niewątpliwie przyczynią się do wzrostu atrakcyjności mieszkaniowej i turystycznej Miasta, dlatego też konieczna jest budowa obiektów przeznaczonych na cele kulturowe, co przyczyni się do podniesienia atrakcyjności mieszkaniowej Miasta, a co za tym idzie wpłynie na wzrost liczby mieszkańców

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 43

w przyszłości. Ponadto rozwój oferty kulturalnej korzystnie wpłynie na integrację społeczeństwa, a także umożliwi tworzenie nowych miejsc pracy, co przełoży się na ożywienie gospodarcze. W tym celu zaplanowano realizację przedsięwzięć zmierzających do poprawy warunków dostępu do oferty kulturalnej na obszarze rewitalizacji.

SPORT I REKREACJA

Bazę rekreacyjno – sportową na terenie Makowa Mazowieckiego stanowią przede wszystkim:

- stadion sportowy,
- boiska szkolne,
- siłownia,
- fitness club.

Dzięki istnieniu powyższych obiektów mieszkańcy Makowa Mazowieckiego mają zapewniony dostęp do różnych form spędzania wolnego czasu. Analizując sferę sportowo – rekreacyjną, nie należy zapominać także o walorach środowiskowych, które umożliwiają aktywne i atrakcyjne spędzanie czasu wolnego. Wśród nich na pierwszy plan wysuwa się Zalew Miejski. Jest to sztucznie utworzony w latach 70 XX wieku zbiornik na rzece Orzyc. Zajmuje powierzchnię około 17 hektarów. Jest jednym z ulubionych miejsc wypoczynku i spacerów mieszkańców Makowa Mazowieckiego. Stanowi ponadto jeden z najpopularniejszych akwenów dla amatorów wędkarstwa. Istotną funkcję środowiskową i wypoczynkową na terenie Makowa Mazowieckiego stanowią także parki, skwery i tereny zielone rozmieszczone na jego terenie. Niestety wszystkie wyżej wskazane elementy środowiskowe, pomimo swej niewątpliwej atrakcyjności, nie są w pełni wykorzystane, ponadto część z nich cechuje się znaczną degradacją.

Mając powyższe na uwadze, w celu zapewnienia odpowiedniej bazy rekreacyjno – sportowej mieszkańcom obszaru rewitalizacji, władze Miasta zaplanowały m.in. zagospodarowanie terenów zielonych, co wpłynie na wzrost aktywności i integracji społecznej.

3.6. Sfera techniczna

CHARAKTERYSTYKA OBIEKTÓW

W ramach sfery technicznej dokonano analizy całej zabudowy Miasta z podziałem na wiek, funkcje oraz materiał wykonania budynków. Większość zabudowy miasta pochodzi z okresu 1920 do 1989 r. (52%); udział obiektów zabytkowych sprzed 1945 r. wynosi ok. 20,4%. Nowe obiekty podzielono na te z lat 1980-2005 – jest ich 20,2% i te najnowsze budowane po 2006 r., których jest 5,31% w całym mieście. Poszczególne jednostki urbanistyczne różnią się zabudową, a także stanem budynków. Poniższa tabela prezentuje liczbę budynków, budowli,

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 44

których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie na poszczególnych osiedlach Makowa Mazowieckiego.

Zgodnie z poniższym zestawieniem najgorzej sytuacja prezentuje się na osiedlach 1 i 2, gdzie odpowiednio 29,64% oraz 32,61% budynków znajduje się w stanie, który ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie.

Tabela 23. Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia użytkowanie na terenie Makowa Mazowieckiego

Wyszczególnienie	Liczba budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia użytkowanie	Ogólna liczba budynków	% wszystkich budynków
osiedle nr 1	91	307	29,64
osiedle nr 2	15	46	32,61
osiedle nr 3	3	67	4,48
osiedle nr 4	7	75	9,33
osiedle nr 5	2	48	4,17
osiedle nr 6	4	41	9,76
osiedle nr 7	8	284	2,82
osiedle nr 8	34	350	9,71
osiedle nr 9	4	265	1,51
osiedle nr 10	1	64	1,56
osiedle nr 11	5	204	2,45
osiedle nr 12	22	277	7,94
osiedle nr 13	3	58	5,17
osiedle nr 14	4	79	5,06
osiedle nr 15	6	120	5,00
osiedle nr 16	4	83	4,82
osiedle nr 17	7	143	4,90
osiedle nr 18	12	263	4,56

Źródło: Urząd Miejski w Makowie Mazowieckim

Na terenie osiedla 1 zlokalizowano ponadto znaczącą liczbę budynków wymagających termomodernizacji, co prezentuje poniższa tabela.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany

Tabela 24. Liczba budynków wymagających termomodernizacji na terenie Makowa Mazowieckiego

Wyszczególnienie	Liczba budynków wymagających termomodernizacji	Ogólna liczba budynków
osiedle nr 1	32	307
osiedle nr 2	9	46
osiedle nr 3	2	67
osiedle nr 4	0	75
osiedle nr 5	3	48
osiedle nr 6	0	41
osiedle nr 7	5	284
osiedle nr 8	8	350
osiedle nr 9	7	265
osiedle nr 10	3	64
osiedle nr 11	5	204
osiedle nr 12	11	277
osiedle nr 13	3	58
osiedle nr 14	4	79
osiedle nr 15	3	120
osiedle nr 16	0	83
osiedle nr 17	2	143
osiedle nr 18	7	263

Źródło: Urząd Miejski w Makowie Mazowieckim

Warto w tym miejscu zauważyć powiązanie problemów natury technicznej, społecznej i gospodarczej. Na terenie osiedli 1 i 2 zidentyfikowano znaczną liczbę osób bezrobotnych oraz korzystających z pomocy społecznej. Na obszarze tych osiedli zidentyfikowano również lokale socjalne.

Zła sytuacja materialna mieszkańców osiedli 1 i 2 przekłada się na zły stan obiektów budowlanych (co zaprezentowano w tabelach powyżej). Z kolei zły stan budynków ma swoje odzwierciedlenie w problemach środowiskowych („niska emisja"). Ponadto na terenie tym zidentyfikowano problem przestępczości, co też wpływa na stan dewastacji obiektów. Uwarunkowania te negatywnie wpływają na sferę gospodarczą (złej jakości infrastruktura techniczna oraz przestępczość) nie zachęcają turystów do odwiedzania tej części Makowa Mazowieckiego, która jednocześnie powinna stanowić jego największą wizytówkę. Jednocześnie należy zauważyć, że właśnie na obszarze osiedli 1 i 2 zlokalizowano najwięcej budynków wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 46

Tabela 25. Lokale socjalne na terenie Makowa Mazowieckiego

Adres budynku	Liczba lokali socjalnych	Lokalizacja
ul. Mickiewicza 28	48	osiedle nr 2
ul. Zielony Rynek 5	6	osiedle nr 1
ul. Grabowa 14	8	osiedle nr 1
ul. Kościuszki 3	2	osiedle nr 1
ul. Mickiewicza 33	24	osiedle nr 2
ul. Mickiewicza 27A	11	osiedle nr 2

Źródło: Urząd Miejski w Makowie Mazowieckim

Tabela 26. Liczba budynków wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków na terenie Makowa Mazowieckiego

Wyszczególnienie	Liczba budynków wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków	Ogólna liczba budynków	% wszystkich budynków
osiedle nr 1	51	307	16,61
osiedle nr 2	4	46	8,70
osiedle nr 3	2	67	2,99
osiedle nr 4	0	75	0,00
osiedle nr 5	0	48	0,00
osiedle nr 6	0	41	0,00
osiedle nr 7	1	284	0,35
osiedle nr 8	7	350	2,00
osiedle nr 9	1	265	0,38
osiedle nr 10	0	64	0,00
osiedle nr 11	0	204	0,00
osiedle nr 12	2	277	0,72
osiedle nr 13	0	58	0,00
osiedle nr 14	1	79	1,27
osiedle nr 15	0	120	0,00
osiedle nr 16	2	83	2,41
osiedle nr 17	4	143	2,80
osiedle nr 18	20	263	7,60

Źródło: Urząd Miejski w Makowie Mazowieckim

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany

ENERGIA CIEPLNA

Zaopatrzenie Miasta w ciepło realizowane jest z:

- systemu scentralizowanego wody gorącej,
- z lokalnych kotłowni i z indywidualnych źródeł ciepła wbudowanych w poszczególnych odbiorców zarówno w zabudowie jednorodzinnej jak i wielorodzinnej (piece).

Miejski system ciepłowniczy realizowany jest przez spółkę JUMA Sp. z o. o., której wspólnikami są: Miasto Maków Mazowiecki oraz Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko – Własnościowa „Jubilatka". JUMA Sp. z o. o. produkuje ciepło na potrzeby centralnego ogrzewania oraz ciepłej wody użytkowej. W tym celu wykorzystuje kotłownię zlokalizowaną przy ul. Kopernika 12. Kotłownia jest obiektem całorocznym i do produkcji ciepła wykorzystuje węgiel typu groszek. Dystrybucja ciepła odbywa się do 33 odbiorców. Lokalizacja oraz przepustowość sieci pozwalają na obsługę dodatkowych odbiorców, jednakże ze względu na brak rezerw mocy nie jest to możliwe. Uzupełnieniem miejskiego systemu ciepłowniczego jest kotłownia zlokalizowana przy ul. Gen. Pułaskiego 2 należąca do Spółdzielni Mieszkaniowej Lokatorsko – Własnościowej „Jubilatka". Obiekt ten pracuje sezonowo tj. w okresie grzewczym i produkuje ciepło tylko na potrzeby centralnego ogrzewania.

Tabela 27. Lista odbiorców miejskiej sieci ciepłowniczej na terenie Makowa Mazowieckiego

Odbiorcy	Lokalizacja
ul. Adm. Rickovera 1, 5, 9, 11	osiedle nr 4
ul. Ciechanowska 3A, 3B, 2C, 3D, 3F, 3G, 3H, 3I, 3J, 5	osiedle nr 3
ul. Duńskiego Czerwonego Krzyża 7	osiedle nr 7
ul. Kopernika 1, 2, 3, 5, 5a, 5b, 6, 6A, 7, 8, 9, 9A, 10, 11, 12, 13, 15, 22	osiedle nr 4
ul. Mickiewicza 27, 27B, 27C, 30, 30A, 31, 33	osiedle nr 2
ul. Polna 1	osiedle nr 7
ul. Sienkiewicza 12, 14, 16	osiedle nr 7
ul. Witosa 4, 6, 6A	osiedle nr 7

Źródło: JUMA Sp. z o. o

Poza zorganizowanym systemem ciepłowniczym na terenie Miasta funkcjonują również kotłownie lokalne. Poniższa tabela przedstawia zestawienie budynków i liczbę palenisk domowych zlokalizowanych na poszczególnych osiedlach Makowa Mazowieckiego.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 48

Tabela 28. Liczba indywidualnych palenisk domowych na terenie Makowa Mazowieckiego

Wyszczególnienie	Liczba indywidualnych palenisk domowych	Ogólna liczba budynków
osiedle nr 1	476	307
osiedle nr 2	351	46
osiedle nr 3	10	67
osiedle nr 4	5	75
osiedle nr 5	32	48
osiedle nr 6	40	41
osiedle nr 7	182	284
osiedle nr 8	243	350
osiedle nr 9	154	265
osiedle nr 10	45	64
osiedle nr 11	95	204
osiedle nr 12	72	277
osiedle nr 13	29	58
osiedle nr 14	60	79
osiedle nr 15	23	120
osiedle nr 16	20	83
osiedle nr 17	46	143
osiedle nr 18	83	263

Źródło: Urząd Miejski w Makowie Mazowieckim

Zgodnie z powyższym zestawieniem, najwięcej indywidualnych palenisk domowych zlokalizowanych jest na osiedlach 1 i 2. Mieszkańcy ogrzewają swoje domy przede wszystkim przy pomocy węgla oraz drewna. Należy zaznaczyć, że spalany węgiel jest często niskiej jakości, co zwiększa ilość szkodliwych pyłów i gazów przedostających się do atmosfery. To powoduje zjawisko „niskiej emisji". Należy zauważyć zależność między tym problemem, a problemami w sferze społecznej. Osiedla 1 i 2 w znacznej mierze zamieszkiwane są przez osoby korzystające z pomocy społecznej, których nie stać na zakup dobrej jakości (a zarazem droższych) paliw opałowych. Niniejsze uwarunkowania w połączeniu z lokalizacją indywidualnych palenisk domowych i głównych tras komunikacyjnych, a także liczbą budynków wymagających termomodernizacji powodują, że największy problem związany z „niską emisją" występuje na obszarze osiedli 1 i 2.

Podstawowym problemem w zakresie niskiej emisji w sektorze budynków jest duża energochłonność zabudowy, jak również wykorzystywanie wysokoemisyjnych, indywidualnych źródeł energii cieplnej. Budynki charakteryzujące się wysokim zapotrzebowaniem energetycznym, zwłaszcza na energię do ogrzewania są źródłem dużej ilości ubocznych produktów spalania. Ponadto należy również wskazać, że najczęściej

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 49

źródłem ogrzewania w tego rodzaju budynkach są indywidualne paleniska na paliwa stałe, które w znacznym stopniu przyczyniają się do zanieczyszczenia powietrza pyłami i benzo(a)pirenem.

W zakresie niskiej emisji obszarem problemowym jest zasilenie w energię cieplną indywidualnych nisko sprawnych palenisk na paliwa stałe w centrum Miasta, dlatego Spółka JUMA posiada jako jeden z celów strategicznych rozbudowę sieci w tym obszarze, w celu wyeliminowania jako źródła ciepła niskoefektywnych kotłów używających jako paliwo węgiel kamienny, drewno i w wielu przypadkach odpady.

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Maków Mazowiecki

Intensywność zjawiska niskiej emisji wynika również z ilości wykorzystywanej energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Na terenie Miasta funkcjonują instalacje odnawialnych źródeł energii, jednak ich liczba jest niewystarczająca.

W ramach rewitalizacji przewidziano m.in. termomodernizację budynków komunalnych, co wpłynie na poprawę stanu technicznego obiektów i jakości życia mieszkańców. Realizacja powyższego przedsięwzięcia jest istotna nie tylko z uwagi na walory estetyczne Miasta, ale również na zdrowie i bezpieczeństwo ludzi.

3.7. Podsumowanie analizowany wskaźników

W poniższych tabelach przedstawiono podsumowanie analizowany wskaźników w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej oraz technicznej.

Tabela 29. Podsumowanie analizowanych wskaźników – sfera społeczna

Wyszczególnienie	Udział osób w wieku poprodukcyjnym (%)	Liczba osób bezrobotnych	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Ogólna liczba przestępstw
osiedle nr 1	4,6	324	148	72
osiedle nr 2	3,9	234	375	97
osiedle nr 3	0,6	19	13	3
osiedle nr 4	1,3	116	77	10
osiedle nr 5	0,4	11	13	3
osiedle nr 6	1,1	40	95	17
osiedle nr 7	1,5	30	60	18
osiedle nr 8	1,4	28	64	14
osiedle nr 9	0,5	14	18	4
osiedle nr 10	1,0	65	70	11
osiedle nr 11	0,4	8	5	8
osiedle nr 12	1,0	68	94	15
osiedle nr 13	0,3	3	13	1

Wyszczególnienie	Udział osób w wieku poprodukcyjnym (%)	Liczba osób bezrobotnych	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	Ogólna liczba przestępstw
osiedle nr 14	0,3	2	7	2
osiedle nr 15	0,3	3	9	3
osiedle nr 16	0,2	3	10	2
osiedle nr 17	0,2	4	8	1
osiedle nr 18	0,2	2	8	2

Źródło: Opracowanie własne

Pod kątem sfery społecznej, przeanalizowano udział osób w wieku poprodukcyjnym, liczbę osób bezrobotnych, liczbę osób korzystających z pomocy społecznej, a także liczbę przestępstw w podziale na poszczególne osiedla Makowa Mazowieckiego. Zgodnie z powyższym zestawieniem najgorzej przedstawia się sytuacja na obszarze osiedli 1 i 2.

Tabela 30. Podsumowanie analizowanych wskaźników – sfera gospodarcza

Wyszczególnienie	Liczba podmiotów gospodarczych w 2014 roku
osiedle nr 1	174
osiedle nr 2	160
osiedle nr 3	16
osiedle nr 4	50
osiedle nr 5	70
osiedle nr 6	18
osiedle nr 7	42
osiedle nr 8	39
osiedle nr 9	51
osiedle nr 10	13
osiedle nr 11	55
osiedle nr 12	43
osiedle nr 13	70
osiedle nr 14	68
osiedle nr 15	62
osiedle nr 16	75
osiedle nr 17	93
osiedle nr 18	64

Źródło: Opracowanie własne

W ramach sfery gospodarczej przeanalizowano liczbę podmiotów gospodarczych funkcjonujących na obszarze poszczególnych osiedli. Zgodnie z powyższym zestawieniem,

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany

najmniejszą liczbę przedsiębiorstw odnotowano na osiedlach 10, 3 i 6, a największą na osiedlach 1 i 2, co związane jest z tym, że stanowią one ścisły centrum Miasta.

Tabela 31. Podsumowanie analizowanych wskaźników – sfera środowiskowa

Wyszczególnienie	Poziom zanieczyszczenia powietrza generowany przez tranzytowy ruch samochodowy na drogach krajowych	Pomiar hałasu	
		$L_{Aeq\ D}$ [dB]	$L_{Aeq\ N}$ [dB]
osiedle nr 1	WYSOKI	68,1	64,5
osiedle nr 2	WYSOKI	66,8	63,1
osiedle nr 3	NISKI	62,6	55,3
osiedle nr 4	NISKI	63,9	54,2
osiedle nr 5	NISKI	58,6	53,2
osiedle nr 6	ŚREDNI	57,4	55,7
osiedle nr 7	ŚREDNI	59,1	54,2
osiedle nr 8	NISKI	65,2	59,3
osiedle nr 9	WYSOKI	66,7	61,8
osiedle nr 10	ŚREDNI	61,5	56,4
osiedle nr 11	NISKI	67,3	62,9
osiedle nr 12	ŚREDNI	66,4	62,4
osiedle nr 13	WYSOKI	64,4	54,3
osiedle nr 14	ŚREDNI	60,1	52,1
osiedle nr 15	ŚREDNI	59,2	53,3
osiedle nr 16	ŚREDNI	57,2	53,1
osiedle nr 17	WYSOKI	56,4	52,7
osiedle nr 18	ŚREDNI	55,2	53,4

Legenda:

- **WYSOKI:** PM10 powyżej 50 µg/m^3 (24h),
- **ŚREDNI:** PM10 20-50 µg/m^3 (24h),
- **NISKI:** poniżej 50 µg/m^3 (24h).

Źródło: Opracowanie własne

W ramach sfery środowiskowej wzięto pod uwagę poziom zanieczyszczenia powietrza generowany przez tranzytowy ruch samochodowy na drogach krajowych oraz przekroczenia norm hałasu w porze dziennej i nocnej. Najgorzej w tej kwestii prezentują się osiedla 1, 2 oraz 9. Ze sferą środowiskową bezpośredni związek ma sfera techniczna. Ponieważ stan termomodernizacji budynków oraz liczba indywidualnych palenisk domowych bezpośrednio wpływa na stan jakości powietrza. W nawiązaniu do powyższego, problem niskiej emisji jest najbardziej odczuwalny na obszarze osiedli 1 i 2 – na terenie tych osiedli odnotowano największą liczbę budynków wymagających termomodernizacji oraz największą liczbę indywidualnych palenisk domowych. W ramach sfery technicznej wzięto również pod uwagę

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 52

udział budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia użytkowanie oraz procent budynków wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków. Również w tym względzie za obszary wymagające interwencji należy uznać osiedla 1 i 2.

Tabela 32. Podsumowanie analizowanych wskaźników – sfera techniczna

Wyszczególnienie	Udział budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia użytkowanie (%)	Liczba budynków wymagających termomodernizacji	% budynków wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków	Liczba indywidualnych palenisk domowych
osiedle nr 1	29,64	32	16,61	476
osiedle nr 2	32,61	9	8,70	351
osiedle nr 3	4,48	2	2,99	10
osiedle nr 4	9,33	0	0,00	5
osiedle nr 5	4,17	3	0,00	32
osiedle nr 6	9,76	0	0,00	40
osiedle nr 7	2,82	5	0,35	182
osiedle nr 8	9,71	8	2,00	243
osiedle nr 9	1,51	7	0,38	154
osiedle nr 10	1,56	3	0,00	45
osiedle nr 11	2,45	5	0,00	95
osiedle nr 12	7,94	11	0,72	72
osiedle nr 13	5,17	3	0,00	29
osiedle nr 14	5,06	4	1,27	60
osiedle nr 15	5,00	3	0,00	23
osiedle nr 16	4,82	0	2,41	20
osiedle nr 17	4,90	2	2,80	46
osiedle nr 18	4,56	7	7,60	83

Źródło: Opracowanie własne

Ostatnia tabela przedstawia wskaźniki w ramach sfery przestrzenno-funkcjonalnej. W tym względzie przeanalizowano stan dróg miejskich oraz dostępności pieszych ciągów komunikacyjnych. Najgorzej w tym względzie wypada osiedle 6 i 12, choć zły stan dróg miejskich odnotowano również na osiedlu 1.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 53

Tabela 33. Podsumowanie analizowanych wskaźników – sfera przestrzenno-funkcjonalna

Wyszczególnienie	Stan dróg miejskich	Dostępności pieszych ciągów komunikacyjnych
osiedle nr 1	ZŁY	DOBRA
osiedle nr 2	DOBRY	DOBRA
osiedle nr 3	DOBRY	BARDZO DOBRA
osiedle nr 4	BARDZO DOBRY	BARDZO DOBRA
osiedle nr 5	DOBRY	DOBRA
osiedle nr 6	ZŁY	ZŁA
osiedle nr 7	BARDZO DOBRY	BARDZO DOBRA
osiedle nr 8	DOBRY	DOBRA
osiedle nr 9	BARDZO DOBRY	DOBRA
osiedle nr 10	DOBRY	DOBRA
osiedle nr 11	DOBRY	BARDZO DOBRA
osiedle nr 12	ZŁY	ZŁA
osiedle nr 13	DOBRY	DOBRA
osiedle nr 14	DOBRY	DOBRA
osiedle nr 15	DOBRY	BARDZO DOBRA
osiedle nr 16	BARDZO DOBRY	BARDZO DOBRA
osiedle nr 17	DOBRY	DOBRA
osiedle nr 18	DOBRY	DOBRA

Legenda:

1. Stan dróg miejskich:
   - **BARDZO DOBRY** - Nawierzchnie nowe, odnowione i eksploatowane, dopuszczalne występowanie, sporadycznych uszkodzeń, nawierzchnie nie wymagające remontów,
   - **DOBRY** - Nawierzchnie ze znaczącymi uszkodzeniami, wymagane zaplanowanie remontu,
   - **ZŁY** - Nawierzchnie z licznymi i rozległymi uszkodzeniami, wymagany natychmiastowy remont.
2. Dostępności pieszych ciągów komunikacyjnych:
   - BARDZO DOBRA - Piesze ciągi komunikacyjne pozwalają na sprawne przemieszczanie się mieszkańców i znajdują się przy każdej drodze,
   - DOBRA - Piesze ciągi komunikacyjne znajdują się tylko przy drogach głównych,
   - ZŁA - Brak utwardzonych pieszych ciągów komunikacyjnych lub ich stan nie pozwala na sprawne przemieszczenie się mieszkańców.

Źródło: Opracowanie własne

Definicja obszaru zdegradowanego znajduje się w artykule 9.1 Ustawy o rewitalizacji. Zgodnie z jego zapisami, obszar zdegradowany to obszar znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości i cechujący się występowaniem na nim co najmniej jednego z negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych przestrzenno – funkcjonalnych lub technicznych. Diagnozę stanu obecnego poszczególnych jednostek pomocniczych Miasta Maków Mazowiecki przeprowadzono w oparciu o analizę wskaźnikową, pozwalającą na obiektywne porównanie poszczególnych osiedli.

Zgodnie z powyższym, przeprowadzono szczegółową analizę zjawisk społecznych, na podstawie których stwierdzono, iż obszarem koncentracji negatywnych zjawisk społecznych są Osiedla nr 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10 oraz 12.

Dalej przeprowadzono analizę gospodarczą, na podstawie której stwierdzono, że najniższy wskaźnik w całym badanym okresie występuje na osiedlach nr 3, 6, 7, 8, 10 i 12, czyli na ternach w których przeważającą funkcją jest mieszkalnictwo. I tu warto zaznaczyć, że najwyższe wskaźniki dotyczą osiedla nr 1 oraz 2, czyli na obszarach nasilonego występowania problemów społecznych. Prawidłowość ta związana jest z lokalizacją tych obszarów w centrum miasta. Jednakże dalsza analiza wykazała że ilość podmiotów zlokalizowanych w osiedlach 1 i 2 od 2010 roku maleje, co z kolei pociąga za sobą wiele negatywnych zjawisk w sferze społecznej.

Kolejnym analizowanym obszarem była sfera środowiskowa. Obszarami o największej koncentracji problemów były osiedla 1, 2 oraz 9 gdzie wszystkie analizowane wskaźniki przyjmowały wartości negatywne. Problemy zidentyfikowane w sferze środowiskowej pokrywają się z analizą przestrzenno-funkcjonalną, która obejmowała swoją ocenę stan dróg miejskich i stan dostępności ciągów komunikacyjnych. W wyniku tej oceny osiedlami o największej koncentracji problemów są osiedla nr 6 i 12.

Analiza sfery technicznej wykazała, iż sytuacja problemowa występuje na osiedlach nr 1 (gdzie wszystkie analizowane wskaźniki przyjmowały wartości niekorzystne) i osiedlu nr 2 (na którym zidentyfikowano sytuację problemową w oparcia o trzy spośród czterech analizowanych wskaźników).

W nawiązaniu do powyższego, jako obszar zdegradowany wyznaczono obszary osiedli nr 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10 i 12, ponieważ na terenie tych osiedli zidentyfikowano problemy w sferze społecznej i dodatkowo zidentyfikowano co najmniej jeden problem z pozostałych sfer tj. sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej lub technicznej.

Osiedli nr 5, 9, 11, 13, 14, 15, 16, 17 oraz 18 nie zakwalifikowano do obszarów zdegradowanych, ponieważ na ich terenie nie zidentyfikowano problemów w sferze społecznej.

Jako obszar rewitalizacji wyznaczono tereny osiedli nr 1 i 2, ponieważ na ich obszarze zidentyfikowano problemy społeczne, które jednocześnie charakteryzowały się znaczącym natężeniem w porównaniu do pozostałych osiedli. Dodatkowo na terenie osiedli nr 1 i 2 zidentyfikowano problemy w sferze środowiskowej i technicznej, które również cechowały się największym natężeniem w porównaniu do pozostałych analizowanych osiedli. Jednocześnie należy podkreślić, że łączna liczba mieszkańców tych obszarów wynosi około 2 740 osób (tj.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 55

około 28% mieszkańców Makowa Mazowieckiego) oraz około 65 ha (tj. około 6,3% powierzchni całego Makowa Mazowieckiego), a zatem nie przekracza progów procentowych wskazanych w ustawie o rewitalizacji tj. 20% powierzchni gminy oraz 30% liczby mieszkańców gminy.

Na poniższym rysunku przedstawiono granice obszaru zdegradowanego i rewitalizowanego na obszarze Makowa Mazowieckiego.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany

Rysunek 5. Obszar zdegradowany i rewitalizacji na terenie Makowa Mazowieckiego

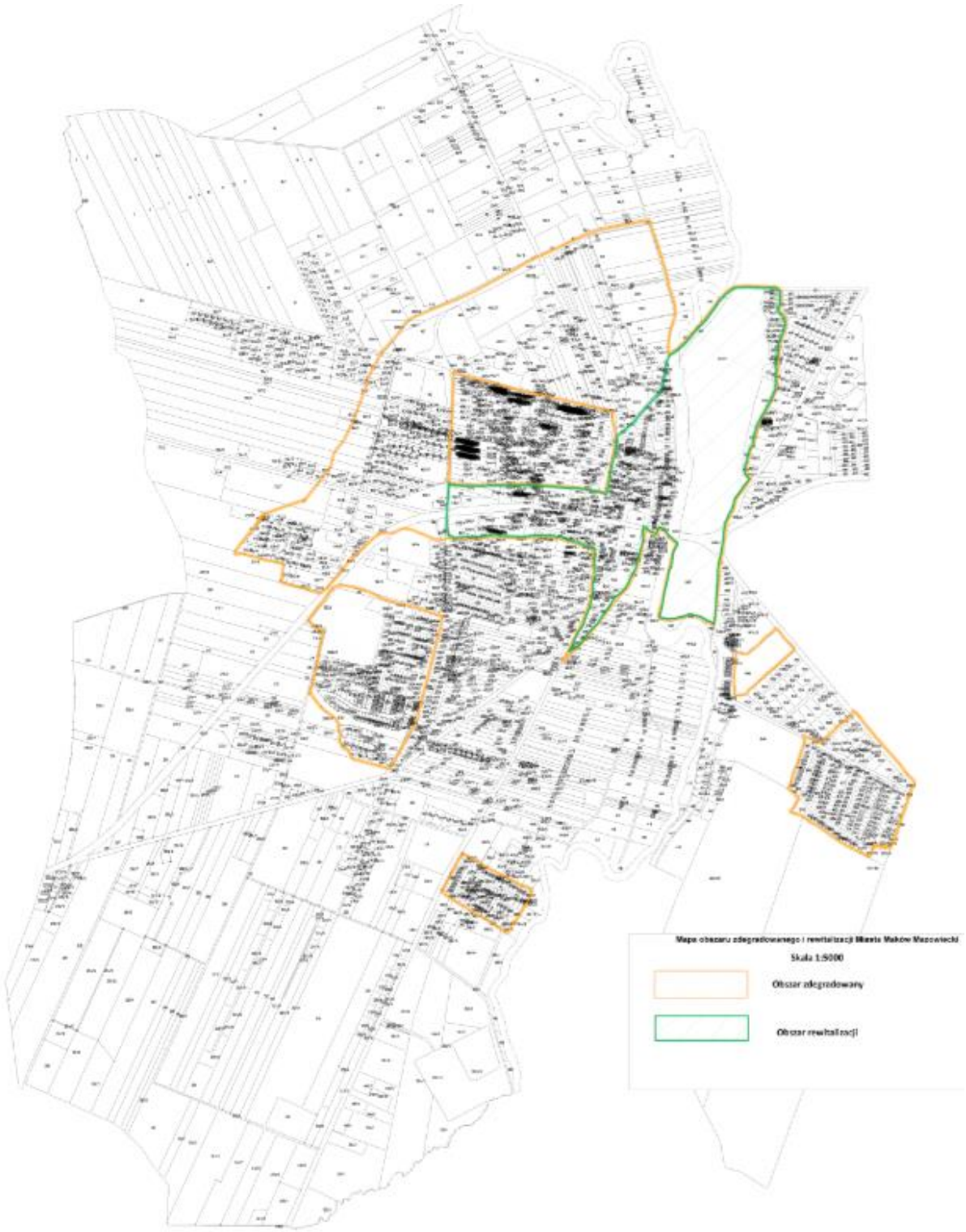

Źródło: Mapa stanowiąca załącznik do Uchwały Nr XXI/159/2016 Rady Miejskiej w Makowie Mazowieckim z dnia 29 sierpnia 2016 r.

3.8. Potencjał i bariery Miasta Maków Mazowiecki

W poniższej tabeli przedstawiono syntetyczne zestawienie kluczowych potencjałów i barier rewitalizacji obszarów zdegradowanych na terenie Miasta Maków Mazowiecki w sferze społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno – funkcjonalnej i środowiskowej.

Tabela 34. Kluczowe potencjały i bariery rewitalizacji na terenie Miasta Maków Mazowiecki

Sfera	Potencjał	Bariery
Społeczna	• Ludzie z inicjatywą, społeczne grupy aktywności • Potencjał instytucji pomocy społecznej na rzecz realizacji programów aktywizujących i integrujących społeczności lokalne • Miejsca z potencjałem dla tworzenia oferty kulturalno-sportowo-rekreacyjnej • Położenie na szlaku dróg krajowych i drogi wojewódzkiej, które zapewnią dogodne połączenie z pobliskimi ośrodkami miejskimi • Dostęp do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, sprzyjający osiedlaniu się	• Niechęć do zmiany, dostosowania się do norm społecznych i brak włączenia w życie społeczności części mieszkańców obszarów zdegradowanych • Bierność i apatia obecna w środowiskach dotkniętych bezrobociem i problemami społecznymi • Międzypokoleniowe przekazywanie negatywnych wzorców i zachowań w rodzinach z dysfunkcjami społecznymi • Przewaga postaw roszczeniowych nad chęcią korzystania z oferty aktywizującej w środowiskach dotkniętych różnymi formami wykluczenia • Podstawowa oferta kulturalno-sportowo-rekreacyjna, która jednak nie zaspakaja potrzeb osób z terenów zdegradowanych • Zły stan techniczny budynków • Ograniczone możliwości ekonomiczne mieszkańców w zakresie finansowania modernizacji infrastruktury technicznej budynków, w tym rozwiązania problemu niskiej emisji • Skala degradacji terenów i dewastacji obiektów, obniżająca atrakcyjność inwestycyjną i mieszkaniową Miasta • Przestępczość • Starzenie się społeczeństwa
Przestrzenno-funkcjonalna	• Wystarczająco rozwinięta infrastruktura drogowa • Bardzo dobrze rozwinięta sieć wodociągowa • Sukcesywna rozbudowa miejskiej sieci kanalizacji oraz modernizacja i rozbudowa miejskiej oczyszczalni ścieków • Dobre zaopatrzenie w infrastrukturę energetyczną (energia elektryczna) • Infrastruktura społeczna na podstawowym poziomie	• Zły stan niektórych dróg na terenie Miasta • Brak obwodnicy Miasta • Niewystarczająca sieć gazowa

Sfera	Potencjał	Bariery
Gospodarcza	• Dobrze rozwinięta sieć dróg, która zapewnia dogodne połączenia z innymi ośrodkami miejskimi • Duże zasoby siły roboczej • Doświadczenie zawodowe mieszkańców wyniesione z tradycyjnych branż gospodarki • Brak formy ochrony przyrody, które mogłyby ograniczać możliwość lokalizacji niektórych form działalności gospodarczej • Działania podejmowane na rzecz rozwoju lokalnej przedsiębiorczości • Konsekwentna promocja Miasta	• Skala degradacji terenów i dewastacji obiektów obniżająca atrakcyjność inwestycyjną i mieszkaniową Miasta • Bierność i apatia obecna w środowiskach dotkniętych bezrobociem i problemami społecznymi • Przewaga postaw roszczeniowych nad chęcią korzystania z oferty aktywizującej w środowiskach dotkniętych różnymi formami wykluczenia
Techniczna	• Dobrze rozbudowana infrastruktura techniczna na terenie Miasta, w tym sieć wodociągowa i kanalizacyjna • Działania podejmowane przez Miasto w celu ztermomodernizowania budynków komunalnych	• Część budynków na terenie Miasta znajduje się w złym stanie technicznym • Niezadawalający stan techniczny dróg • System ciepłowniczy oparty głównie o tradycyjne kotłownie na paliwa stałe • Występowanie na terenie Miasta zjawiska niskiej emisji • Nagminne spalanie w domowych piecach paliw niskiej jakości, a także odpadów • Ograniczone możliwości ekonomiczne mieszkańców w zakresie finansowania modernizacji infrastruktury technicznej budynków, w tym rozwiązania problemu niskiej emisji
Środowiskowa	• Atrakcyjne walory przyrodnicze – rzeka Orzyc, Zalew Miejski • Działania na rzecz ochrony środowiska podejmowane przez władze Miasta	• Ograniczone możliwości ekonomiczne mieszkańców w zakresie finansowania modernizacji infrastruktury technicznej budynków, w tym rozwiązania problemu niskiej emisji • Skala degradacji terenów i dewastacji obiektów obniżająca atrakcyjność krajobrazową Miasta • Brak formy ochrony przyrody, które mogłyby chronić środowiska przed jego degradacją • Wysoki poziom hałasu komunikacyjnego i zanieczyszczeń powietrza spowodowanych przez ruch tranzytowy

Źródło: Opracowanie własne

Należy zauważyć, że wiele potencjałów i barier występuje wielokrotnie w poszczególnych sferach, co wynika z tego, że sfera społeczna, gospodarcza, przestrzenno – funkcjonalna, techniczna i środowiskowa są ze sobą ściśle powiązane.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 59

Płaszczyzna środowiskowa ma znaczący wpływ na obszar zarówno społeczny, techniczny, jak i gospodarczy. Atrakcyjne tereny przyrodnicze mają duże znaczenie dla osób poszukujących spokojnego miejsca zamieszkania. Środowisko ma także znaczący wpływ na płaszczyznę techniczną i gospodarczą. Dla sfery technicznej ważne są możliwości wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Uwarunkowania przyrodnicze oraz występujące formy ochrony przyrody w dużej mierze decydują o możliwych formach prowadzenia działalności gospodarczej. Na terenie Miasta Maków Mazowiecki nie ustanowiono większych form ochrony przyrody, co sprzyja możliwości lokowania różnego rodzaju działalności gospodarczych. Należy to rozpatrywać jako potencjał Miasta w kierunku rozwoju gospodarczego, tworzenia nowych miejsc pracy, a co za tym idzie, zwiększania liczby mieszkańców Miasta, rozwoju mieszkalnictwa i wzrostu dochodów Miasta, które następnie mogą zostać wykorzystane na nowe inwestycje. W tym miejscu widoczne jest przenikanie się sfery gospodarczej ze sferą społeczną. Wykorzystanie potencjałów występujących w przestrzeni gospodarczej może przyczynić się do ograniczenia bezrobocia na terenie Miasta, a co za tym idzie do ograniczenia liczby osób dotkniętych problemami społecznymi i korzystających z pomocy MOPS. Trzeba też pamiętać, że jednym z głównych czynników branych pod uwagę przy wyborze miejsca zamieszkania jest możliwość znalezienia pracy oraz odległość od zakładu pracy, dlatego rozwój Miasta w sferze gospodarczej bezpośrednio wpłynie na kondycję sfery społecznej. Należy również zauważyć, że wzrost liczby mieszkańców, pośrednio może przyczynić się do poprawy sytuacji gospodarczej niniejszej jednostki samorządu terytorialnego. Wśród nowych mieszkańców mogą znaleźć się przedsiębiorcze osoby chcące rozpocząć działalność gospodarczą na terenie Miasta, co z kolei przełoży się na ograniczenie liczby osób bezrobotnych i beneficjentów pomocy społecznej. Działania mające na celu poprawę sfery społecznej w dalszej perspektywie przyczynią się do zwiększenia dochodów własnych Miasta, a tym samym do zwiększenia jego możliwości inwestycyjnych (zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej oraz środowiskowej). Sfera techniczna oraz przestrzenno – funkcjonalna oddziaływają zarówno na sferę społeczną, jak i gospodarczą oraz środowiskową. Atrakcyjne obiekty mieszkaniowe, podstawowa infrastruktura techniczna i społeczna znacznie podnoszą atrakcyjność mieszkaniową i gospodarczą danego obszaru. Dobra kondycja infrastruktury technicznej przekłada się również na jakość środowiska naturalnego.

Niestety wyżej wymienione obszary są ze sobą również ściśle powiązane w kontekście zjawisk kryzysowych. Występowanie problemów w jednej sferze powoduje ich nawarstwianie się i utrwalanie w pozostałych obszarach. Niewystarczająca liczba podmiotów gospodarczych przekłada się na bezrobocie, które jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych (tj. dysfunkcji społecznych, przestępczości czy

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 60

uzależnień), a także czynnikiem skutecznie ograniczającym popyt wewnętrzny. Długotrwałe występowanie tych efektów bezrobocia w konsekwencji wpływa bezpośrednio na wzrost wydatków na pomoc społeczną w zakresie likwidacji lub minimalizacji niniejszych zjawisk, jak również na pogorszenie wizerunku i atrakcyjności osiedleńczej oraz inwestycyjnej Miasta. Ogranicza to możliwości inwestycyjne, co wpływa na obniżenie atrakcyjności mieszkaniowej i gospodarczej, a to z kolei przekłada się na spadek liczby mieszkańców i liczby podmiotów gospodarczych funkcjonujących na terenie Makowa Mazowieckiego. Niemniejsze znaczenie mają problemy w sferze technicznej, przestrzenno – funkcjonalnej i środowiskowej. Zdegradowane środowisko naturalne, zła jakość oraz niedostateczna infrastruktura techniczna nie zachęcają do osiedlania się na danym terenie, jak również ograniczają możliwość rozwoju działalności gospodarczej. Niniejsze uwarunkowania z kolei przekładają się na spadek liczby mieszkańców i turystów odwiedzających Miasto, a także negatywnie oddziałują na kondycję finansową mieszkańców i samej jednostki samorządu terytorialnego.

3.9. Obszar rewitalizacji

Obszar rewitalizacji w myśl ustawy o rewitalizacji oznacza całość lub część obszaru, na którym występuje koncentracja negatywnych zjawisk natury społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej lub technicznej. Po wyznaczeniu obszarów zdegradowanych występujących na terenie Miasta, wyznaczono obszary, które podlegać będą rewitalizacji w celu zminimalizowania wpływu występujących na ich terenie problemów.

Na podstawie Uchwały Nr XXI/159/2016 Rady Miejskiej w Makowie Mazowieckim z dnia 29 sierpnia 2016 r. jako obszar rewitalizacji wyznaczono:

1. centrum Miasta:
    - Rynek część północna wraz z obiektami oraz obszarami starej zabudowy stanowiącymi dziedzictwo kulturowe Miasta, między innymi budynek bożnicy żydowskiej bractwa „Bet Hamidrasz” przy ul. Zielony Rynek 5, tereny dawnego getta przy ul. Grabowej, Lapidarium na terenie starego cmentarza żydowskiego przy ul. Adamowskiej i budynek dawnego domu kahalnego. Układ urbanistyczny Starego Miasta jest strefą ścisłej ochrony konserwatorskiej,
    - Rynek część południowa w szczególności kompleks zieleni, fontanna oraz alejki spacerowe,
2. tereny rekreacyjne:
    - Zalew: wodny zbiornik sportowo – rekreacyjny,
    - dolina rzeki Orzyc wraz z terenami do niej przyległymi i terenami zalewowymi,
    - Park Sapera,

— Skwer Duński,

3. osiedla mieszkaniowe:
   — podwórka przy ul. Mickiewicza 5 i Mickiewicza 8,
   — tereny wzdłuż szeregu bloków komunalnych przy ul. Mickiewicza.

Łączna liczba mieszkańców tych obszarów wynosi około 2 740 osób (tj. około 28% mieszkańców Makowa Mazowieckiego) oraz około 65 ha (tj. około 6,3% powierzchni całego Makowa Mazowieckiego). A zatem obszar wyznaczony do rewitalizacji spełnia kryteria ustawowe tj. nie przekracza 20% powierzchni Miasta oraz 30% mieszkańców Miasta.

3.10. Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych

Z uwagi na występujące problemy społeczno – ekonomiczne, władze Miasta planują podjąć działania, zmierzające do rewitalizacji obszarów, na których zidentyfikowano najwięcej negatywnych zjawisk. Rewitalizacja zdegradowanych i zmarginalizowanych obszarów wskazanych jako problemowe, ma na celu pobudzenie aktywności środowisk lokalnych i stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno – gospodarczego oraz przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego w zagrożonym dysfunkcjami społecznymi obszarze. Działania naprawcze prowadzić będą do polepszenia jakości życia mieszkańców, w tym zwiększenia ich szans na zatrudnienie. Ponadto pozwolą one na trwałą odnowę obszaru, poprawę ładu przestrzennego, stanu środowiska i zabudowy. Przyczynią się również do podniesienia atrakcyjności stref rozwojowych w Mieście.

Jako obszar rewitalizacji wyznaczono centrum Miasta (osiedla nr 1 i 2). Łączna liczba mieszkańców tych obszarów wynosi około 2 740 osób (tj. około 28% mieszkańców Makowa Mazowieckiego) oraz około 65 ha (tj. około 6,3% powierzchni całego Makowa Mazowieckiego).

Zgodnie z przeprowadzoną diagnozą, na obszarze tym zidentyfikowano problem starzejącego się społeczeństwa - odnotowano znaczną liczbę osób w wieku poprodukcyjnym, która przewyższała udział w pozostałych jednostkach poddanych analizie. Trzeba ponadto zauważyć, że sytuacja kryzysowa w tym zakresie na obszarze osiedli 1 i 2 utrwala się. W porównaniu do roku 2010 udział osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł o 1,3 p.p. w odniesieniu do osiedla nr 1, a w przypadku osiedla 2, o 0,9 p.p.

W związku z powyższym konieczne jest podejmowanie działań w celu ograniczenia, a przynajmniej zahamowania zjawiska starzejącego się społeczeństwa. Aby Maków Mazowiecki mógł się dalej rozwijać i zwiększać swoją przewagę konkurencyjną w stosunku do innych gmin, musi przede wszystkim podejmować działania zmierzające do dalszego pozyskiwania nowych mieszkańców (zwłaszcza osób młodych i młodych rodzin) oraz dostosowywania panujących warunków do potrzeb osób starszych. Aby to osiągnąć, należy

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 62

przede wszystkim zwiększyć atrakcyjność mieszkaniową terenów Miasta poprzez rozwój oferty skierowanej do mieszkańców i podstawowej infrastruktury.

Dlatego w ramach działań rewitalizacyjnych przewidziano m.in.

- zajęcia i formy aktywizujące różne grupy wiekowe i społeczne,
- rozwój oferty kulturalnej – w celu zapewnienia właściwej oferty spędzania czasu wolnego i integracji lokalnej społeczności,
- dostosowanie oferty sportowo – rekreacyjnej - tereny zielone i rekreacyjne mają duże znacznie dla osób starszych i rodzin z dziećmi, ale także dla pozostałych grup społecznych. Stanowią one podstawową, bezpłatną ofertę spędzania czasu w sposób aktywny i wpływają na integrację lokalnej społeczności.
- modernizację budynków mieszkalnych – atrakcyjne warunki mieszkaniowe wpływają na codzienne funkcjonowanie mieszkańców.

Planowanym celem niniejszych zadań jest poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Niniejsze działania zachęcą obecnych, jak i potencjalnych mieszkańców do osiedlania się na tym terenie. Efektem zaplanowanych działań będzie wzrost przyrostu naturalnego oraz salda migracji, a w konsekwencji wzrost liczby mieszkańców Miasta oraz zahamowanie procesu starzejącego się społeczeństwa.

Na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji zidentyfikowano również problem bezrobocia. Na terenie osiedli 1 i 2 odnotowano łącznie 558 osób bezrobotnych, co znacznie przewyższało liczbą osób pozostających bez zatrudnienia na pozostałym terenie. Należy zaznaczyć, że brak pracy lub jej utrata jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych (tj. dysfunkcji społecznych, przestępczości czy uzależnień), a także czynnikiem skutecznie ograniczającym popyt wewnętrzny. Przenikanie się tych sfer jest widoczne w zestawieniu danych dotyczących bezrobocia, pomocy społecznej oraz bezpieczeństwa publicznego. Na obszarze osiedli 1 i 2 zidentyfikowano znaczną liczbę osób korzystających z pomocy społecznej, a także dużą liczbę przestępstw. Trzeba też zauważyć, że sytuacja kryzysowa na tym terenie utrwala się. Długotrwałe występowanie efektów bezrobocia w konsekwencji wpłynie bezpośrednio na wzrost wydatków Miasta na pomoc społeczną w zakresie likwidacji lub minimalizacji powyższych zjawisk, jak również na pogorszenie wizerunku i atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Makowa Mazowieckiego. Konieczne jest zatem podejmowanie działań, zmierzających do ograniczenia bezrobocia (szkolenia, staże, praktyki itp.). Aktywizacja osób bezrobotnych przyczyni się do zmniejszenia liczby mieszkańców dotkniętych ubóstwem i innymi negatywnymi zjawiskami społecznymi. Przełoży się to z kolei na spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 63

Bezrobocie oraz efekty, które generuje, są przede wszystkim związane z niewystarczającą liczbą podmiotów gospodarczych działających na terenie Makowa Mazowieckiego. Jedną z branż, która może wesprzeć pozytywne przemiany na obszarze rewitalizacji jest turystyka. W Makowie Mazowieckim występuje wiele ciekawych obiektów (zarówno architektonicznych, jak również przyrodniczych), niestety wiele z nich wymaga modernizacji. Na szczególną uwagę zasługuje centrum Miasta, które powinno stanowić jego wizytówkę. Przemawia za tym m.in. zły stan techniczny wielu obiektów – w tym także uznanych za zabytkowe, zdegradowane obiekty budownictwa mieszkaniowego, degradacja infrastruktury technicznej, czy też sposób zagospodarowania przestrzeni publicznych. Główne ulice i place miejskie, parki, tereny turystyczno – rekreacyjne tj. otoczenie Zalewu Makowskiego, wymagają działań związanych z porządkowaniem przestrzeni, nadaniem jej charakteru reprezentacyjnego, a w niektórych wypadkach wręcz zagospodarowywania na nowo. Strefa śródmiejska, jako miejsce pracy, wypoczynku, a także spotkań społeczności Makowa Mazowieckiego, jest obszarem o szczególnym znaczeniu nie tylko dla samych mieszkańców. Wyjątkowe walory historyczno – urbanistyczne mogą odegrać kluczową rolę w promocji turystycznej Makowa Mazowieckiego. Jedną z największych atrakcji turystycznych Makowa Mazowieckiego jest wcześniej wspomniany Zalew Miejski oraz rzeka Orzyc. Należy również wskazać, że Miasto położone jest w obszarze „Zielonych Płuc Polski". Niniejsze uwarunkowania determinują fakt, że Maków Mazowiecki coraz częściej doceniany jest jako zaplecze rekreacyjne dla mieszkańców aglomeracji warszawskiej.

Warto w tym miejscu zauważyć powiązanie problemów natury technicznej, społecznej i gospodarczej. Centrum Miasta charakteryzuje się złym stanem obiektów i przestrzeni. Przestrzennie pokrywa się ono z terenami osiedla nr 1 i 2, na którym zidentyfikowano problemy bezrobocia i dużej liczby beneficjentów pomocy społecznej. Brak pracy i zła sytuacja finansowa mieszkańców bezpośrednio przekłada się na zły stan obiektów. Brak środków na remonty i modernizację obiektów skutkuje dalszym pogłębianiem się złej kondycji zabudowań. Należy podkreślić, że sytuacja finansowa oraz warunki mieszkaniowe osób zamieszkujących niniejsze obiekty, bezpośrednio wpływa na ich sytuację społeczną. Zła kondycja ekonomiczna oraz nieodpowiednie warunki mieszkaniowe powodują izolację, bierność mieszkańców w życiu społecznym oraz problemy w relacjach rodzinnych. W nawiązaniu do powyższego, konieczne są działania modernizacyjne, zmierzające do poprawy stanu technicznego budynków mieszkalnych, co dodatkowo wpłynie na zwiększenie bezpieczeństwa oraz wzrost jakości życia mieszkańców.

Ponadto na terenie tym zidentyfikowano problem przestępczości, co też wpływa na stan dewastacji obiektów. Uwarunkowania te negatywnie wpływają na sferę gospodarczą (złej jakości infrastruktura techniczna oraz przestępczość) nie zachęcają turystów do odwiedzania

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 64

tej części Makowa Mazowieckiego, która jednocześnie powinna stanowić jego największą wizytówkę.

W celu poprawy sytuacji gospodarczej Miasta konieczne jest podejmowanie działań mających na celu rozwijanie funkcji turystycznej Miasta. Pierwszym krokiem powinno być podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia liczby osób bezrobotnych i korzystających z pomocy społeczne, a także zapewnienie większego bezpieczeństwa mieszkańcom i turystom. Niemniej jednak konieczne jest również przeprowadzenie działań modernizacyjnych i dostosowujących przestrzeń publiczną do potrzeb turystyki. Większa liczba osób odwiedzających Miasto może przełożyć się na lepszą kondycję podmiotów gospodarczych funkcjonujących na tym obszarze i powstawanie nowych, co z kolei przełoży się na spadek liczby osób pozostających bez pracy i korzystających z pomocy społecznej.

Problemem w sferze środowiskowej jest również problem niskiej emisji. Głównymi źródłami zanieczyszczeń na terenie Makowa Mazowieckiego są lokalne kotłownie, paleniska domowe oraz transport zlokalizowane w szczególności w jednostkach nr 1 oraz 2. Mieszkańcy ogrzewają swoje domy w dużej mierze węglem, wykorzystywane jest również drewno, w nieznacznym stopniu olej opałowy. Powoduje to zjawisko tzw. niskiej emisji. Sposobem ograniczania niskiej emisji na terenie Miasta jest termomodernizacja budynków, wzrost wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, a także ograniczenie ruchu samochodowego na rzecz alternatywnych środków transportu.

Ww. potrzeby podyktowane są również charakterystyką wiekową budynków. Większość zabudowy miasta pochodzi z okresu 1920 do 1989 r. (52%); udział obiektów zabytkowych sprzed 1945 r. wynosi ok. 20,4%. Nowe obiekty podzielono na te z lat 1980-2005 – jest ich 20,2% i te najnowsze budowane po 2006 r., których jest 5,31% w całym mieście. Poszczególne jednostki urbanistyczne różnią się zabudową. Szczególnym rodzajem zabudowy mieszkaniowej są lokale socjalne. Analiza rozmieszczenia tych rodzajów lokali doprowadziła do wniosków wskazujących na koncentrację na osiedlach 1 i 2.

W zakresie sfery przestrzenno-funkcjonalnej podkreślenia wymaga znacznie terenów zielonych w mieście. Ważnym czynnikiem, wpływającym na jakość życia na terenach miejskich jest, obok dostępności do podstawowych usług, bliskość terenów służących rekreacji i odpoczynku (szczególnie dla osób najbiedniejszych, których nie stać na płatne formy rekreacji). Najważniejszym miejscem sportu i rekreacji w Makowie Mazowieckim jest niewątpliwie Park Sapera, Rynek Miejski i Zalew. Korzysta z nich znaczna część mieszkańców miasta i okolic. Należy podkreślić, że jest to obszar najczęściej wskazywany jako ulubione miejsce w mieście. Brak odpowiedniej infrastruktury sportowo – rekreacyjnej powoduje, że mieszkańcy obszarów wyznaczonych do rewitalizacji niechętnie wychodzą ze swoich domów, co wpływa niekorzystnie na ich zdrowie, integrację i zaangażowanie

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 65

społeczne, a także powoduje apatię i brak chęci do zmiany warunków w jakich żyją. Dzięki inwestycjom w sferę sportowo – rekreacyjną wzrośnie atrakcyjność mieszkaniowa niniejszego terenu, co przełoży się na wzrost liczby mieszkańców Miasta, a co za tym idzie na wzrost jego dochodów i możliwości inwestycyjnych. Konieczne są zatem działania modernizacyjne terenów zielonych – tak aby były one atrakcyjnym miejscem rekreacji i odpoczynku dla osób mieszkających na obszarze rewitalizacji i aby były one bezpieczne.

Wszystkie wyżej wskazane problemy przekładają się na sytuację kryzysową w sferze gospodarczej. Niechęć mieszkańców do działania i zmiany swej sytuacji życiowej wpływa na małą liczbę podmiotów gospodarczych, co przekłada się na negatywne wskaźniki w sferze gospodarczej. Dlatego należy podejmować działania zmierzające do poprawy infrastruktury technicznej i społecznej, co wpłynie na polepszenie warunków mieszkaniowych i prowadzenia działalności gospodarczej, a pośrednio przyczyni się również do ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych, występujących na terenach wyznaczonych do rewitalizacji. Aby zachęcić przedsiębiorców do pozostania na tym obszarze i przyciągnięcia nowych, warto podejmować działania ułatwiające im prowadzenie działalności gospodarczej (m.in. doradztwo, szkolenia, kursy, czy też modernizację i rozbudowę infrastruktury technicznej).

Poniższy rysunek ukazuje wzajemne powiązania zjawisk kryzysowych, występujących na obszarze rewitalizacji. Graficzne przedstawienie zagadnień kryzysowych pozwala zauważyć, że zjawiska te są ze sobą ściśle powiązane, a występowanie jednego, powoduje utrwalanie się i występowanie problemów w innych sferach.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 66

Rysunek 6. Schemat prezentujący powiązanie i nawarstwianie się zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji

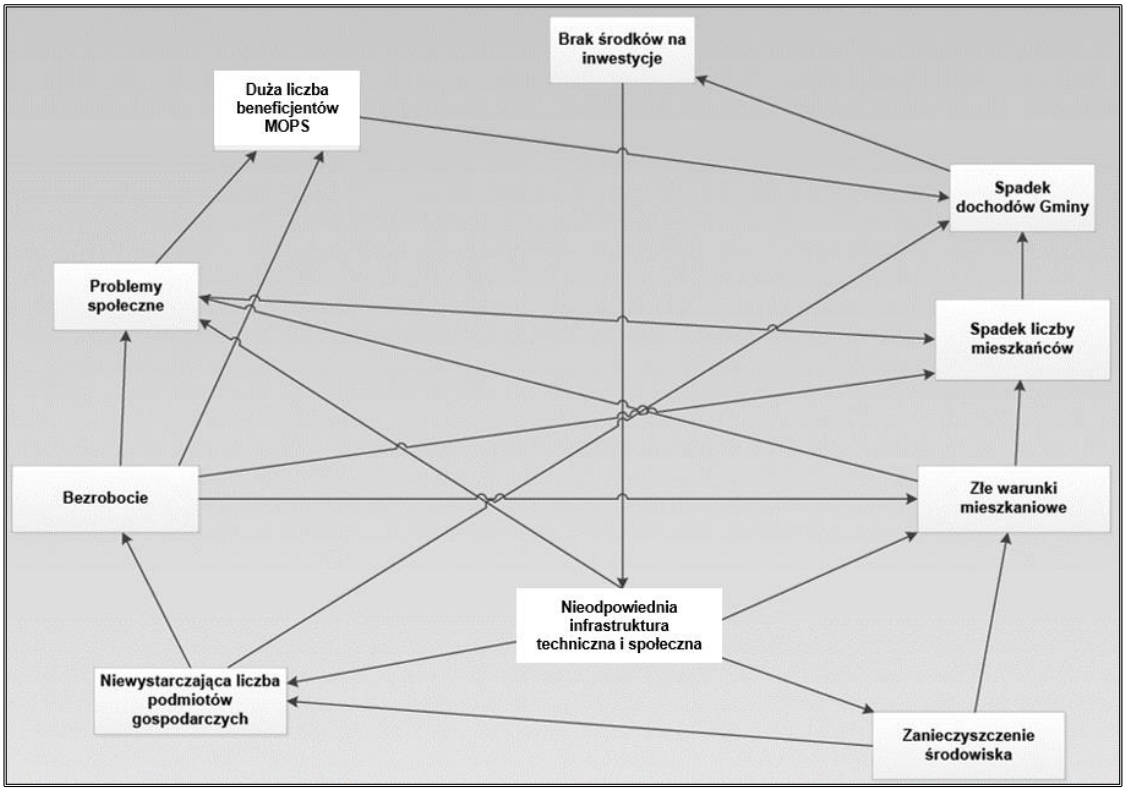

Źródło: Opracowanie własne

Analizując powyższy schemat, można zauważyć, że najwięcej powiązań „wychodzi" od bezrobocia oraz nieodpowiedniej infrastruktury technicznej i społecznej:

1. Bezrobocie w pierwszej kolejności implikuje takie zjawiska kryzysowe jak:

- problemy społeczne – brak pracy lub jej utrata jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych (tj. ubóstwa, dysfunkcji społecznych, przestępczości czy uzależnień);
- dużą liczbę beneficjentów MOPS – bezrobocie jest jedną z głównych przyczyn wsparcia udzielanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Makowie Mazowieckim;
- spadek liczby mieszkańców na danym obszarze – osoby bezrobotne wyjeżdżają z Miasta w celu poszukiwania pracy, jak również nie napływają nowi mieszkańcy, dla których jedną z zasadniczych kwestii przy wyborze miejsca zamieszkania jest możliwość znalezienia pracy i odległość od zakładu pracy;
- złe warunki mieszkaniowe – brak pacy i środków finansowych powoduje, że mieszkańcy terenów rewitalizowanych nie mają funduszy na modernizację i remonty swoich mieszkań, co przekłada się na pogarszające warunki bytowe.

2. Nieodpowiednia infrastruktura techniczna i społeczna bezpośrednio skutkuje takimi problemami jak:

- niewystarczająca liczba podmiotów gospodarczych – brak odpowiedniej infrastruktury technicznej zniechęca przedsiębiorców do podejmowania działalności gospodarczej na terenie rewitalizowanym;
- zanieczyszczenie środowiska – zły stan budynków na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji i niezadawalająca infrastruktura techniczna powodują zanieczyszczenie powietrza, wód oraz gleb;
- złe warunki mieszkaniowe – brak odpowiedniej infrastruktury społecznej (kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej) oraz technicznej negatywnie wpływa na codzienne funkcjonowanie wszystkich mieszkańców i obniżenie komfortu życia;
- problemy społeczne – nieodpowiednie warunki mieszkaniowe powodują izolację społeczną, bierność mieszkańców w życiu społecznym oraz problemy w relacjach rodzinnych.

Wyżej wskazane zjawiska z kolei warunkują dalsze problemy w poszczególnych sferach.

4. Planowany efekt rewitalizacji oraz cele i kierunki działań mające na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk

Wizja określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu.

Wizja stanowi opis oczekiwanego stanu na obszarze rewitalizacji – w wyniku przeprowadzonej interwencji. W wyniku realizacji działań rewitalizacyjnych, *obszar osiedli nr 1 i 2 stanie się miejscem ożywionymi i uzdrowionym społecznie, o wysokiej jakości życia.* Tak sformułowana wizja zostanie zrealizowana przez cel nadrzędny, trzy cele strategiczne oraz odpowiadające im kierunki działań i konkretne zadania.

Tabela 35. Wizja i cele strategiczne rewitalizacji

WIZJA	
„OBSZAR OSIEDLI NR 1 I 2 MIEJSCEM OŻYWIONYM I UZDROWIONYM SPOŁECZNIE, O WYSOKIEJ JAKOŚCI ŻYCIA”.	
CEL NADRZĘDNY: STWORZENIE PRZESTRZENNYCH WARUNKÓW DO ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MAKOWA MAZOWIECKIEGO, OŻYWIENIE GOSPODARCZE I SPOŁECZNE MIASTA W SZCZEGÓLNOŚCI POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO I KULTUROWEGO. ZAARANŻOWANIE RYNKU NA POTRZEBY AKTYWIZACYJNE LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI. POWSTANIE ATRAKCYJNEGO WIZERUNKU MIASTA.	
CELE STRATEGICZNE	
CEL I – PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	
KIERUNEK DZIAŁAŃ	ZADANIA
POPRAWA WARUNKÓW MIESZKANIOWYCH OSÓB WYKLUCZONYCH SPOŁECZNIE	Dialog z właścicielami prywatnych kamienic w Rynku
	Termomodernizacja budynków komunalnych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii
	Zagospodarowanie terenów wokół budynków mieszkalnych przy ul. Mickiewicza
ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I TECHNICZNEJ	„Miasto dwóch kultur” Rewitalizacja centrum Starego Miasta wraz z budynkiem zabytkowej bożnicy Bet-Hamidrasz i kamienicą przy ul. Grabowej
	Modernizacja Parku Sapera i nadanie mu nowych funkcji społecznych
	Modernizacja Zalewu wraz z terenem wokół
	Ograniczenie niskiej emisji poprzez budowę ścieżek pieszo-rowerowych na terenie miasta Maków Mazowiecki
	Budowa Małej Elektrowni Wodnej wraz z przepławką oraz modernizacja budowli piętrzącej na rzece Orzyc
	Zagospodarowanie Skweru Duńskiego i nadanie mu nowego wizerunku
	Odnowa terenu dawnej kolejki wąskotorowej i powstanie otwartego muzeum miniatur kolejnictwa wraz z wypożyczalnią rowerów
CEL II – ZWIĘKSZENIE AKTYWNOŚCI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ I SPORTOWEJ MIESZKAŃCÓW	
KIERUNEK DZIAŁAŃ	ZADANIA

AKTYWIZACJA SPOŁECZNO-ZAWODOWA OSÓB WYKLUCZONYCH I PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU	Program „Zacznij w Makowie”
	Wsparcie dla organizacji pozarządowych
	Program Społeczny Bank Czasu – program wsparcia dla seniorów
	Wspomaganie miejsc pracy w już istniejących zakładach pracy
	Wprowadzenie Makowskiej Rady Seniorów i Młodzieżowej Rady
	Budowa Makowskiego Inkubatora Przedsiębiorczości/Interaktywne Centrum Edukacji Społecznej
	„Maków przez zielone okulary” – edukacja ekologiczna społeczeństwa
	Program aktywizujący osoby niepełnosprawne – „Maków bez barier”
AKTYWIZACJA SPORTOWO-REKREACYJNA MIESZKAŃCÓW OBSZARÓW REWITALIZOWANYCH	Budowa bazy sportowo-rekreacyjnej wokół Zalewu, służącej aktywizacji mieszkańców
CEL III – MAKÓW MAZOWIECKI MIASTEM ATRAKCYJNYM DLA CAŁEGO REGIONU	
KIERUNEK DZIAŁAŃ	**ZADANIA**
PROMOCJA MIASTA	Stworzenie produktu regionalnego wpływającego na promocję Miasta

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny 1 Podniesienie jakości życia mieszkańców

Pierwszy cel strategiczny zmierza do poprawy warunków mieszkaniowych osób wykluczonych społecznie oraz rozwoju infrastruktury społecznej i technicznej.

W ramach pierwszego kierunku działań, na obszarze rewitalizacji zaplanowano dialog z właścicielami prywatnych kamienic w Rynku w celu odnowy elewacji, termomodernizację budynków mieszkalnych przy ul. Mickiewicza oraz zagospodarowanie terenów wokół tych budynków. Powyższe działania zmierzają do poprawy stanu technicznego budynków komunalnych, co dodatkowo wpłynie na zwiększenie bezpieczeństwa oraz wzrost jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Niniejsze inwestycje wpłyną też na wzrost atrakcyjności mieszkaniowej omawianej jednostki samorządu terytorialnego oraz ujednolicą wizerunek obszaru rewitalizacji.

Drugi kierunek działań obejmuje rozwój infrastruktury społecznej i technicznej. W jego ramach przewidziano rewitalizację centrum Starego Miasta i modernizację Parku Sapera, modernizację Zalewu, zagospodarowanie Skweru Duńskiego, odnowę terenu dawnej kolejki wąskotorowej i powstanie otwartego muzeum miniatur kolejnictwa wraz z wypożyczalnią rowerów, a także budowę małej elektrowni wodnej oraz budowę ścieżek pieszo-rowerowych.

Realizacja powyższych działań przyczyni się nie tylko do poprawy jakości sfery przestrzenno – funkcjonalnej Miasta, ale poprzez projekty o charakterze kulturowo – edukacyjnym, będzie miała korzystny wpływ na sytuację społeczną na terenie rewitalizowanym. Powyższe projekty doprowadzą również do wzrostu aktywności i integracji mieszańców, a także atrakcyjności mieszkaniowej Miasta.

Podsumowując, wymienione wyżej zadania przyczynią się do rozwiązania problemu nieodpowiedniej infrastruktury technicznej i społecznej na obszarze rewitalizacji. Przewiduje się, że ich realizacji spowoduje przede wszystkim:

- wzrost liczby podmiotów gospodarczych na terenie rewitalizacji – odpowiednia infrastruktura zachęci przedsiębiorców do lokowania działalności gospodarczej na tym terenie;
- poprawę jakości środowiska – ztermomodernizowane budynki charakteryzujące się odpowiednimi standardami energetycznymi, instalacje do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych oraz modernizacja terenów zielonych przyczynią się do poprawy jakości powietrza na obszarze rewitalizacji;
- poprawę warunków mieszkaniowych – infrastruktura techniczna i społeczna na odpowiednim poziomie korzystnie wpłynie na komfort życia i codzienne funkcjonowanie wszystkich mieszkańców. Odpowiednia charakterystyka energetyczna budynków obniży koszty związane z utrzymaniem właściwej

temperatury w pomieszczeniach i zniweluje zjawisko niskiej emisji. Działania modernizacyjne wyeliminują problem jakim jest występowanie pleśni i grzyba w nieocieplonych mieszkaniach (które bardzo źle wpływają na życie i zdrowie mieszkańców obszarów rewitalizowanych);

- ograniczenie problemów społecznych – odpowiednie warunki mieszkaniowe wpłyną korzystnie na samopoczucie mieszkańców (mieszkańcy będą mieli mniej powodów do zmartwień), co przełoży się na poprawę relacji rodzinnych, większą aktywność społeczną oraz integrację społeczną.

Oprócz rozwiązania wyżej wskazanych problemów zakłada się, że działania rewitalizacyjne pośrednio przyczynią się do wzrostu dochodów Miasta – wzrost liczby mieszkańców i podmiotów gospodarczych w wyniku przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych wpłynie na wzrost dochodów Makowa Mazowieckiego, co spowoduje, że Miasto będzie dysponowało większymi środkami na inwestycje m.in. w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej, co z kolei przełoży się na poprawę jakości życia mieszkańców, wzrost atrakcyjności gospodarczej Miasta i poprawę jakości środowiska.

Cel strategiczny 2 Zwiększenie aktywności społeczno – gospodarczej i sportowej mieszkańców

W ramach drugiego celu strategicznego zaplanowano działania zmierzające do zwiększenia aktywności społeczno-gospodarczej i sportowej mieszkańców. Ponieważ jednym z głównych problemów zidentyfikowanych na terenie Miasta jest proces starzenia się społeczeństwa, wśród działań rewitalizacyjnych założono przede wszystkim projekty aktywizujące osoby starsze. Aktywizacja osób starszych poprzez program Społeczny Bank Czasu przewiduje bardzo zróżnicowane zajęcia - od drobnych prac domowych, odwiedziny w domu, wspólne spacery, poprzez pomoc w wykonaniu czynności urzędowych, naukę obsługi komputera czy języka angielskiego, kończąc na tworzeniu tematycznych grup wsparcia. Projekt ten niewątpliwie poszerzy ofertę spędzania wolnego czasu dla osób starszych, a także przyczyni się do integracji i włączenia społecznego. Efekty te planuje się również osiągnąć m.in. w wyniku wprowadzenie Makowskiej Rady Seniorów.

Na aktywizację i włączenie społeczne pozostałych grup wiekowych i społecznych wpłyną projekty przewidujące stworzenie Interaktywnego Centrum Edukacyjno-Społecznego oraz aktywizację społeczeństwa poprzez akcję ekologiczną „Maków przez zielone okulary”.

Zasadniczym aspektem jest także ograniczenie problemów społecznych, które występują na obszarze rewitalizacji i które są bezpośrednio związane z występującym bezrobociem. Ponadto w ramach drugiego celu strategicznego przewidziano program aktywizujący osoby niepełnosprawne.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany

Wśród projektów rewitalizacyjnych uwzględniono także stworzenie bazy turystyczno – rekreacyjnej wokół Zalewu. Stanowi to doskonałą podwalinę pod rozbudowę usług turystycznych, które mogą bezpośrednio przyczynić się do rozwoju gospodarczego całego Miasta, wpływając na podniesienie standardu życia mieszkańców. Zakłada się, że projekt ten umożliwi także aktywne spędzanie czasu wolnego, co wpłynie na jakość życia mieszkańców oraz ich integrację i włączenie społeczne.

Cel strategiczny 3 Maków Mazowiecki Miastem atrakcyjnym dla całego regionu

W ramach ostatniego celu strategicznego zaplanowano promocję Miasta, która oparta zostanie przede wszystkim o stworzenie produktu regionalnego, dzięki któremu Maków Mazowiecki będzie znany szerszej grupie odbiorców, przede wszystkim turystom i przedsiębiorcom. Zakłada się, że projekt ten wpłynie na ożywienie gospodarcze Miasta, a co za tym idzie na ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych, które występują na jego terenie (bezrobocie, ubóstwo, duża liczba beneficjentów pomocy społecznej).

Wyznaczone cele rewitalizacji wynikają ze zdiagnozowanych problemów, które skumulowały się na obszarze Miasta. Ich realizacja wpłynie na rozwiązanie lub przynajmniej zminimalizowanie najistotniejszych problemów w sferze społecznej, gospodarczej, technicznej, środowiskowej oraz przestrzenno-funkcjonalnej oraz przyczyni się do wzrostu atrakcyjności Miasta w ocenie inwestorów, turystów, a przede wszystkim mieszkańców. Przeprowadzony proces rewitalizacji na terenie Makowa Mazowieckiego pozwoli na osiągnięcie wzrostu aktywności społecznej, co z kolei wpłynie na zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego, które związane jest z oddaleniem od rynku pracy oraz niewystarczającym dostępem do dobrej jakości, niedrogich usług społecznych. Realizacja tzw. „zadań miękkich" może przyczynić się do ożywienia społeczno – gospodarczego, a dzięki temu również do wzrostu zatrudnienia. Przeprowadzona interwencja rewitalizacyjna ma na celu przede wszystkim osiągnięcie pozytywnego efektu społecznego. Wzrost aktywności społecznej oraz zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego poprzez wyznaczone kierunki działań wesprze osoby borykające się z problemami społecznymi.

Trzeba zauważyć, że cele strategiczne I, II i III są ściśle ze sobą powiązane. Poprzez zaplanowaną aktywizację osób bezrobotnych zmniejszy się liczba mieszkańców dotkniętych ubóstwem i innymi negatywnymi zjawiskami społecznymi. Przełoży się to z kolei na spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej. Integracja grup wykluczonych społecznie wpłynie na pobudzenie aktywności mieszkańców obszarów rewitalizacji, dzięki czemu będą oni chętniej uczestniczyć w życiu społecznym Miasta. Poprawa jakości sfery przestrzenno – funkcjonalnej, dostosowanie infrastruktury do potrzeb mieszkańców na obszarze rewitalizacji przełoży się na zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego. Działania

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 74

w zakresie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości wpłyną na wzrost zatrudnienia. Ponadto poprawa warunków mieszkaniowych, wpłynie na wzrost ożywienia społeczno – gospodarczego, a także pośrednio może wpłynąć na włączenie społeczne i większe zaangażowanie w życie kulturalne i społeczne. Również aktywizacja sportowo-rekreacyjna mieszkańców obszarów rewitalizowanych korzystnie wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, stworzy warunki do aktywnego spędzania czasu, większej integracji społecznej i promocji całego Miasta, co z kolei przełoży się na rozwój gospodarczy i turystyczny przedmiotowej jednostki samorządu terytorialnego.

Reasumując, należy stwierdzić, że planowany efekt rewitalizacji stanowi odpowiedź na przeprowadzoną diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych. Natomiast cele wyznaczone do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki są adekwatne do potrzeb, a ich osiągnięcie spowoduje eliminację lub przynajmniej ograniczenie negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji.

5. Lista projektów głównych

Projekty wyznaczone do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki są odpowiedzią na postawione cele. Ich wdrożenie jest niezbędne do rozwiązania zdiagnozowanych sytuacji problemowych. Główne projekty rewitalizacyjne to takie, bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa i nie rozwiąże zdiagnozowanych sytuacji problemowych.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany

Tabela 36. Główne projekty rewitalizacyjne

Lokalizacja	Nazwa	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów
osiedla nr 1 i 2	Dialog z właścicielami prywatnych kamienic w Rynku	Miasto Maków Mazowiecki	Spotkania z właścicielami kamienic w Rynku, odnowa elewacji budynku.	Podniesienie standardu życia mieszkańców, zapewnienie lepszych warunków mieszkaniowych, ujednolicenie wizerunku obszaru rewitalizacji z pozostałą częścią Miasta. Programy społeczne integrujące mieszkańców i programy włączania mieszkańców w zagospodarowanie terenów wokół.	Raport z realizacji projektu
osiedle nr 2	Termomodernizacja budynków komunalnych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	Miasto Maków Mazowiecki	Poprawa warunków zamieszkania w zakresie stanu technicznego budynków, gospodarki energetycznej, odnowa elewacji i dachów.	Podniesienie standardów życia mieszkańców, w tym bezpieczeństwa, zapewnienie lepszych warunków mieszkaniowych, poprawa stanu technicznego budynków	Raport z realizacji projektu
osiedle nr 2	Zagospodarowanie terenów wokół budynków mieszkalnych przy ul. Mickiewicza	Miasto Maków Mazowiecki	Podniesienie jakości życia i modernizacja infrastruktury wewnątrzosiedlowej integrującej mieszkańców	Wzrost aktywności i integracji mieszańców, włączenie społeczne.	Raport z realizacji projektu
osiedla nr 1 i 2	„Miasto dwóch kultur" Rewitalizacja centrum Starego Miasta wraz z budynkiem zabytkowej bożnicy Bet-Hamidrasz i kamienicą przy ul. Grabowej	Miasto Maków Mazowiecki	Wyodrębniona zostanie przestrzeń, umożliwiająca organizację imprez okolicznościowych w celu aktywizacji lokalnego społeczeństwa, zagospodarowanie umożliwi elastyczność dostosowania do różnych wydarzeń kulturowych np. pod ekspozycje okolicznościowe, a także będzie służyć jako sezonowe targowisko do sprzedaży lokalnych produktów, a poprzez wprowadzenie zieleni oraz ławek obszar ten może stanowić także idealne miejsce do spotkania oraz wypoczynku mieszkańców Alejki spacerowe, fontanna, kompleks zieleni, pozostawiona zieleń wysoka tworzy tu pewnego rodzaju „parawan", kreując przy tym jednolitą, kameralną przestrzeń.	Wzrost liczby odwiedzających i korzystających z nowopowstałej infrastruktury. Wzrost atrakcyjności mieszkaniowej i turystycznej Miasta. Wzrost aktywności i integracji mieszańców, włączenie społeczne.	Raport z realizacji projektu
osiedle nr 1	Modernizacja Parku Sapera i nadanie mu nowych funkcji społecznych	Miasto Maków Mazowiecki	Realizacja projektu w znacznej mierze przyczyni się do poprawy stanu technicznego, estetyki i funkcjonalności parku.	Zwiększenie wartości turystycznej i kulturowej. Wzrost aktywności i integracji mieszańców, włączenie społeczne.	Raport z realizacji projektu
osiedle nr 1	Modernizacja Zalewu wraz z terenem wokół	Miasto Maków Mazowiecki	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej – edukacyjnej okalającej cały zalew wraz z małą infrastrukturą (ławki, kosze, tablice informacyjne), oświetlenie, pomosty w formie amfiteatrów, fontanna na środku zalewu, która oprócz funkcji dekoracyjnej będzie zapewniała stałe uzupełnienie zbiornika w czystą wodę	Rozwój fizyczny mieszkańców oraz rozpowszechnianie zdrowego trybu życia wśród najmłodszych. Wzrost atrakcyjności turystyczno – rekreacyjnej i mieszkaniowej Miasta.	Raport z realizacji projektu
osiedla nr 1 i 2	Ograniczenie niskiej emisji poprzez budowę ścieżek pieszo-rowerowych na terenie miasta Maków	Miasto Maków Mazowiecki	Budowa ścieżek pieszo-rowerowych na terenie Makowa Mazowieckiego.	Rozwój fizyczny mieszkańców oraz rozpowszechnianie zdrowego trybu życia wśród najmłodszych. Wzrost atrakcyjności turystyczno – rekreacyjnej i mieszkaniowej Miasta.	Raport z realizacji projektu

Lokalizacja	Nazwa	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów
	Mazowiecki				
osiedle nr 1	Budowa Małej Elektrowni Wodnej wraz z przepławką oraz modernizacja budowli piętrzącej na rzece Orzyc	Miasto Maków Mazowiecki	Odbudowa progu piętrzącego (mała elektrownia), przywrócenie funkcji publicznej zieleni parkowej	Projekt ma na celu zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w Makowie Mazowieckim oraz podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa mazowieckiego. Wzrost atrakcyjności turystyczno – rekreacyjnej i mieszkaniowej Miasta.	Raport z realizacji projektu
osiedle nr 1	Zagospodarowanie Skweru Duńskiego i nadanie mu nowego wizerunku	Miasto Maków Mazowiecki	Budowa placu zabaw, siłowni plenerowej oraz małej infrastruktury (ławki, kosze na śmieci), mural nawiązujący do wydarzeń historycznych miasta	Rozwój fizyczny mieszkańców oraz rozpowszechnianie zdrowego trybu życia wśród najmłodszych. Wzrost atrakcyjności turystyczno – rekreacyjnej i mieszkaniowej Miasta.	Raport z realizacji projektu
osiedle nr 2	Odnowa terenu dawnej kolejki wąskotorowej i powstanie otwartego muzeum miniatur kolejnictwa wraz z wypożyczalnią rowerów	Miasto Maków Mazowiecki	Odnowa terenu dawnej kolejki wąskotorowej oraz powstanie otwartego muzeum miniatur kolejnictwa wraz z wypożyczalnią rowerów.	Zwiększenie wartości turystycznej i kulturowej. Wzrost aktywności i integracji mieszańców, włączenie społeczne.	Raport z realizacji projektu
osiedla nr 1 i 2	Program „Zacznij w Makowie”	Miasto Maków Mazowiecki	Udzielenie wsparcia osobom, które rozpoczynają działalność w postaci obniżenia podatków (od nieruchomości, od transportu), możliwość wynajmu lokalu po preferencyjnych cenach.	Rozwój gospodarczy na obszarze rewitalizacji. **Realizowany od 2015 roku wraz z instytutem GEBO. Wsparciem zostały objęte osoby korzystające z pomocy społecznej – głównie mieszkańcy jednostek nr 1 i 2.**	Raport z realizacji projektu
osiedle nr 1	Wsparcie dla organizacji pozarządowych	Miasto Maków Mazowiecki Fundacja Przasnyska	Wsparcie finansowe dla organizacji pozarządowych działających na terenie Makowa Mazowieckiego.	Wzrost aktywności społecznej a także integracja i włącznie społeczne. **Realizowany od 2016 roku wraz z Fundacją Rosa. Cykl warsztatów, spotkań kontynuowane do 2018 roku. Od 2018 roku w wyremontowanym budynku zabytkowej bożnicy Bet-Hamidrasz.**	Raport z realizacji projektu
osiedle nr 1	Program Społeczny Bank Czasu– program wsparcia dla seniorów	Miasto Maków Mazowiecki	Projekt będzie bardzo zróżnicowany i zakłada m.in. drobne prace domowe , odwiedziny w domu, wspólne spacery, pomoc w wykonaniu czynności urzędowych, naukę obsługi komputera i języka angielskiego, czy też tematycznych grup wsparcia	Poszerzenie oferty spędzania wolnego czasu dla osób starszych, a także włączenie i integracja społeczna osób starszych. Wzrost atrakcyjności mieszkaniowej Miasta **poprzez remont i modernizację kamienicy przy ul. Grabowej 14 w ramach projektu pn. „Miasto dwóch kultur” Rewitalizacja centrum Starego Miasta…”**	Raport z realizacji projektu
osiedle nr 1	Wspomaganie miejsc pracy w już istniejących zakładach	Miasto Maków	Wsparcie adaptacyjne w miejscu pracy, w tym w zakresie doposażenia i wyposażenia stanowiska pracy, subsydiowane	Nabycie i podniesienie kompetencji i kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych oraz ich lepsze	Raport z realizacji

Lokalizacja	Nazwa	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów
	pracy	Mazowiecki PUP w Makowie Mazowieckim	zatrudnienie.	dostosowanie do potrzeb rynku pracy.	projektu
Osiedla nr 1 i 2 (monitoring)	Wprowadzenie Makowskiej Rady Seniorów i Młodzieżowej Rady	Miasto Maków Mazowiecki	Powołanie Makowskiej Rady Seniorów i Młodzieżowej Rady przy Radzie Miejskiej w Makowie Mazowieckim.	Wzrost aktywności i integracji mieszańców, włączenie społeczne. Większe zaangażowanie mieszkańców w sprawy lokalne. Rozwiązanie problemów dotyczących seniorów i młodzieży poprzez wprowadzenia projektów i pomysłów do budżetu partycypacyjnego.	Raport z realizacji projektu
osiedle nr 1	Budowa Makowskiego Inkubatora Przedsiębiorczości/Interaktywne Centrum Edukacji Społecznej	Miasto Maków Mazowiecki, Towarzystwo Miłośników Ziemi Makowskiej	Stworzenie Inkubatora przedsiębiorczości/ Interaktywnego Centrum Edukacyjno - Społecznego w nowo powstałym budynku w północnej części Rynku. Nieodpłatna pomoc prawna i doradcza oraz dodatkowo zorganizowanie kursów podnoszących wiedzę, jak utrzymać firmę po np. roku lub dwóch latach, jakie formy promocji stosować, jak podnosić i wpływać na jakość usług, jak pozyskiwać nowych klientów – tak aby zniwelować powszechne zjawisko otwierania firmy z dotacji i po zakończonym okresie np. niskiego ZUS-u zamykanie lub zawieszanie firmy)..	Wzrost aktywności i integracji mieszańców, włączenie społeczne. Wzrost atrakcyjności mieszkaniowej Miasta.	Raport z realizacji projektu
osiedla nr 1 i 2	„Maków przez zielone okulary" – edukacja ekologiczna społeczeństwa	Miasto Maków Mazowiecki	Edukacja ekologiczna społeczeństwa głównie dla mieszkańców jednostek nr 1 i 2 z uwagi na najwyższy poziom zanieczyszczenia powietrza.	Podniesienie świadomości wśród mieszkańców w zakresie ochrony środowiska. **Akcja cykliczna organizowana od 2015 roku kończąca happeningiem na obszarze jednostki nr 1 kontynuowana do 2023 roku.**	Raport z realizacji projektu
osiedle nr 1	Program aktywizujący osoby niepełnosprawne – „Maków bez barier"	Miasto Maków Mazowiecki Organizacje pozarządowe	Program aktywizujący osoby niepełnosprawne – Maków bez barier – pomoc w znalezieniu pracy, stworzenie grup wsparcia itp.	Wzrost aktywności społecznej, a także integracja i włączenie społeczne. Nabycie i podniesienie kompetencji i kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych oraz ich lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy. **Wyremontowany budynek zabytkowej bożnicy Bet-Hamidrasz będzie służył aktywizacji osób niepełnosprawnych. Rozpoczęcie inwestycji marzec 2017. Zakończenie inwestycji grudzień 2017. Realizacja zadania od 2018 roku.**	Raport z realizacji projektu
osiedle nr 1	Budowa bazy sportowo-rekreacyjnej wokół Zalewu, służącej aktywizacji mieszkańców	Miasto Maków Mazowiecki	Budowa sceny, molo, boisk.	Rozwój fizyczny mieszkańców oraz rozpowszechnianie zdrowego trybu życia wśród najmłodszych. Wzrost atrakcyjności turystyczno – rekreacyjnej i mieszkaniowej Miasta. **Budowa boisk, molo i siłowni zewnętrznej**	Raport z realizacji projektu

Lokalizacja	Nazwa	Podmiot realizujący projekt	Zakres realizowanych zadań	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów
				zrealizowana w 2016 roku.	
osiedle nr 1	Stworzenie produktu regionalnego wpływającego na promocję Miasta	Miasto Maków Mazowiecki, Towarzystwo Miłośników Ziemi Makowskiej	Inwentaryzacja produktów lokalnych, przetwórców lokalnych, utworzenie bazy produktów regionalnych.	Promocja Miasta w regionie. Wyprowadzenie z degradacji jednostki nr 1 przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej Centrum Miasta.	Raport z realizacji projektu

Źródło: Opracowanie własne

6. Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki prócz głównych projektów rewitalizacyjnych, zidentyfikowano także inne działania, które bezpośrednio nie przyczyniają się do eliminacji lub ograniczenia negatywnych zjawisk występujących na terenach rewitalizowanych, ale powodują wzmocnienie wzajemnych efektów, skutkując ich maksymalizację tzw. efekt synergii. Wśród projektów tych należy wymienić:

- prace konserwatorskie, modernizacyjne i remonty zabytków na terenie Makowa Mazowieckiego,
- zagospodarowanie terenów poprzemysłowych,
- powstanie wokół miasta ścieżek rowerowych w ramach ograniczenia emisji spalin,
- modernizacja i remont dróg na osiedlach miejskich,
- powstanie atrakcyjnej ikonografii Miasta z wykorzystaniem symboliki tożsamościowej i historycznej,
- współpraca z mediami regionalnymi, stworzenie nowoczesnych konstrukcji promujących Miasto,
- zaawansowane działania z wykorzystaniem marketingu cyfrowego.

Powyższe zadania wzmocnią efekt, jaki planuje się osiągnąć dzięki realizacji głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w zakresie rozwoju infrastruktury społecznej i technicznej oraz promocji Miasta. Działania modernizacyjne zmierzają do poprawy stanu technicznego obiektów zabytkowych, co przy jednoczesnej modernizacji budynków mieszkalnych, dodatkowo wpłynie na wzrost jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ponadto inwestycje te wpłyną na wzrost atrakcyjności mieszkaniowej i turystycznej. Zagospodarowanie terenów poprzemysłowych wpłynie na stworzenie przyjaznego środowiska dla inwestorów lokalnych i zewnętrznych oraz partnerów biznesowych. Zakłada się zatem, że działania podjęte w tym zakresie wpłyną na ożywienie społeczno – gospodarcze w Mieście, w tym na obszarze rewitalizacji. Również planowane działania związane z promocją Miasta przełożą się na polepszenie sytuacji ekonomicznej na obszarze niniejszej jednostki samorządu terytorialnego. Stworzenie atrakcyjnej ikonografii Miasta, współpraca z mediami regionalnymi oraz podejmowanie zaawansowanych działań z wykorzystaniem marketingu cyfrowego umożliwi promowanie Miasta i jego oferty turystyczno – kulturalnej. Zachęci to nowych przedsiębiorców do inwestowania na tym terenie i powstawania nowych obiektów usługowo – handlowych, co z kolei korzystnie wpłynie na zatrudnienie i ograniczenie problemu bezrobocia, w tym na obszarze rewitalizacji. Możliwe będzie zwiększenie aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców, wzrost ich integracji i ograniczenie występujących obecnie problemów w sferze społecznej (ubóstwo, bezrobocie, dysfunkcje społeczne).

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 80

7. Mechanizmy zapewnienia komplementarności

Wymogiem koniecznym dla wspierania projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach. W szczególności dotyczy to komplementarności: przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

Wszystkie działania zaplanowane w ramach procesu rewitalizacji na terenie Miasta Maków Mazowiecki są ze sobą komplementarne.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Przedsięwzięcia zawarte w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki zaplanowane zostały z uwzględnieniem wzajemnych powiązań. Projekty ujęte w Gminnym Programie Rewitalizacji dotyczą przede wszystkim mieszkańców obszaru rewitalizacji i przede wszystkim na tym obszarze będą realizowane.

Należy jednak zauważyć, że zaplanowano również pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które będą realizowane poza obszarem rewitalizacji i które pośrednio przyczyniają się do eliminacji lub ograniczenia negatywnych zjawisk występujących na terenach rewitalizowanych. Ich realizacja spowoduje wzmocnienie efektów osiągniętych w wyniku realizacji głównych projektów rewitalizacyjnych i tym samym spowoduje tzw. efekt synergii (co zostało wykazane w poprzednim rozdziale).

Należy ponadto zaznaczyć, iż realizacja zaplanowanych zadań głównych zapewni efektywne oddziaływanie na cały obszar dotknięty kryzysem, nie tylko w pojedynczych miejscach.

Działania obejmujące aktywizację sportowo – rekreacyjną mieszkańców obszarów rewitalizowanych umożliwią aktywne spędzanie czasu wolnego przez wszystkich mieszkańców obszaru rewitalizacji, co korzystnie wpłynie na jakość ich życia, włączenie i integrację społeczną, a także na ich zdrowie. Skutek w postaci włączenia i integracji społecznej przyniosą również działania skierowane do poszczególnych grup wiekowych i społecznych. Część mieszkańców obszarów wyznaczonych do rewitalizacji mieszka w obiektach charakteryzujących się złym stanem technicznym. Najczęściej złe warunki mieszkaniowe podyktowane są sytuacją ekonomiczną, co sprawia, że są one w dużej mierze zamieszkane przez osoby bezrobotne i korzystające z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Brak środków na remonty i modernizację obiektów, skutkuje dalszym pogłębianiem złej kondycji zabudowań. Niekorzystna sytuacja ekonomiczna oraz nieodpowiednie warunki mieszkaniowe powodują izolację społeczną, bierność mieszkańców w życiu społecznym oraz problemy w relacjach rodzinnych. Warunki techniczne negatywnie wpływają na atrakcyjność mieszkaniową i gospodarczą przedmiotowego obszaru, co

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 81

implikuje dalsze konsekwencje (m.in. niewystarczającą liczbę podmiotów gospodarczych, dysfunkcje społeczne, problemy środowiskowe itp.). Dlatego w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaplanowano termomodernizację budynków komunalnych. Działania te doprowadzą do poprawy infrastruktury mieszkaniowej na terenie rewitalizowanym i wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców dotkniętych sytuacją kryzysową. Działania w zakresie renowacji terenów zieleni na obszarze rewitalizacji wpłyną z kolei przede wszystkim na poprawę jakości środowiska, co przyniesie również korzystnie skutki dla zdrowia mieszkańców Makowa Mazowieckiego.

Podsumowując, zaplanowane działania nie będą skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary i nie będą prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich, jak segregacja społeczna i wykluczenie, a wręcz przeciwnie spowodują rozwiązanie lub przynajmniej ograniczenie negatywnych zjawisk, występujących na całym obszarze rewitalizacji (a pośrednio również na terenie całego Makowa Mazowieckiego). Zaplanowane do realizacji zadania główne oraz pozostałe przedsięwzięcia będą się wzajemnie dopełniały, aby w jak największym stopniu osiągnąć cele rewitalizacyjne.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne, będą wzajemnie się dopełniały tematycznie, co sprawi, że Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, środowiskowym technicznym i przestrzenno – funkcjonalnym).

Zadania mające na celu aktywizację i podniesienie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych oraz zapobieganie procesom ubóstwa i wykluczenia społecznego wpłyną przede wszystkim na sferę społeczną tj. na ograniczenie bezrobocia i innych negatywnych zjawisk społecznych. Przy czym należy zauważyć, że będą one miały również znaczenie dla:

- sfery gospodarczej – aktywizacja osób bezrobotnych przyczyni się do wzrostu liczby pomiotów gospodarczych na obszarze rewitalizacji;
- technicznej – wzrost dochodów mieszkańców w wyniku podjęcia pracy lub rozpoczęcia działalności gospodarczej, przełoży się na poprawę sytuacji finansowej, a to z kolei może zachęcić do modernizacji i remontów mieszkań oraz domów na niniejszym obszarze.

Z kolei działania ukierunkowane na poprawę infrastruktury mieszkaniowej oraz rozwój infrastruktury społecznej na terenie rewitalizowanym wpłyną na:

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 82

- sferę społeczną – atrakcyjna infrastruktura społeczna i dogodne warunki mieszkaniowe przełożą się na wzrost liczby mieszkańców, a także ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych;
- sferę gospodarczą – atrakcyjna infrastruktura zachęci do osiedlania się na tym terenie i lokowania działalności gospodarczej;
- sferę środowiskową – nowe nasadzenia roślin wpłyną na poprawę jakości powietrza.

Zaplanowane przedsięwzięcia doprowadzą do kompleksowej rewitalizacji obszaru wyznaczonego do rewitalizacji. Pożądanym stanem osiągniętym w wyniku działań rewitalizacyjnych jest ograniczenie bezrobocia, jak i innych problemów bezpośrednio z nim powiązanych tj.: ograniczenia problemów społecznych oraz zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej. Ponadto zaplanowane działania rewitalizacyjne doprowadzą do poprawy warunków mieszkaniowych, a co za tym idzie do wzrostu liczby mieszkańców. Pożądanym stanem, do którego mają doprowadzić projekty rewitalizacyjne jest także wzrost liczby podmiotów gospodarczych na terenie rewitalizacji oraz poprawa jakości środowiska. Wszystkie wymienione wyżej efekty rewitalizacji pośrednio przyczynią się do wzrostu dochodów Miasta, co spowoduje, że będzie ono miało więcej środków na inwestycje m.in. w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej, co z kolei przełoży się na poprawę jakości życia mieszkańców, wzrost atrakcyjności gospodarczej Miasta i poprawę jakości środowiska.

Skuteczna komplementarność problemowa oznacza także konieczność powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami Miasta na innych polach, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań administracji.

Plan Rozwoju Lokalnego dla Miasta Makowa Mazowieckiego na lata 2015-2022 jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń Miasta i implikuje przejście z obecnej sytuacji do pożądanego stanu w przyszłości. To jeden z najważniejszych dokumentów przygotowywanych przez samorząd gminny. Określa on bowiem priorytety i cele polityki rozwoju społeczno – gospodarczego niniejszej jednostki samorządu terytorialnego. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że Plan łączy różne aspekty rozwojowe Miasta, zatem Gminny Program Rewitalizacji (ukierunkowany przede wszystkim na rozwój społeczny i gospodarczy) jest dokumentem operacyjnym, podrzędnym w stosunku do Planu Rozwoju Lokalnego. Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki rozwija zapisy Planu Rozwoju Lokalnego i konkretyzuje zarówno cele, jak i przedsięwzięcia służące rewitalizacji.

Dla uzyskania lepszych efektów komplementarności problemowej przydatna jest także pogłębiona i usystematyzowana analiza zjawisk kryzysu na obszarze województwa przygotowana przez samorząd województwa. Taką analizę przedstawiono w Strategii

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 83

Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030. Przeprowadzone analizy uwarunkowań i stanu rozwoju województwa oraz prognoz rozwoju województwa, jak też zgłaszanych podczas konsultacji społecznych aspiracji różnych środowisk, pozwoliły na identyfikację priorytetów rozwoju województwa.

Najważniejszym ustaleniem operacyjnym Strategii jest cel główny – *Zmniejszenie dysproporcji rozwoju w województwie mazowieckim wzrost znaczenia Obszaru Metropolitalnego Warszawy w Europie.*

Realizacja celu głównego będzie wspierana poprzez następujące cele strategiczne:

1) Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystywanie nowych technologii;
2) Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu oraz kształtowania ładu przestrzennego;
3) Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki;
4) Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska;
5) Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia.

Zadania przewidziane do realizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki wpisują się przede wszystkim w cel strategiczny *3: Poprawa jakości życia oraz wykorzystanie kapitału ludzkiego i społecznego do tworzenia nowoczesnej gospodarki*, w ramach którego przewidziano następujące działania dla miast:

- Aktywizacja rezerw rynku pracy oraz działania na rzecz poprawy sytuacji demograficznej;
- Wzrost wykorzystania zasobów ludzkich poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej;
- Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, integracja społeczna;
- Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz działania na rzecz ochrony zdrowia i bezpieczeństwa publicznego.

Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki ma na celu przede wszystkim aktywizację i integrację społeczno – zawodową mieszkańców zdegradowanych obszarów, dlatego też zadania przewidziane do realizacji pośrednio przyczynią się do osiągnięcia celów wyznaczonych w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r.

Trzeba też zauważyć, że zaplanowane działania dotyczące poprawy efektywności energetycznej budynków, czy mające na celu wzrost atrakcyjności rekreacyjno – turystycznej

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany

Miasta przyczynią się do realizacji celu strategicznego *4 Zapewnienie gospodarce regionu zdywersyfikowanego zaopatrzenia w energię przy zrównoważonym gospodarowaniu zasobami środowiska* oraz *5 Wykorzystanie potencjału kultury i dziedzictwa kulturowego oraz walorów środowiska przyrodniczego dla rozwoju gospodarczego regionu i poprawy jakości życia.*

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA

Za przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji odpowiada Miasto, przy czym należy zaznaczyć, iż rewitalizacja prowadzona jest przez wielu interesariuszy. System zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji został zaprojektowany w taki sposób, aby możliwe było efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. Jednostką odpowiedzialną za realizację zadań ujętych w Gminnym Programie Rewitalizacji będzie przede wszystkim Miasto Maków Mazowiecki, które będzie wspomagane przez pozostałych interesariuszy rewitalizacji.

KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

Projekty realizowane w ramach rewitalizacji zachowają ciągłość programową. Tworzą odpowiedź na potrzeby wynikające ze zmian jakie zostały zidentyfikowane w ramach systematycznego monitoringu. Zadania wyznaczone w niniejszym Programie są komplementarne względem przedsięwzięć realizowanych w poprzednich latach na terenie Makowa Mazowieckiego.

Poniższa tabela przedstawia inwestycje współfinansowane z funduszy europejskich w Makowie Mazowieckim w latach ubiegłych.

Tabela 37. Inwestycje współfinansowane z funduszy europejskich w Makowie Mazowieckim w latach ubiegłych

Nazwa programu	Priorytet	Działanie	Tytuł operacji	Termin realizacji
RPO WM 2007-2013	III Regionalny system transportowy	3.1 Infrastruktura drogowa	Przebudowa ulicy Armii Krajowej w Makowie Mazowieckim	01.04.2009-23.12.2010
Innowacyjna Gospodarka 2007-2013	Oś Priorytetowa 8 „Społeczeństwo informacyjne zwiększenie innowacyjności gospodarki”	8.3 Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu	Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu w Mieście Maków Mazowiecki	2014-2015
Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Infrastruktura domów kultury	Rozwój Infrastruktury Kultury	Doposażenie pracowni instruktorskich w Miejskim Domu Kultury w Makowie Mazowieckim	2013

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany

Nazwa programu	Priorytet	Działanie	Tytuł operacji	Termin realizacji
Program Operacyjny Kapitał Ludzki	Priorytet VII Promocja integracji społecznej	7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji	Aktywna kobieta	2013

Źródło: UM Maków Mazowiecki

Projekty główne zaplanowane do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji będą kontynuować realizację celów, które już po części zostały osiągnięte w wyniku wdrożenia powyższych przedsięwzięć, przy czym będą się one koncentrować na obszarze rewitalizacji, który charakteryzuje się szczególną koncentracją zjawisk kryzysowych w odniesieniu do sytuacji występującej na terenie całego Miasta.

KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Przedsięwzięcia wynikające z Gminnego Programu Rewitalizacji opierają się na konieczności uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. W celu uzyskania korzystnych efektów dla obszaru rewitalizacji niezbędne będzie koordynowanie i synergia projektów rewitalizacyjnych, szczególnie w ramach EFRR i EFS. Łączenie środków programów operacyjnych ze środkami polityk i instrumentów krajowych pozwoli uzyskać korzystne efekty dla obszarów rewitalizowanych. Projekty „miękkie" ukierunkowane na ożywienie społeczne, gospodarcze, likwidację lub zmniejszenie skali ubóstwa, wykluczenia społecznego i spadek bezrobocia wspierane będą ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Natomiast projekty w zakresie infrastruktury wspierane będą z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

8. Ramy finansowe GPR

Poniżej zaprezentowano zadania przewidziane do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki, ze wskazaniem lokalizacji zadania, ramami czasowymi i szacunkowymi kosztami przedsięwzięcia. Poniższa tabela prezentuje również możliwe źródła finansowania inwestycji.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany

Tabela 38. Główne projekty rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Lokalizacja	Nazwa	Podmiot realizujący projekt	Termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu (zł)	Wartość/udział krajowych środków publicznych	wartość/udział środków prywatnych	wartość/udział środków UE (EFRR/EFS/FS)	wartość/udział środków z innych źródeł;	Możliwe źródło finansowania
osiedla nr 1 i 2	Dialog z właścicielami prywatnych kamienic w Rynku	Miasto Maków Mazowiecki	2017	10 000,00	10 000,00	0,00	0,00	0,00	Budżet Gminy
osiedle nr 2	Termomodernizacja budynków komunalnych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	Miasto Maków Mazowiecki	2016-2018	900 000,00	450 000,00	0,00	450 000,00	0,00	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego (Oś priorytetowa IV) Budżet Gminy
osiedle nr 2	Zagospodarowanie terenów wokół budynków mieszkalnych przy ul. Mickiewicza	Miasto Maków Mazowiecki	2017-2018	300 000,00	150 000,00	0,00	150 000,00	0,00	Budżet Gminy; WFOŚiGW
osiedla nr 1 i 2	„Miasto dwóch Kultur" Rewitalizacja centrum Starego Miasta wraz z budynkiem bożnicy Bet-Hamidrasz i kamienicą przy ul. Grabowej	Miasto Maków Mazowiecki	2017-2018	11 300 000,00	2 260 000,00	0,00	9 040 000,00	0,00	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego (Oś priorytetowa VI); Budżet Gminy
osiedle nr 1	Modernizacja Parku Sapera i nadanie mu nowych funkcji społecznych	Miasto Maków Mazowiecki	2017	1 300 000,00	260 000,00	0,00	1 040 000,00	0,00	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego (Oś priorytetowa VI); Budżet Gminy
osiedle nr 1	Modernizacja Zalewu wraz z terenem wokół	Miasto Maków Mazowiecki	2016-2018	2 000 000,00	400 000,00	0,00	1 600 000,00	0,00	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego (Oś priorytetowa VI);

Lokalizacja	Nazwa	Podmiot realizujący projekt	Termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu (zł)	Wartość/udział krajowych środków publicznych	wartość/udział środków prywatnych	wartość/udział środków UE (EFRR/EFS/FS)	wartość/udział środków z innych źródeł;	Możliwe źródło finansowania
									Budżet Gminy
osiedla nr 1 i 2	Ograniczenie niskiej emisji poprzez budowę ścieżek pieszo-rowerowych na terenie miasta Maków Mazowiecki	Miasto Maków Mazowiecki	2017	1 100 000,00	880 000,00	0,00	220 000,00	0,00	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego (Oś priorytetowa IV); Budżet Gminy
osiedle nr 1	Budowa Małej Elektrowni Wodnej wraz z przepławką oraz modernizacja budowli piętrzącej na rzece Orzyc	Miasto Maków Mazowiecki	2017-2018	8 505 898,95	1 750 670,07	0,00	6 755 228,88	0,00	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego (Oś priorytetowa IV); Budżet Gminy;
osiedle nr 1	Zagospodarowanie Skweru Duńskiego	Miasto Maków Mazowiecki	2017	150 000,00	150 000,00	0,00	0,00	0,00	Budżet Gminy
osiedle nr 2	Odnowa terenu dawnej kolejki wąskotorowej i powstanie otwartego muzeum miniatur kolejnictwa wraz z wypożyczalnią rowerów	Miasto Maków Mazowiecki	2019-2022	900 000,00	720 000,00	0,00	180 000,00	0,00	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego (Oś priorytetowa V); Budżet Gminy
osiedla nr 1 i 2	Program „Zacznij w Makowie”	Miasto Maków Mazowiecki	2018-2022	25 000,00	25 000,00	0,00	0,00	0,00	Budżet Gminy
osiedle nr 1	Wsparcie dla organizacji pozarządowych	Miasto Maków Mazowiecki Fundacja Rosa	2016-2022	900 000,00	900 000,00	0,00	0,00	0,00	Budżet Gminy
osiedle nr 1	Program Społeczny Bank Czasu – program wsparcia dla seniorów	Miasto Maków Mazowiecki Towarzystwo Miłośników Ziemi Makowskiej	2017-2022	300 000,00	60 000,00	0,00	240 000,00	0,00	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego

Lokalizacja	Nazwa	Podmiot realizujący projekt	Termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu (zł)	Wartość/udział krajowych środków publicznych	wartość/udział środków prywatnych	wartość/udział środków UE (EFRR/EFS/FS)	wartość/udział środków z innych źródeł;	Możliwe źródło finansowania
									(Oś priorytetowa IX); Budżet Gminy
osiedle nr 1	Wspomaganie miejsc pracy w już istniejących zakładach pracy	Miasto Maków Mazowiecki PUP w Makowie Mazowieckim	2017-2020	500 000,00	100 000,00	0,00	400 000,00	0,00	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego (Oś priorytetowa IX); Budżet Gminy
Osiedla nr 1 i 2 (monitoring)	Wprowadzenie Makowskiej Rady Seniorów i Młodzieżowej Rady	Miasto Maków Mazowiecki	2018-2022	40 000,00	40 000,00	0,00	0,00	0,00	Budżet Gminy
osiedle nr 1	Budowa Makowskiego Inkubatora Przedsiębiorczości/Interaktywne Centrum Edukacji Społecznej	Miasto Maków Mazowiecki, Towarzystwo Miłośników Ziemi Makowskiej	2017-2018	500 000 ,00	100 000,00	0,00	400 000,00	0,00	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego (Oś priorytetowa IX); Budżet Gminy
osiedla nr 1 i 2	„Maków przez zielone okulary" – edukacja ekologiczna społeczeństwa	Miasto Maków Mazowiecki	2016-2022	100 000,00	10 000,00	0,00	90 000,00	0,00	Budżet Gminy; WFOŚiGW
osiedle nr 1	Program aktywizujący osoby niepełnosprawne – „Maków bez barier"	Miasto Maków Mazowiecki Organizacje pozarządowe	2018-2022	150 000,00	75 000,00	0,00	75 000,00	0,00	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego (Oś priorytetowa IX); Budżet Gminy
osiedle nr 1	Budowa bazy sportowo-rekreacyjnej wokół Zalewu, służącej aktywizacji mieszkańców	Miasto Maków Mazowiecki	2016-2018	2 000 000,00	400 000,00	0,00	1 600 000,00	0,00	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego

Lokalizacja	Nazwa	Podmiot realizujący projekt	Termin realizacji projektu	Szacowana wartość projektu (zł)	Wartość/udział krajowych środków publicznych	wartość/udział środków prywatnych	wartość/udział środków UE (EFRR/EFS/FS)	wartość/udział środków z innych źródeł;	Możliwe źródło finansowania
									(Oś priorytetowa IX); Budżet Gminy
osiedle nr 1	Stworzenie produktu regionalnego wpływającego na promocję Miasta	Miasto Maków Mazowiecki, Towarzystwo Miłośników Ziemi Makowskiej	2018-2021	250 000,00	250 000,00	0,00	0,00	0,00	Budżet Gminy

Źródło: Opracowanie własne

9. Mechanizmy włączenia mieszkańców

Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze strategicznym. Skutki jego wdrożenia obejmują podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizowanym. W związku z tym, konieczne jest zaangażowanie przedstawicieli różnych grup interesariuszy do prac zarówno w proces przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji, jak i w proces jego wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji. Aktywny udział interesariuszy jest koniecznym warunkiem powodzenia długofalowego rozwoju obszarów znajdujących się w sytuacji kryzysowej.

Interesariuszami rewitalizacji na terenie Miasta Maków Mazowiecki są w szczególności:

- Miasto Maków Mazowiecki i jednostki organizacyjne jemu podległe;
- mieszkańcy Makowa Mazowieckiego, w tym przede wszystkim mieszkańcy obszaru rewitalizacji;
- mieszkańcy spoza terenu Miasta, którzy planują osiedlić się na jego terenie;
- przedsiębiorcy z terenu Makowa Mazowieckiego;
- przedsiębiorcy spoza terenu Miasta, którzy mogą rozpocząć swoją działalność na jego terenie;
- Powiatowy Urząd Pracy;
- organizacje pozarządowe działające na terenie Makowa Mazowieckiego;
- inne podmioty zainteresowane realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji.

9.1 Udział interesariuszy w procesie tworzenia GPR

Gminny Program Rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów społecznych, gospodarczych, przestrzenno – funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Podmiotem odpowiedzialnym za proces przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji jest Miasto Maków Mazowiecki. Prace nad przygotowaniem GPR, bądź jego aktualizacją, jak również wdrażanie Programu opierają się na współpracy z różnymi grupami interesariuszy.

Fundamentem działań na każdym etapie procesu rewitalizacji jest partycypacja społeczna. W celu prawidłowego przeprowadzenia rewitalizacji i odniesienia sukcesu w tym zakresie, konieczne jest podjęcie wspólnych wysiłków przez różne podmioty. Stąd istotne jest, aby wszyscy interesariusze brali czynny udział na etapie diagnozowania, programowania, wdrażania i monitorowania procesu rewitalizacji. Sposób włączenia interesariuszy w proces opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji na terenie Miasta Maków Mazowiecki opierał się na przeprowadzaniu różnych form konsultacji społecznych.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 91

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji formami konsultacji społecznych są:

- zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej lub formularzy zamieszczonych na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej,
- spotkania, debaty, warsztaty, spacery studyjne, ankiety, wywiady, wykorzystanie grup przedstawicielskich lub zbieranie uwag ustnych.

Celem konsultacji społecznych było zapoznanie mieszkańców z szansami, jakie daje proces rewitalizacji, gromadzenie pomysłów i udział przy wyznaczaniu obszaru zdegradowanego i rewitalizowanego. O rozpoczęciu konsultacji społecznych oraz formach, w jakich były prowadzone, powiadomiono mieszkańców w terminie minimum 7 dni przed ich przeprowadzeniem. W celu dotarcia do jak największej liczby odbiorców w Makowie Mazowieckim informacja o wszystkich przeprowadzonych konsultacjach społecznych umieszczona została w Urzędzie Miejskim, na stronie internetowej Miasta, na stronie BIP oraz w sposób zwyczajowo przyjęty.

Miasto Maków Mazowiecki zorganizowało spotkania, debatę, przeprowadziło ankietyzację wśród mieszkańców oraz umożliwiło zgłaszanie uwag w postaci papierowej i za pomocą środków komunikacji elektronicznej. Przeprowadzone spotkania z mieszkańcami pozwoliły na wyjaśnienie istoty rewitalizacji. Aby zachęcić mieszkańców do aktywnego udziału, na każde spotkanie została przygotowana wizualizacja sporządzona w języku niespecjalistycznym z wykorzystaniem różnorodnych form graficznych, co umożliwiło lepsze zrozumienie prezentowanych treści. Po wyjaśnieniu istoty rewitalizacji i przedstawieniu podstawowych pojęć w tym zakresie, została przeprowadzona debata. Miała ona na celu ustalenie, które według mieszkańców obszary powinny zostać uznane jako zdegradowane, a następnie wytypowane do rewitalizacji. Ponadto debata miała na celu określenie koniecznych do podjęcia przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Dzięki przeprowadzeniu ankietyzacji każdy mieszkaniec Makowa Mazowieckiego, chętny do udziału w tworzeniu Gminnego Programu Rewitalizacji, mógł anonimowo wypowiedzieć się na temat problemów, jakie występują na terenie Miasta oraz koniecznych do przeprowadzenia zadań rewitalizacyjnych.

Wskazane przez mieszkańców odpowiedzi ukazały najistotniejsze problemy występujące na terenie Miasta i pozwoliły na pełne przeprowadzenie diagnozy. Spotkania, a także wyniki badania ankietowego uzupełniły dane statystyczne, co pozwoliło na określenie głównych problemów i ustalenie, gdzie występuje ich największa koncentracja.

Poniżej wskazano etapy przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji, jak również zamieszczono podsumowanie poszczególnych form konsultacji społecznych.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 92

ETAPY PRZYGOTOWANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

1. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i rewitalizacji

Do konsultacji społecznych wyłożone zostały: projekt uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wraz z mapą z zaznaczonymi granicami obszaru zdegradowanego i rewitalizacji. Informacja o przeprowadzonych konsultacjach społecznych umieszczona została w Urzędzie Miejskim, na stronie internetowej Miasta oraz na stronie BIP minimum 7 dni przed ich rozpoczęciem. Niezwłocznie po zakończeniu konsultacji społecznych opracowano informację podsumowującą ich przebieg, zawierającą dane o miejscu i czasie jej przeprowadzenia, ze wskazaniem i omówieniem ewentualnych uwag.

2. Przyjęcie uchwały przez Radę Miejską o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji

Ze względu na fakt, iż uchwała o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji stanowi akt prawa miejscowego, weszła w życie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa.

3. Przyjęcie uchwały o przystąpieniu do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji

Ogłoszenie o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzenia GPR na stronie podmiotowej Miasta w Biuletynie Informacji Publicznej, w sposób zwyczajowo przyjęty, w prasie lokalnej oraz poprzez obwieszczenie.

4. Sporządzenie projektu Gminnego Programu Rewitalizacji

Przeprowadzenie konsultacji społecznych – spotkania, w trakcie których omówione zostały podstawowe zagadnienia dotyczące rewitalizacji, cel Gminnego Programu Rewitalizacji, obszary wyznaczone do rewitalizacji oraz zadania proponowane do ujęcia w Programie. Następnie odbyła się ankietyzacja oraz dyskusja odnośnie aktualnych problemów Miasta i oczekiwań społecznych w kwestii działań rewitalizacyjnych.

Po opracowaniu projektu GPR, dokument został wyłożony do konsultacji społecznych w formie papierowej w Urzędzie Miejskim w Makowie Mazowieckim, jak również w wersji elektronicznej na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Miasta. W tym czasie Burmistrz Makowa Mazowieckiego wystąpił również o zaopiniowanie projektu GPR przez:

- Zarząd Powiatu Makowskiego – w zakresie zgodności ze strategią rozwoju powiatu,
- Zarząd Województwa Mazowieckiego – w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa oraz zgodności ze strategią rozwoju województwa,

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 93

- Wojewodę mazowieckiego – w zakresie zgodności z zadaniami rządowymi służącymi realizacji celu publicznego określonego w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- Wojewódzki Sztab Wojskowy w Warszawie – w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności,
- Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej w Makowie Mazowieckim – w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
- Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego,
- gminną komisję urbanistyczno-architektoniczną,
- operatorów sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządców dróg, linii oraz terenów kolejowych,
- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska – w zakresie form ochrony przyrody,
- Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – w zakresie form ochrony zabytków,
- właściwe organy nadzoru górniczego – w zakresie zagospodarowania terenów górniczych,
- właściwy organ administracji geologicznej – w zakresie zagospodarowania terenów osuwisk,
- Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej – w zakresie zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią,
- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe – w zakresie nieruchomości Skarbu Państwa będących w trwałym zarządzie tego Gospodarstwa.

Po przeprowadzeniu konsultacji i uzyskaniu wszystkich opinii, zostały one uwzględnione w projekcie Gminnego Programu Rewitalizacji.

5. Przeprowadzenie procedury w zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w następujących etapach:
   - złożenie wniosku do RDOŚ i PWIS o ustalenie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko;
   - opracowanie Prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu;
   - przygotowanie wzoru wniosku o zaopiniowanie Prognozy oddziaływania na środowisko;
   - wysłanie projektu dokumentu wraz z Prognozą do zaopiniowania przez RDOŚ i PWIS.
6. Przyjęcie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki w drodze uchwały przez Radę Miejską w Makowie Mazowieckim.

Podczas przeprowadzonych w trakcie opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji konsultacji społecznych wszyscy zainteresowani mogli złożyć uwagi i wnioski do dokumentu, które następnie zostały w nim uwzględnione. Po zakończeniu wyłożenia do wglądu publicznego, została opracowana informacja podsumowująca przebieg konsultacji, która jednocześnie wskazywała na zgłoszone uwagi wraz z odniesieniem się do nich. Informacja ta została opublikowana na stronie Biuletynu Informacji Publicznej.

Dzięki użytym narzędziom partycypacyjnym, społeczeństwo miało możliwość aktywnego włączenia się w proces rewitalizacji, zgłaszania własnych pomysłów i uwag do planowanych działań. Wspólna analiza możliwości rozwojowych i zgłoszone projekty przyczynią się niewątpliwie do pełnej realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

PODSUMOWANIE POSZCZEGÓLNYCH FORM KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

1. **Informacja podsumowująca przebieg konsultacji społecznych: spotkanie konsultacyjne (spotkanie nr 1)**

Na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777), Burmistrz Miasta Maków Mazowiecki dnia 7 czerwca 2016 r. poinformował o możliwości udziału w spotkaniu konsultacyjnym, które odbyło się 14 czerwca 2016 r. o godzinie 13.00 w Urzędzie Miejskim w Makowie Mazowieckim. Ogłoszenie i obwieszczenie o spotkaniu konsultacyjnym zostało zamieszczone na tablicy ogłoszeń, w sposób zwyczajowo przyjęty (w gazecie) oraz na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej.
Spotkanie składało się z dwóch części:

1. W pierwszej części przedstawiono prezentację, w trakcie której omówione zostały podstawowe zagadnienia dot. rewitalizacji oraz cel opracowania Programu Rewitalizacji.
2. W drugiej części odbyła się dyskusja nt. aktualnych problemów gminy i oczekiwań społecznych w kwestii działań rewitalizacyjnych oraz przeprowadzono ankietę wśród zebranych osób.

W spotkaniu udział wzięło siedem osób, które wskazały następujące zjawiska kryzysowe występujące na terenie Miasta:

Sfera	Problemy
Sfera społeczna	• bezrobocie, • alkoholizm będący wynikiem bezrobocia, • mała liczba miejsc pracy, • brak zaangażowania mieszkańców (co widoczne jest np. w małej liczbie osób uczestniczących w spotkaniu), • postawy roszczeniowe np. mieszkaniowe, duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej, • Makowianie dojeżdżają do pracy w Warszawie, • słabe zaangażowanie w działalność charytatywną, • emigracja mieszkańców w celach zarobkowych.

Sfera	Problemy
Sfera środowiskowa	• zaniedbanie środowiska przyrodniczego, • problem niskiej emisji, • mała ilość terenów zieleni użytkowej np. skwerów, gdzie można usiąść i odpocząć (jest potencjał, ale niewykorzystany), • niska świadomość ekologiczna mieszkańców, palenie śmieci w piecach, • zalew – niewykorzystany potencjał, możliwość rekreacyjnego zagospodarowania, • odory wydobywające się z oczyszczalni ścieków, • rzeka Orzyc przepływająca przez centrum miasta jest od niego odcięta, nie ma do niej dojścia, • rzeka jest zanieczyszczona, zarasta (tutaj będzie potrzebna pomoc RZGW).
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	• miasto jest zaniedbane, • w mieście krzyżują się dwie drogi krajowe DK 57 i 60 – duże natężenie ruchu, spaliny, konieczna jest budowa obwodnicy, • słaba promocja gminy – np. na stronie internetowej; • brak uzbrojonych terenów inwestycyjnych (generalnie mała ilość terenów inwestycyjnych).
Sfera techniczna	• konieczność budowy centralnej kotłowni (ciepłownia), co być może rozwiązałoby problem niskiej emisji; • niski stopień termomodernizacji budynków, przestarzałe piece

Obecni na spotkaniu interesariusze jako proponowane obszary do rewitalizacji wskazali:

1. szeroko rozumiane centrum miasta, które jest jego wizytówką;
2. osiedle Południe;
3. tzw. „stare bloki”.

Natomiast wśród proponowanych projektów rewitalizacyjnych wymieniono:

- budowę ścieżki rowerowej dookoła zalewu;
- organizację spływów kajakowych;
- umożliwienie spotkań mieszkańcom poza kościołem;
- stworzenie spółdzielni socjalnych – np. osoby bezrobotne, ubogie mogłyby dbać o czystość miasta;
- zapobieganie emigracji mieszkańców, głównie młodych osób;
- utworzenie uniwersytetu 3-go wieku;
- podjęcie działań w celu większej promocji miasta i turystyki.

Wszyscy obecni wzięli udział w ankiecie. Poniżej zaprezentowano wyniki badania ankietowego.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany

W ramach ankiety zadano mieszkańcom następujące pytania:

- ***Które z problemów sfery społeczno-gospodarczej uważa Pan/Pani za największy na wskazanym powyżej obszarze? akie działania Pana/Pani zdaniem powinny pozostać podjęte, aby zwalczyć te problemy?***

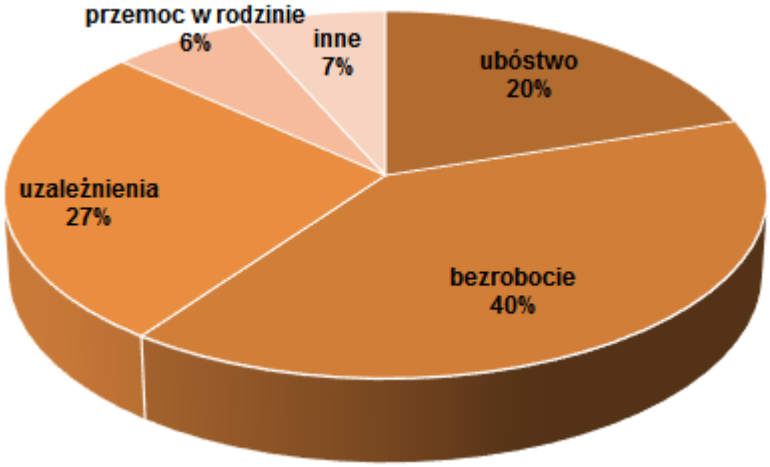

Zgodnie z udzielonymi odpowiedziami największym problemem na który zwrócili uwagę mieszkańcy jest problem bezrobocia (co zostało także odzwierciedlone we wskaźnikach liczbowych w ramach przeprowadzonej diagnozy). Wśród działań jakie należy podjąć aby rozwiązać ww. problemy mieszkańcy wskazali:

- ✓ Tworzenie miejsc pracy (w tym z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych)
- ✓ Zwalczanie narkomanii
- ✓ Powołanie spółdzielni socjalnej
- ✓ Stworzenie Programu Rozwoju Ekonomicznego Miasta Makowa
- ✓ Stworzenie strefy ekonomicznej umożliwiającej rozwój
- ✓ Zaangażowanie społeczeństwa
- ✓ Integracja pracodawców i lokalnych szkół

- ***Które z problemów sfery infrastrukturalno-technicznej uważa Pan/Pani za najistotniejszy na wskazanym powyżej obszarze? Jakie działania Pana/Pani zdaniem powinny pozostać podjęte, aby zwalczyć te problemy***

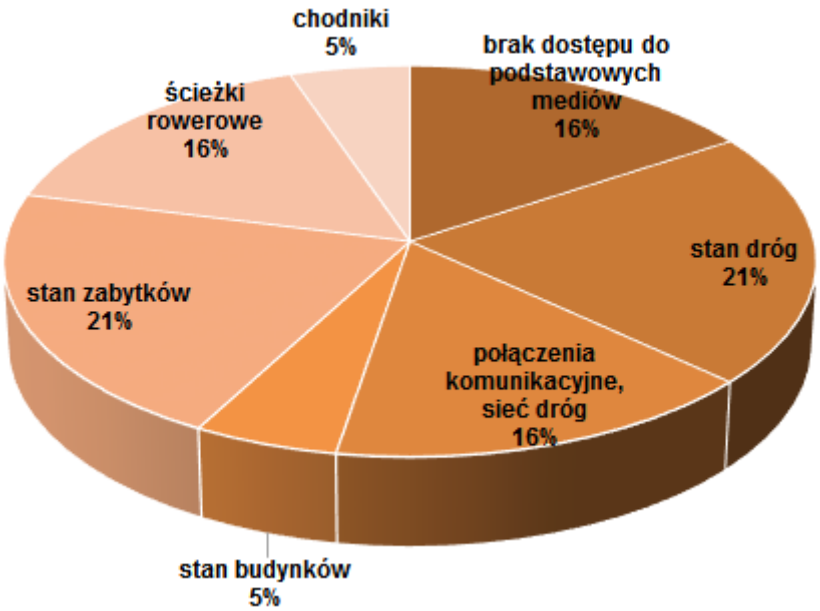

Zgodnie z udzielonymi odpowiedziami największym problemem na który zwrócili uwagę mieszkańcy w sferze infrastrukturalno-technicznej jest zły stan dróg i zabytków. Aby rozwiązać problemy w niniejszej sferze mieszkańcy zaproponowali następujące działania:

- ✓ Naprawa dróg i chodników,
- ✓ Zbudowanie obwodnicy miasta,
- ✓ Zbudowanie ścieżek rowerowych
- ✓ Rozwój kanalizacji
- ✓ Rozbudowa sieci ciepłowniczej
- ✓ Modernizacja budynków komunalnych
- ✓ Utworzenie zespołu ludzi zaangażowanych w propagowanie i tworzenie miejsc pracy

- ***Które z problemów sfery kulturalnej uważa Pan/Pani za najistotniejszy na wskazanym powyżej obszarze? Jakie działania Pana/Pani zdaniem powinny pozostać podjęte, aby zwalczyć te problemy***

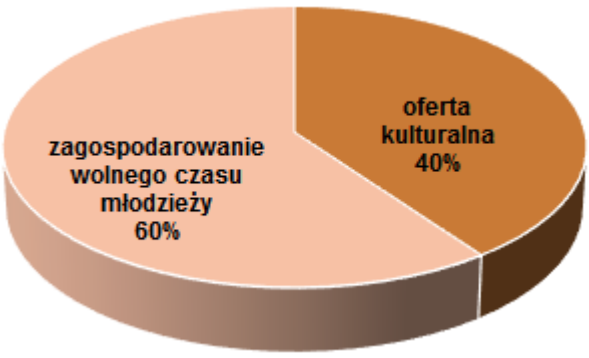

Mieszkańcy Makowa Mazowieckie w zakresie sfery funkcjonalnej wskazali na problem niedostatecznej oferty zagospodarowania czasu wolnego młodzieży, a także na niewystarczająca ofertę kulturalną. Jako konieczne do podjęcia działania mieszkańcy wskazali na:

- ✓ Stworzenie odpowiedniej infrastruktury dla młodzieży,
- ✓ Odpowiednie wykorzystanie dziedzictwa historycznego miasta,
- ✓ Lepsze wykorzystanie istniejącej bazy sportowej

- ***Które z problemów sfery przyrodniczej uważa Pan/Pani za najistotniejszy na wskazanym powyżej obszarze? Jakie działania Pana/Pani zdaniem powinny pozostać podjęte, aby zwalczyć te problemy***

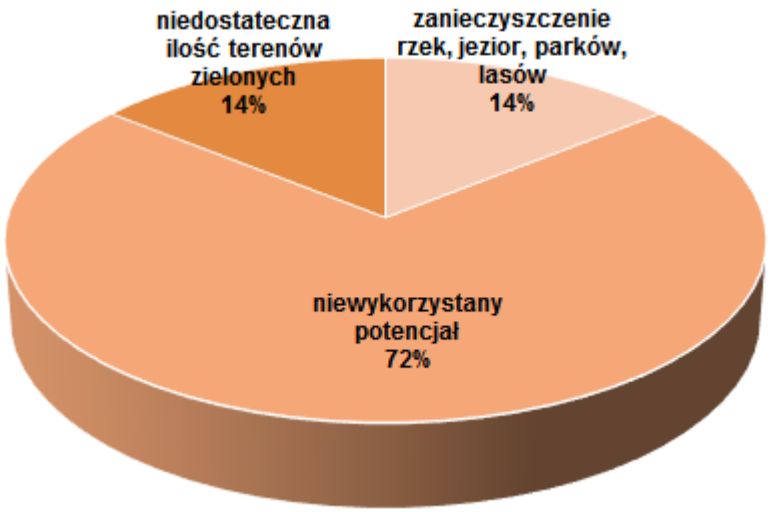

W zakresie sfery środowiskowej mieszkańcy przede wszystkim wskazali na niewykorzystany potencjał przyrodniczy. Jako działania konieczne do realizacji mieszkańcy wskazali na:

- ✓ Wykorzystanie potencjału Orzyca i Zalewu,
- ✓ Promocję walorów przyrodniczych Miasta

Powyższe odpowiedzi zebrane podczas spotkania, a także w ramach ankiet pozwoliły na uzupełnienie diagnozy obszarów zdegradowanych. Z kolei propozycje mieszkańców odnoszące się do koniecznych do podjęcia działań, stanowiły podwalinę do wstępnego ustalenia rodzaju i zakresu projektów rewitalizacyjnych.

2. Informacja podsumowująca przebieg konsultacji społecznych: zbieranie uwag w postaci papierowej i elektronicznej

Na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777), Burmistrz Makowa Mazowieckiego dnia 07.07.2016 r. poinformował o możliwości udziału w konsultacjach społecznych dotyczących projektu uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Termin konsultacji ustalono od 15.07.2016 r. do 05.08.2016 r.

Projekt uchwały o wyznaczeniu obszarów zdegradowanych oraz rewitalizowanych został wyłożony w w/w dniach, do konsultacji społecznych w pokoju nr 27 Urzędu Miejskiego w Makowie Mazowieckim, ul. Moniuszki 6, 06-200 Maków Mazowiecki, na stronie Miasta pod adresem http://www.makowmazowiecki.pl/ oraz na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Miasta pod adresem: http://bip.makowmazowiecki.pl/.

Zainteresowani mogli składać wnioski i uwagi do w/w opracowania na piśmie bądź w formie elektronicznej na adres Urzędu Miejskiego w Makowie Mazowieckim, ul. Moniuszki 6, 06-200 Maków Mazowiecki oraz email: urzad@makowmazowiecki.pl.

W wyznaczonym terminie, do wyłożonych do konsultacji społecznych dokumentów, nie wpłynęły żadne uwagi i wnioski.

3. Informacja podsumowująca przebieg konsultacji społecznych: spotkanie konsultacyjne (spotkanie nr 2)

Na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777), Burmistrz Miasta Maków Mazowiecki dnia 10 sierpnia 2016 r. poinformował o możliwości udziału w spotkaniu konsultacyjnym, które odbyło się 17 sierpnia 2016 r. o godzinie 14.00 w Urzędzie Miejskim w Makowie Mazowieckim. Ogłoszenie i obwieszczenie o spotkaniu konsultacyjnym zostało zamieszczone na tablicy ogłoszeń, w sposób zwyczajowo przyjęty oraz na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej.
Spotkanie składało się z dwóch części:

1. W pierwszej części przedstawiona została prezentacja, w trakcie której omówione zostały podstawowe zagadnienia dotyczące rewitalizacji, cel Programu Rewitalizacji, obszary wyznaczone do rewitalizacji oraz przedstawione zostały zadania proponowane do ujęcia w Programie.
2. W drugiej części odbyła się dyskusja nt. aktualnych problemów występujących na terenie obszarów rewitalizowanych i oczekiwań społecznych w kwestii działań rewitalizacyjnych.

W spotkaniu udział wzięło jedenaście osób.
Przybyli mieszkańcy wyrazili aprobatę dla proponowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Szczególnym zainteresowaniem cieszyły się propozycje przedsięwzięć obejmujących zagospodarowanie terenów zielonych zlokalizowanych na terenie Miasta, w tym przede wszystkim terenów wokół Zalewu. Mieszkańcy podkreślili, że inwestycje w tereny zielone nie tylko znacząco wpłyną na estetykę ich Miasta, ale staną się też atrakcyjnym miejscem spędzania wolnego czasu przez mieszkańców Makowa Mazowieckiego. Zauważono również, że inwestycje w zieleń zlokalizowaną na terenie Miasta znacząco wpłyną na jego potencjał turystyczno-rekreacyjny i mogą być bodźcem do rozwoju przedsiębiorczości (np. powstawania kawiarni, małych barów i sklepów przy terenach zielonych i wokół Zalewu).

Mieszkańcy zaakceptowali również projekt dotyczący modernizacji budynków mieszkalnych przy ul. Mickiewicza. Wskazano, że znajdują się one w złym stanie i istotnie pogarszają wizerunek Miasta. Nie bez znaczenia jest również ich niska efektywność energetyczna. Przybyli interesariusz podkreślili, ze szczególnie w okresie zimowym odczuwalne jest zjawisko niskiej emisji, które nie tylko spowodowane jest niska efektywnością energetyczną budynków i spalaniem złej jakości paliw opałowych. Ze względu na ograniczone środki finansowe, duża część mieszkańców (również budynków przy ul. Mickiewicza) spala odpady w swoich piecach.

Na spotkaniu poruszono również kwestie projektów dotyczących Rynku. Mieszkańcy akcentowali, że Rynek stanowi ważne miejsce dla mieszkańców Miasta i powinien być jego wizytówką. Niestety obecnie ze względu na stan i sposób zagospodarowania, nie pełni on takiej funkcji, w związku z tym konieczne są inwestycje związane z jego przebudową. Mieszkańcy wyrazili nadzieję, że dzięki realizacji projektów związanych z Rynkiem, Miasto stanie się nie tylko bardziej atrakcyjne dla mieszkańców i turystów, ale stanie się też bardziej atrakcyjne pod względem rozwijania działalności gospodarczej. Mieszkańcy zauważyli, że w przypadku innych miast, gdzie rynki są odpowiednio zagospodarowane na ich obszarze rozwija się życie kulturalne i towarzyskie, co sprzyja lokalnemu rozwojowi przedsiębiorczości (małe sklepy, kawiarnie, bary itp.).

Podczas debaty podkreślono, że na terenie Makowa Mazowieckiego dzieci i osoby starsze mają zapewnioną ofertę spędzania czasu wolnego. Oferta w tym zakresie nie jest natomiast wystarczająca jeśli chodzi o młodzież. Dlatego zaproponowano do ujęcia w *Programie Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki* budowę skatepark-u nad Zalewem. Jednocześnie wyszczególniano, że byłaby to bardzo dogodna lokalizacja – z daleka od budynków mieszkalnych (z doświadczeń z innych miast wynika, że osoby mieszkające w niedalekim sąsiedztwie skatepark-ów skarżą się na hałas). Ponadto wskazano, że skatepark

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 101

nad Zalewem byłby nie tylko atrakcyjnym miejscem spędzania czasu przez młodzież zamieszkująca Maków Mazowiecki, ale w połączeniu z pięknym otoczeniem Zalewu znacznie podniósłby atrakcyjność rekreacyjną i mieszkaniową Miasta.

4. **Informacja podsumowująca przebieg konsultacji społecznych: zbieranie uwag w postaci papierowej i elektronicznej**

Na podstawie art. 17 ust. 2 pkt. 3 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777), Burmistrz Makowa Mazowieckiego dnia 12.09.2016 r. poinformował o możliwości udziału w konsultacjach społecznych dotyczących projektu ***Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki***.

Termin konsultacji ustalono od 21.09.2016 roku do 12.10.2016 roku.

Projekt *Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki* został wyłożony w w/w dniach, do konsultacji społecznych w pokoju nr 27 Urzędu Miejskiego w Makowie Mazowieckim, ul. Moniuszki 6, 06-200 Maków Mazowiecki, w godzinach urzędowania, na stronie miasta pod adresem http://www.makowmazowiecki.pl/ oraz na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Miasta pod adresem: http://bip.makowmazowiecki.pl/.

Zainteresowani mogli składać wnioski i uwagi do w/w opracowania na piśmie bądź w formie elektronicznej na adres Urzędu Miejskiego w Makowie Mazowieckim, ul. Moniuszki 6, 06-200 Maków Mazowiecki oraz email: urzad@makowmazowiecki.pl.

W wyznaczonym terminie nie wpłynęły żadne uwagi i wnioski do projektu *Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki.*

5. **Informacja podsumowująca przebieg konsultacji społecznych: opiniowanie projektu gminnego programu rewitalizacji**

Na podstawie art. 17 ust. 2 pkt. 4 lit. a ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777), Burmistrz Makowa Mazowieckiego dnia 23.09.2016 r. wystąpił o zaopiniowanie projektu ***Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki*** przez:

- Zarząd Powiatu Makowskiego – w zakresie zgodności ze strategią rozwoju powiatu,
- Zarząd Województwa Mazowieckiego – w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa oraz zgodności ze strategią rozwoju województwa,

- Wojewodę Mazowieckiego – w zakresie zgodności z zadaniami rządowymi służącymi realizacji celu publicznego określonego w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- Wojewódzki Sztab Wojskowy w Warszawie – w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności,
- Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej w Makowie Mazowieckim – w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
- Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego,
- operatorów sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządców dróg, linii oraz terenów kolejowych,
- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska – w zakresie form ochrony przyrody,
- Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – w zakresie form ochrony zabytków,
- Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej – w zakresie zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, Burmistrz Makowa Mazowieckiego wyznaczył 14-dniowy termin przedstawienia opinii, licząc od dnia doręczenia projektu *Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki.*

W wyznaczonym terminie wpłynęły opinie od:

- Zarządu Województwa Mazowieckiego w Warszawie – pozytywna opinia bez uwag z dnia 04.10.2016 r. (znak: OTO-Z-PP-II.432.3.2016.PS),
- Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – pozytywna opinia bez uwag z dnia 29.09.2016 r. (znak: DO.5152.82.2016),
- Państwowy Wojewódzki Insperkotr Sanitarny w Warszawie – pozytywna opinia bez uwag z dnia 07.10.2016 r. (znak:ZS.9022.1823.2016.MK)
- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie – pozytywna opinia bez uwag z dnia 26.10.2016 r. (znak: WOOŚ-I.410.651.2016.ARM)
- Miejskie Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - pozytywna opinia bez uwag z dnia 30.09.2016 r.,
- Zarząd Powiatu Makowskiego – pozytywna opinia bez uwag z dnia 06.10.2016 r.

Pozostałe pomioty w wyznaczonym terminie nie zgłosiły uwag, zatem na podstawie art. 18 ust. 3 ustawy o rewitalizacji uważa się to za równoznaczne z pozytywnym zaopiniowaniem projektu *Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki.*

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany

9.2 Sposób włączenia interesariuszy w procesie wdrażania GPR

Ze względu na planowane przedsięwzięcia, katalog interesariuszy jest szeroki i otwarty. Głównym sposobem włączenia interesariuszy w proces wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji będzie ich aktywny udział w przewidzianych do realizacji działaniach. Interesariusze Gminnego Programu Rewitalizacji będą wdrażali i monitorowali działania dotyczące aktywizacji społecznej, likwidacji negatywnych zjawisk społecznych, działań o charakterze infrastrukturalnym, środowiskowym i przestrzenno - funkcjonalnym, co pozwoli na pełną realizację Gminnego Programu Rewitalizacji. Poniżej przedstawiono głównych interesariuszy rewitalizacji i ich zadania wynikające z procesu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki:

1. **Miasto Maków Mazowiecki** – odgrywa kluczową rolę w procesie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji. To główny podmiot inicjujący proces rewitalizacji na wyznaczonych obszarach oraz stwarzający uwarunkowania formalne do jego realizacji. Gmina odgrywa podstawową rolę w planowaniu przewidzianych do realizacji działań w wymiarze społecznym, przestrzenno – funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym. Ponadto tworzy podstawy prawne i formalne, które umożliwiają uczestnictwo w procesie rewitalizacji pozostałych interesariuszy. W sposób bezpośredni wywiera wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji. Do głównych zadań Miasta Maków Mazowiecki należy zaliczyć:
    - inicjowanie projektów rewitalizacji, zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami,
    - pozyskiwanie i rozliczanie środków finansowych, w szczególności na projekty, w których Gmina będzie beneficjentem,
    - angażowanie publicznych środków budżetowych w proces rewitalizacji,
    - komunikowanie oraz konsultowanie planów i zamierzeń ze społecznością lokalną,
    - monitorowanie zapotrzebowania na działania z zakresu rewitalizacji,
    - zarządzanie procesem rewitalizacji,
    - tworzenie sieci współpracy między interesariuszami,
    - prowadzenie działań promocyjnych,
    - monitorowanie zmian zachodzących w obszarach wsparcia oraz całego procesu rewitalizacji,
    - wykonywanie innych zadań własnych samorządu gminnego, sprzyjających osiągnięciu poszczególnych celów długofalowego procesu rewitalizacji.
2. **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Makowie Mazowieckim** - to podmiot, który odgrywa zasadniczą rolę w społecznym aspekcie rewitalizacji. MOPS będzie jednym

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany

z głównych realizatorów i koordynatorów przeprowadzonych projektów „miękkich". Ponadto odegra on główną rolę podczas oceny efektów rewitalizacji – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej posiada bowiem niezbędne dane na temat rodzaju udzielonych świadczeń społecznych, liczby osób pobierających świadczenia, a także skali problemów występujących na danym obszarze. Na podstawie tych danych możliwe będzie ustalenie zasięgu i ilości koniecznych projektów mających na celu ograniczenie wykluczenia społecznego, ubóstwa, czy też innych dysfunkcji społecznych.

3. **Powiatowy Urząd Pracy** – podobnie jak Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej będzie odgrywał zasadniczą rolę w społecznym aspekcie rewitalizacji. PUP będzie głównym inicjatorem i koordynatorem działań „miękkich", mających na celu ograniczenie skali bezrobocia i aktywizację zawodową. Odegra on także ważną rolę w procesie oceny działań rewitalizacyjnych. PUP jest bowiem w posiadaniu szczegółowych danych na temat osób bezrobotnych, co pozwoli w przyszłości określić, czy zadania zaplanowane w ramach rewitalizacji przynoszą wymierne efekty.
4. **Mieszkańcy Makowa Mazowieckiego** – w kontekście interesariuszy rewitalizacji należy wziąć pod uwagę przede wszystkim mieszkańców obszarów wyznaczonych do rewitalizacji. Będą oni bowiem głównymi beneficjentami przedsięwzięć zaplanowanych w ramach rewitalizacji. Dzięki projektom „miękkim" poprawie ulegnie ich sytuacja społeczna i finansowa, natomiast działania infrastrukturalne przyczynią się do podniesienia komfortu życia i integracji społecznej. Ich głównym zadaniem w procesie rewitalizacji będzie zatem aktywny udział i zaangażowanie w realizowane projekty, tak aby jak najlepiej zrealizować zaplanowane cele rewitalizacji.

   Do interesariuszy rewitalizacja należy także zaliczyć pozostałych mieszkańców Gminy, zamieszkujących tereny poza obszarem rewitalizacji. Dzięki przedsięwzięciom rewitalizacyjnym ograniczone zostaną negatywne zjawiska społeczne występujące na terenie całego Miasta, co wpłynie na komfort życia wszystkich mieszkańców Makowa Mazowieckiego.
5. **Przedsiębiorcy** – będą oni przede wszystkim uczestniczyć w działaniach mających na celu ograniczenie skali bezrobocia i wzrost aktywizacji zawodowej mieszkańców obszarów rewitalizowanych. Mogą oni zasadniczo wpłynąć na osiągnięcie celów rewitalizacji poprzez organizację miejsc pracy z przeznaczeniem na staże lub praktyki. Ponadto przy wsparciu innych interesariuszy rewitalizacji mogą oni tworzyć nowe miejsca pracy, które niewątpliwie przyczynią się do ograniczenia negatywnych zjawisk społecznych, występujących na terenie Makowa Mazowieckiego.
6. **Towarzystwo Miłośników Ziemi Makowskiej** – będzie uczestniczyć przede wszystkim przy tworzeniu bazy produktów regionalnych. Towarzystwo MZM prowadzi

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 105

swoją działalność na rzecz ogółu społeczeństwa Makowa Mazowieckiego i powiatu makowskiego. Prowadzi konkursy, lekcje historii w szkołach, dzięki którym uczniowie mają szansę zapoznać się z tradycjami i kulturą regionu.

Działaniem niezbędnym do włączenia interesariuszy w proces zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji jest powołanie Komitetu Rewitalizacji, w którego skład wejdą przedstawiciele Miasta, mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych. Komitet Rewitalizacji będzie stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Ponadto Komitet będzie pełni funkcję opiniodawczo – doradczą Burmistrza. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, zostanie on powołany w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji będzie oceniany pod względem aktualności i stopnia realizacji przez Burmistrza co najmniej raz na 3 lata. Ocena sporządzona przez Burmistrza zostanie ogłoszona na stronie Biuletynu Informacji Publicznej, dzięki czemu wszyscy interesariusze rewitalizacji będą mogli się z nią zapoznać i zgłosić ewentualne uwagi. W przypadku stwierdzenia że Gminny Program Rewitalizacji wymaga zmian, Burmistrz wystąpi do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego zmianę, uwzględniającą wnioski i uwagi zgłoszone przez interesariuszy rewitalizacji.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany

10. System zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji

Za wdrażanie, monitoring i ewaluację Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki na lata 2016-2023 będzie odpowiadać Burmistrz Miasta Maków Mazowiecki, jako organ wykonawczy Gminy, we współpracy z kierownictwem Urzędu, Koordynatorem Rewitalizacji oraz pozostałymi Wydziałami i komórkami Urzędu Miejskiego w Makowie Mazowieckim. Bezpośrednio za realizację Gminnego Programu Rewitalizacji, odpowiada pracownik Urzędu Miejskiego tj. kierownik Wydziału Rozwoju Gospodarczego, Pozyskiwania Funduszy Zewnętrznych i Promocji zgodnie z zakresem obowiązków (dalej nazywany Koordynatorem Rewitalizacji). Jest to stanowisko funkcjonujące w ramach obecnych struktur Urzędu Miejskiego, podległe bezpośrednio Burmistrzowi Miasta. Zakres zadań, określony w paragrafie 26 Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Makowie Mazowieckim (tj. m.in. działania w zakresie informacji i promocji Gminnego Programu rewitalizacji, monitoring realizacji miejskich programów operacyjnych przy współudziale komórek Urzędu oraz jednostek organizacyjnych Miasta, koordynacja prac nad opracowywaniem i aktualizacją programów rozwojowych Miasta) zapewnia skuteczne zarządzenie programem, w tym koordynację współpracy pomiędzy różnymi, publicznymi i prywatnymi interesariuszami rewitalizacji oraz pozwala na aktywny wpływ komórki na obecne i przyszłe procesy planistyczne i realizacyjne gminy mające wpływ na rewitalizację. Dodatkowo w ramach Wydziału Rozwoju Gospodarczego, Pozyskiwania Funduszy Zewnętrznych i Promocji dwa stanowiska odpowiedzialne będą za wsparcie organizacyjne Koordynatora Rewitalizacji, które odpowiedzialne będą za organizację spotkań podmiotów, archiwizowanie dokumentów związanych z wdrożeniem GPR tj.: protokołów ze spotkań, korespondencji, a przede wszystkim monitorowanie postępu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Makowa Mazowieckiego.

W toku prowadzenia procesów rewitalizacyjnych przewiduje się ścisłą, zadaniową współpracę pomiędzy osobą odpowiedzialną za realizację Programu Rewitalizacji, a podmiotami publicznymi i prywatnymi, które będą wykonawcami zadań i projektów rewitalizacyjnych. Burmistrz i Koordynator będą na bieżąco korzystali z pomocy wszystkich struktur, komórek Urzędu Miejskiego i jednostek organizacyjnych Gminy, w tym Wydziału Spraw Komunalnych, Ochrony Środowiska i Zamówień Publicznych, Inwestycji, Wydziału Geodezji, Katastru, Gospodarki Nieruchomościami i Planowania Przestrzennego i Wydziału Budżetu i Finansów. Ponadto istotną rolę w niniejszych procesach odegrają również pracownicy zatrudnieni w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, którzy będą zaangażowani w projekty dotyczące aktywizacji osób

bezrobotnych i włączenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W ramach kompetencji i struktury urzędu realizacja zadań/projektów zlecana będzie tym jednostkom i podmiotom, które posiadają najlepsze kompetencje wykonawcze, np. zadania społeczne będą realizowane przy współpracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej lub organizacji pozarządowych na podstawie umów. Koordynator Rewitalizacji jest także odpowiedzialny za promocję i współpracę w zakresie swoich kompetencji z radnymi gminy oraz mieszkańcami gminy.

Poniżej przedstawiono strukturę organizacyjną Urzędu Miejskiego w Makowie Mazowieckim.

Rysunek 7. Schemat struktury organizacyjnej Urzędu Miejskiego w Makowie Mazowieckim

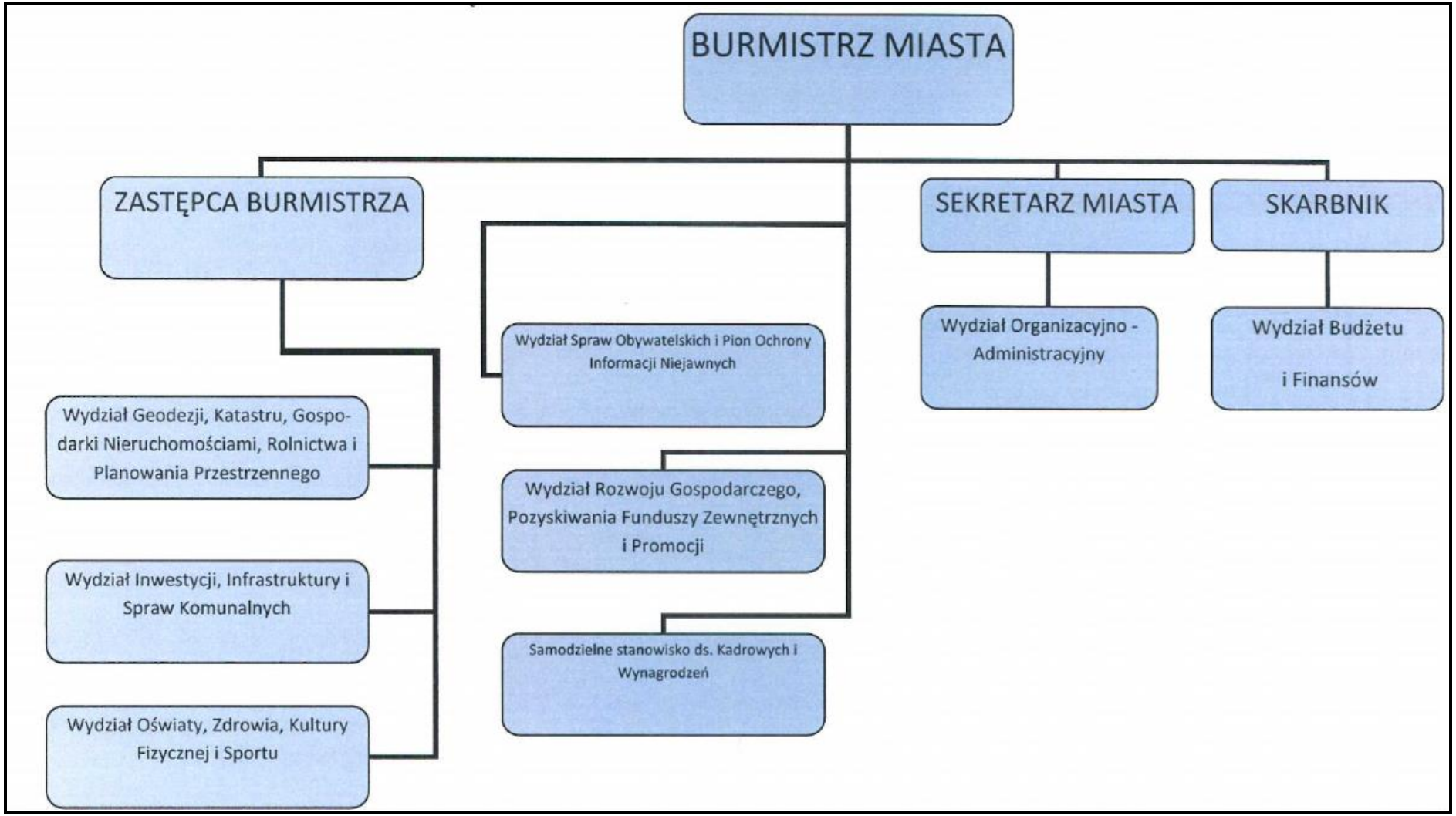

Źródło: Załącznik do Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Makowie Mazowieckim

Z analizy aktualnej sytuacji Urzędu Miejskiego w Makowie Mazowieckim wynika, iż obecnie funkcjonująca struktura organizacyjna jest adekwatna do zadań, jakie Miasto realizuje oraz warunków i charakteru prowadzonej przez jednostkę działalności. Biorąc pod uwagę zakres działalności związany z wdrażaniem zagadnień poruszanych w Gminnym Programie Rewitalizacji należy stwierdzić, że w ramach struktury organizacyjnej Urzędu Miejskiego funkcjonuje odpowiednio przygotowany zespół.

Pracownicy Urzędu Miejskiego i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej ze względu na zakres swoich obowiązków i kompetencje, odpowiedzialni za wykonywanie konkretnych projektów inwestycyjnych i nieinwestycyjnych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji, będą stanowili grupy robocze wdrażania niniejszego dokumentu.
Poszczególne komórki organizacyjne: wydziały i zespoły odpowiedzialne będą za własne zadania wynikające z realizacji projektów rewitalizacyjnych, natomiast całość procesu realizacji działań rewitalizacyjnych nadzorowana i koordynowana będzie przez Koordynatora Rewitalizacji. Ze względu na podległość służbową, ostateczny nadzór nad właściwą realizacją działań rewitalizacyjnych będzie sprawował Burmistrz Makowa Mazowieckiego.

Ponadto w proces realizacji zadań rewitalizacyjnych zaangażowany zostanie również Komitet Rewitalizacyjny, który stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Burmistrza. Komitet Rewitalizacji uprawniony jest do wyrażania opinii oraz podejmowania inicjatyw rozwiązań odnoszących się do rewitalizacji gminy.

W jego skład wchodzą:

- przedstawiciele Urzędu Miejskiego i jednostek organizacyjnych;
- przedstawiciele Rady Miejskiej;
- przedstawiciele każdego podobszaru zdegradowanego delegowani przez organy stanowiące jednostek pomocniczych wchodzących w skład danego podobszaru zdegradowanego;
- przedstawiciele sektora społecznego (organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, działających na terenie gminy);
- przedstawiciele podmiotów prywatnych (prowadzących działalność gospodarczą na obszarze zdegradowanym);
- przedstawiciele mieszkańców.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany

SYSTEM INFORMACJI I PROMOCJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Nieodzowną częścią realizacji procesu rewitalizacji jest informacja i promocja działań przewidzianych w Gminnym Programie Rewitalizacji. Obowiązek ten spoczywa przede wszystkim na władzach Miasta. Celem informowania interesariuszy jest przede wszystkim zapewnienie pełniejszego przepływu informacji, stworzenie uwarunkowań do zapoznania się interesariuszy z postępami procesu rewitalizacji oraz promocja działań, pozyskiwanie nowych przedsięwzięć, podmiotów i osób skłonnych do zaangażowania w proces rewitalizacji.

Instrumentami służącymi do promowania działań rewitalizacyjnych będą m. in.:

- spotkania z mieszkańcami obszaru rewitalizacji,
- konsultacje z potencjalnymi partnerami społeczno – gospodarczymi,
- informacje o realizowanych bądź zakończonych projektach rewitalizacyjnych przekazywane głównie za pośrednictwem strony internetowej Miasta i prasy lokalnej.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany

11. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu GPR

W celu zapewnienia prawidłowej realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji kluczowe znaczenie ma system monitoringu i oceny skuteczności działań oraz wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu.

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji wymaga uruchomienia systemu monitoringu, który zapewni:

- dane ilościowe i jakościowe wskazujące postępy w realizacji Programu, m.in. stopień zaangażowania interesariuszy, osiągnięte wskaźniki i stopień poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej obszarów rewitalizacji;
- dane do korygowania kierunków interwencji, m.in. stopień zbieżności działań z celami określonymi w Programie, rekomendacje do wprowadzania zmian.

Dane niezbędne do monitoringu i oceny skuteczności działań będą pozyskiwane przede wszystkim z Urzędu Miejskiego w Makowie Mazowieckim, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Makowie Mazowieckim oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Makowie Mazowieckim. Zebrane dane pozwolą na ocenę ilościową i jakościową prowadzonych działań rewitalizacyjnych.

Podstawowym elementem systemu monitoringu i oceny jest ustalenie wskaźników, które będą wykorzystywane do monitorowania postępów w zakresie osiągania celów i realizacji zadań określonych w Programie. W tabeli poniżej przedstawiono główne wskaźniki monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki.

Tabela 39. Główne wskaźniki monitorowania zadań rewitalizacyjnych

Cel rewitalizacji	Kierunek działań	Zadanie	Wskaźniki/mierniki monitorowania realizacji działań/zadań	Wartość bazowa	Wartość w 2020 r.	Wartość docelowa w 2023 r.	Źródło pozyskania danych
PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	POPRAWA WARUNKÓW MIESZKANIOWYCH OSÓB WYKLUCZONYCH SPOŁECZNIE	Dialog z właścicielami prywatnych kamienic w Rynku	Liczba budynków poddanych modernizacji	0	20	20	Raport z realizacji projektu
		Termomodernizacja budynków komunalnych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	Liczba budynków poddanych modernizacji	0	3	3	Raport z realizacji projektu
		Zagospodarowanie terenów wokół budynków mieszkalnych przy ul. Mickiewicza	Liczba obiektów objętych wsparciem	0	6	6	Raport z realizacji projektu
	ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I TECHNICZNEJ	„Miasto dwóch kultur" Rewitalizacja centrum Starego Miasta wraz z budynkiem zabytkowej bożnicy Bet-Hamidrasz i kamienicą przy ul. Grabowej	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	0	6	6	Raport z realizacji projektu
			Liczba obiektów	0	2	2	Raport z realizacji projektu
		Modernizacja Parku Sapera i nadanie mu nowych funkcji społecznych	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ary)	0	5,5	5,5	Raport z realizacji projektu
		Modernizacja Zalewu wraz z terenem wokół	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	0	17	17	Raport z realizacji projektu
		Ograniczenie niskiej emisji poprzez budowę ścieżek pieszo-rowerowych na terenie miasta Maków Mazowiecki	Długość pobudowanej infrastruktury (km)	0	10	10	Raport z realizacji projektu
		Budowa Małej Elektrowni Wodnej wraz z przepławką oraz modernizacja budowli piętrzącej na	Ilość pobudowanej infrastruktury (szt.)	0	2	2	Raport z realizacji projektu

Cel rewitalizacji	Kierunek działań	Zadanie	Wskaźniki/mierniki monitorowania realizacji działań/zadań	Wartość bazowa	Wartość w 2020 r.	Wartość docelowa w 2023 r.	Źródło pozyskania danych
		rzece Orzyc					
		Zagospodarowanie Skweru Duńskiego i nadanie mu nowego wizerunku	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	0	1,5	1,5	Raport z realizacji projektu
		Odnowa terenu dawnej kolejki wąskotorowej i powstanie otwartego muzeum miniatur kolejnictwa wraz z wypożyczalnią rowerów	Liczba obiektów kultury objętych wsparciem	0	0	1	Raport z realizacji projektu
ZWIĘKSZENIE AKTYWNOŚCI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ I SPORTOWEJ MIESZKAŃCÓW	**AKTYWIZACJA SPOŁECZNO-ZAWODOWA OSÓB WYKLUCZONYCH I PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU**	Program „Zacznij w Makowie”	Liczba osób rozpoczynających działalność gospodarczą, które otrzymały wsparcie	0	25	50	Raport z realizacji projektu
		Wsparcie dla organizacji pozarządowych	Liczba organizacji pozarządowych objętych wsparciem	0	8	15	Raport z realizacji projektu
		Program Społeczny Bank Czasu – program wsparcia dla seniorów	Liczba osób starszych objętych wsparciem w programie	0	100	250	Raport z realizacji projektu
		Wspomaganie miejsc pracy w już istniejących zakładach pracy	Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem	0	5	5	Raport z realizacji projektu
		Wprowadzenie Makowskiej Rady Seniorów i Młodzieżowej Rady	Liczba dodatkowo powołanych Rad	0	2	2	Raport z realizacji projektu
		Budowa Makowskiego Inkubatora Przedsiębiorczości/Interaktywne Centrum Edukacji Społecznej	Liczba obiektów objętych wsparciem	0	1	1	Raport z realizacji projektu
		„Maków przez zielone okulary” – edukacja ekologiczna społeczeństwa	Liczba osób, które wzięły udział w programie	0	150	250	Raport z realizacji projektu

Cel rewitalizacji	Kierunek działań	Zadanie	Wskaźniki/mierniki monitorowania realizacji działań/zadań	Wartość bazowa	Wartość w 2020 r.	Wartość docelowa w 2023 r.	Źródło pozyskania danych
		Program aktywizujący osoby niepełnosprawne – „Maków bez barier”	Liczba osób niepełnosprawnych, które wzięły udział w programie	0	25	50	Raport z realizacji projektu
	AKTYWIZACJA SPORTOWO-REKREACYJNA MIESZKAŃCÓW OBSZARÓW REWITALIZOWANYCH	Budowa bazy sportowo-rekreacyjnej wokół Zalewu, służącej aktywizacji mieszkańców	Liczba powstałych obiektów turystyczno – rekreacyjnych	0	2	2	Raport z realizacji projektu
MAKÓW MAZOWIECKI MIASTEM ATRAKCYJNYM DLA CAŁEGO REGIONU	**PROMOCJA MIASTA**	Stworzenie produktu regionalnego wpływającego na promocję Miasta	Liczba produktów regionalnych służących promocji	0	1	2	Raport z realizacji projektu

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 40. Główne wskaźniki monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji

Wskaźniki/mierniki monitorowania realizacji działań/zadań	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość w roku 2020	Wartość docelowa w 2023 r.	Źródło pozyskania danych
Zmniejszenie udziału osób w wieku poprodukcyjnym na obszarze rewitalizacji o 0,2 p.p.	%	4,9	4,8	4,7	Sprawozdanie Burmistrza Makowa Mazowieckiego
Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych na obszarze rewitalizacji o 5%	osoba	558	540	530	
Zmniejszenie liczby osób, korzystających z pomocy społecznej o 5%	osoba	523	515	497	
Zmniejszenie liczby przestępstw na obszarze rewitalizacji o 8%	sztuka	169	160	155	
Zwiększenie liczby podmiotów gospodarczych działających na obszarze rewitalizacji o 1,8%	sztuka	334	338	340	
Zmniejszenie udziału budynków, budowli, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia użytkowanie o 2 p.p.	%	31	30	29	
Zmniejszenie liczby budynków wymagających termomodernizacji o 7,9%	sztuka	41	38	38	

Źródło: Opracowanie własne

Gminny Program Rewitalizacji będzie oceniany pod względem aktualności i stopnia realizacji przez Burmistrza Makowa Mazowieckiego co najmniej raz na 3 lata. Sporządzona ocena z kolei będzie podlegała zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz zostanie ogłoszona na stronie Biuletynu Informacji Publicznej. Podanie oceny stopnia realizacji Programu do publicznej wiadomości umożliwi wszystkim interesariuszom rewitalizacji zapoznanie się z nią i zgłoszenie ewentualnych uwag. W przypadku stwierdzenia, że Gminny Program Rewitalizacji wymaga zmian, konieczne będzie wystąpienie Burmistrza do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego zmianę z załączoną opinią wydaną przez Komitet Rewitalizacji.

Efektem weryfikacji powyższych wskaźników będzie ocena, czy działania są w rzeczywistości na tyle skuteczne, na ile zakładano i czy nie jest wymagana modyfikacja Programu. Jeżeli działania nie będą przynosiły zakładanych rezultatów, konieczna będzie aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji. W takim przypadku, Burmistrz Makowa Mazowieckiego wystąpi do Rady Miejskiej z wnioskiem o ujęcie w Gminnym Programie Rewitalizacji nowych przedsięwzięć, które umożliwią pełną realizację założeń Programu. Jeśli w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji GPR stwierdzone zostanie osiągnięcie celów rewitalizacji, Rada z własnej inicjatywy lub na wniosek Burmistrza, uchyli uchwałę w sprawie Gminnego Programu Rewitalizacji. Zmiana dokumentu nastąpi w trybie, w jakim został on uchwalony, a jej koszty pokrywane będą z budżetu Miasta. Zmiana Gminnego Programu Rewitalizacji nie wymaga uzyskania opinii, ani przeprowadzenia konsultacji społecznych jeżeli nie będzie dotyczyła zmiany głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych ani zmiany uchwały w sprawie ustanowienia na obszarze rewitalizacji Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

Konieczność zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji zaistnieje w szczególności gdy nastąpi znaczny wzrost:

- liczby osób bezrobotnych na terenie rewitalizowanym,
- liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym na terenie rewitalizowanym,
- liczby rodzin korzystających z pomocy MOPS na terenie rewitalizowanym.

W 2023 roku zostanie przeprowadzona kompleksowa ocena efektów realizacji, porównanie osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu z prognozowanymi, a także zostaną podjęte kroki w celu wyznaczenie kierunków rewitalizacji na następne lata.

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany

12. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach

Z uwagi na planowane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne władze Miasta Maków Mazowiecki nie muszą podejmować uchwał, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Miasta i o zmianie Kodeksu Cywilnego (Dz.U. z 2014 r. poz. 150 oraz z 2015 r. poz. 1322).

W związku z koniecznością utworzenia Komitetu Rewitalizacji zasady wyznaczania składu oraz działania tego organu ustala Rada Miejska w drodze uchwały przed uchwaleniem GPR lub do 3 miesięcy od jego uchwalenia.

13. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Gmina przystępując do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji ustaliła, iż obecnie nie będzie tworzona Specjalna Strefa Rewitalizacji. Jeżeli w terminie późniejszym zajdzie konieczność utworzenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji wprowadzana ona będzie w drodze uchwały, będącej aktem prawa miejscowego w określonej w ustawie procedurze. Uchwała w każdym przypadku obowiązywać będzie czasowo, na okres do 10 lat.

14. Sposób realizacji GPR w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

Realizacja projektów rewitalizacyjnych nie wymaga dokonywania zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta ani uchwalenia bądź zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ponadto nie istnieje konieczność uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji.

W wyniku realizacji GPR nie nastąpi zmiana funkcjonalno – przestrzenna obszarów rewitalizacji. Obszary wyznaczone do rewitalizacji będą pełnić funkcje wskazane w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Maków Mazowiecki przyjętego Uchwałą Nr XXIII/141/2012 Rady Miejskiej w Makowie Mazowieckim z dnia 4 października 2012 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Maków Mazowiecki.

15. Załączniki

1. Mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Maków Mazowiecki

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany

16.Spis tabel, wykresów i rysunków

TABELA 1. LICZBA LUDNOŚCI NA TERENIE MIASTA MAKÓW MAZOWIECKI, POWIATU MAKOWSKIEGO I WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO W LATACH 2009-2014 17
TABELA 2. UDZIAŁ LUDNOŚCI WG EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU NA TERENIE MIASTA MAKÓW MAZOWIECKI, POWIATU MAKOWSKIEGO I WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO W LATACH 2010-2014 18
TABELA 3. PRZYROST NATURALNY I SALDO MIGRACJI NA TERENIE MIASTA MAKÓW MAZOWIECKI W LATACH 2010-2014 18
TABELA 4. UDZIAŁ OSÓB W WIEKU POPRODUKCYJNYM NA TERENIE MIASTA MAKÓW MAZOWIECKI W LATACH 2010-2014 (%) 18
TABELA 5. STRUKTURA BEZROBOCIA NA TERENIE MAKOWA MAZOWIECKIEGO NA TLE POWIATU MAKOWSKIEGO I WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO W LATACH 2010–2014 21
TABELA 6. LICZBA OSÓB BEZROBOTNYCH NA TERENIE MAKOWA MAZOWIECKIEGO W LATACH 2010–2014 22
TABELA 7. WYBRANE DANE CHARAKTERYZUJĄCE POMOC SPOŁECZNĄ NA OBSZARZE MAKOWA MAZOWIECKIEGO, POWIATU MAKOWSKIEGO I WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO W LATACH 2010-2014 24
TABELA 8. POWODY PRZYZNAWANIA POMOCY MIESZKAŃCOM MAKOWA MAZOWIECKIEGO W LATACH 2010 – 2014 25
TABELA 9. LICZBA OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ NA OBSZARZE MAKOWA MAZOWIECKIEGO W LATACH 2010-2014 26
TABELA 10. LICZBA PRZESTĘPSTW NA TERENIE MAKOWA MAZOWIECKIEGO W LATACH 2010-2014 27
TABELA 11. OGÓLNA LICZBA PRZESTĘPSTW NA TERENIE MAKOWA MAZOWIECKIEGO W LATACH 2010–2014 27
TABELA 12. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA TERENIE MAKOWA MAZOWIECKIEGO, POWIATU MAKOWSKIEGO I WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO 29
TABELA 13. PODMIOTY GOSPODARCZE NA TERENIE MAKOWA MAZOWIECKIEGO 29
TABELA 14. LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH NA TERENIE MAKOWA MAZOWIECKIEGO W LATACH 2010–2014 30
TABELA 15. OCEN STANU CZYSTOŚCI ORZYCA 32
TABELA 16. WYNIKI BADANIA JAKOŚCI POWIETRZA NA TERENIE MAKOWA MAZOWIECKIEGO 35
TABELA 17. POMIAR HAŁASU NA TERENIE MAKOWA MAZOWIECKIEGO Z PODZIAŁEM NA OSIEDLA 36
TABELA 18. STAN DRÓG MIEJSKICH NA TERENIE MAKOWA MAZOWIECKIEGO 38
TABELA 19. STAN DOSTĘPNOŚCI PIESZYCH CIĄGÓW KOMUNIKACYJNYCH NA TERENIE MAKOWA MAZOWIECKIEGO 39
TABELA 20. WYPOSAŻENIE MAKOWA MAZOWIECKIEGO W SIEĆ WODNO – KANALIZACYJNĄ ORAZ GAZOWĄ W LATACH 2009–2014 40
TABELA 21. % OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z INSTALACJI W OGÓLE LUDNOŚCI NA TERENIE MAKOWA MAZOWIECKIEGO, POWIATU MAKOWSKIEGO ORAZ WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM 41
TABELA 22. ENERGIA ELEKTRYCZNA W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH NA TERENIE MAKOWA MAZOWIECKIEGO W LATACH 2009–2014 41
TABELA 23. LICZBA BUDYNKÓW, BUDOWLI, KTÓRYCH STAN KONSTRUKCJI OGRANICZA LUB UNIEMOŻLIWIA UŻYTKOWANIE NA TERENIE MAKOWA MAZOWIECKIEGO 44
TABELA 24. LICZBA BUDYNKÓW WYMAGAJĄCYCH TERMOMODERNIZACJI NA TERENIE MAKOWA MAZOWIECKIEGO 45
TABELA 25. LOKALE SOCJALNE NA TERENIE MAKOWA MAZOWIECKIEGO 46
TABELA 26. LICZBA BUDYNKÓW WPISANYCH DO GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW NA TERENIE MAKOWA MAZOWIECKIEGO 46
TABELA 27. LISTA ODBIORCÓW MIEJSKIEJ SIECI CIEPŁOWNICZEJ NA TERENIE MAKOWA MAZOWIECKIEGO .. 47
TABELA 28. LICZBA INDYWIDUALNYCH PALENISK DOMOWYCH NA TERENIE MAKOWA MAZOWIECKIEGO 48
TABELA 29. PODSUMOWANIE ANALIZOWANYCH WSKAŹNIKÓW – SFERA SPOŁECZNA 49
TABELA 30. PODSUMOWANIE ANALIZOWANYCH WSKAŹNIKÓW – SFERA GOSPODARCZA 50
TABELA 31. PODSUMOWANIE ANALIZOWANYCH WSKAŹNIKÓW – SFERA ŚRODOWISKOWA 51

Id: 39AF005E-C718-414B-A2BC-2DA28E83412E. Podpisany Strona 119

TABELA 32. PODSUMOWANIE ANALIZOWANYCH WSKAŹNIKÓW – SFERA TECHNICZNA 52
TABELA 33. PODSUMOWANIE ANALIZOWANYCH WSKAŹNIKÓW – SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA 53
TABELA 34. KLUCZOWE POTENCJAŁY I BARIERY REWITALIZACJI NA TERENIE MIASTA MAKÓW MAZOWIECKI 57
TABELA 35. WIZJA I CELE STRATEGICZNE REWITALIZACJI 69
TABELA 36. GŁÓWNE PROJEKTY REWITALIZACYJNE 75
TABELA 37. INWESTYCJE WSPÓŁFINANSOWANE Z FUNDUSZY EUROPEJSKICH W MAKOWIE MAZOWIECKIM W LATACH UBIEGŁYCH..... 84
TABELA 38. GŁÓWNE PROJEKTY REWITALIZACYJNE – HARMONOGRAM I SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE 86
TABELA 39. GŁÓWNE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA ZADAŃ REWITALIZACYJNYCH 112
TABELA 40. GŁÓWNE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI..... 115

RYSUNEK 1. PODZIAŁ MAKOWA MAZOWIECKIEGO NA ANALIZOWANE OSIEDLA..... 16
RYSUNEK 2. FORMY OCHRONY PRZYRODY NA TERENIE MAKOWA MAZOWIECKIEGO..... 32
RYSUNEK 3. POŁOŻENIE NA OBSZARACH ZAGROŻONYM WYSTĄPIENIEM POWODZI..... 33
RYSUNEK 4. MAPA ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO WRAZ Z GŁĘBOKOŚCIĄ WODY 34
RYSUNEK 5. OBSZAR ZDEGRADOWANY I REWITALIZACJI NA TERENIE MAKOWA MAZOWIECKIEGO 56
RYSUNEK 6. SCHEMAT PREZENTUJĄCY POWIĄZANIE I NAWARSTWIANIE SIĘ ZJAWISK KRYZYSOWYCH NA OBSZARZE REWITALIZACJI 66
RYSUNEK 7. SCHEMAT STRUKTURY ORGANIZACYJNEJ URZĘDU MIEJSKIEGO W MAKOWIE MAZOWIECKIM 108

UZASADNIENIE

DO UCHWAŁY NR XXX/219/2017

RADY MIEJSKIEJ W MAKOWIE MAZOWIECKIM

z dnia 3 marca 2017 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki

Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta Maków Mazowiecki na lata 2016-2023 został poddany po raz drugi ocenie przez Departament Rozwoju Regionalnego i Funduszy Zewnętrznych Urzędu Marszałkowskiego w Warszawie. W wyniku tej oceny dokument wymaga uzupełnienia. Zgodnie z uwagami Departamentu dokonuje się aktualizacji w Rozdziale 3 „Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji" poprzez przedstawienie zjawisk kryzysowych w strefie środowiskowej i przestrzenno – funkcjonalnej i analizę tych czynników w poszczególnych jednostkach referencyjnych. Program rewitalizacji, aby mógł zostać wpisany do „Wykazu programów rewitalizacyjnych województwa mazowieckiego" musi posiadać określone cechy i elementy.

BURMISTRZ MIASTA

mgr inż. Tadeusz Ciak

Załącznik Nr 4
do Protokołu Nr XXX
z dnia 3 marca 2017 r.

UCHWAŁA NR XXX/220/2017
RADY MIEJSKIEJ W MAKOWIE MAZOWIECKIM

z dnia 3 marca 2017 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli szkół i przedszkoli prowadzonych przez Miasto Maków Mazowiecki na rok 2017 oraz ustalenia maksymalnej kwoty dofinansowania opłat za kształcenie pobierane przez szkoły wyższe i zakłady doskonalenia nauczycieli oraz specjalności i form kształcenia, na które dofinansowanie jest przyznawane

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn.zm) w związku z art. 70 a ust. 1 i 2 a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 1379 z późn.zm.), a także § 6 ust. 3 i § 7 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 marca 2002 roku w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli pomiędzy budżety poszczególnych wojewodów, form doskonalenia zawodowego dofinansowywanych ze środków wyodrębnionych w budżetach organów prowadzących szkoły, wojewodów, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania tych środków (Dz. U. z 2002 roku Nr 46, poz. 430, Dz. U. z 2015 r. poz.1973) uchwala się, co następuje:

§ 1. W Uchwale Nr XXIX/205/2017 Rady Miejskiej w Makowie Mazowieckim z dnia 9 lutego 2017 roku w sprawie przyjęcia planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli szkół i przedszkoli prowadzonych przez Miasto Maków Mazowiecki na rok 2017 oraz ustalenia maksymalnej kwoty dofinansowania opłat za kształcenie pobierane przez szkoły wyższe i zakłady doskonalenia nauczycieli oraz specjalności i form kształcenia, na które dofinansowanie jest przyznawane wprowadza się następujące zmiany:

- załącznik Nr 2 do Uchwały otrzymuje brzmienie określone w załączniku Nr 1 do niniejszej Uchwały,
- załącznik Nr 3 do Uchwały otrzymuje brzmienie określone w załączniku Nr 2 do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Jerzy Dąbrowski

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXX/220/2017
Rady Miejskiej w Makowie Mazowieckim
z dnia 3 marca 2017 r.

Plan dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli szkół i przedszkoli prowadzonych przez Miasto Maków Mazowiecki z uwzględnieniem wniosków dyrektorów szkół i przedszkoli

Wyszczególnienie	Przedszkole Samorządowe nr 1	Przedszkole Samorządowe nr 2	Przedszkole Samorządowe nr 4	Zespół Szkół nr 1	Zespół Szkół nr 2
Organizacja szkoleń, seminariów oraz konferencji szkoleniowych dla nauczycieli zajmujących stanowiska kierownicze	500,00	----------	400,00	1000,00	1000,00
Przygotowanie materiałów szkoleniowych i informacyjnych	----------	----------	----------	500,00	1000,00
Organizacja warsztatów metodycznych i przedmiotowych oraz innych form doskonalenia zawodowego wynikających z potrzeb edukacyjnych na danym terenie	315,00	300,00	----------	500,00	----------
Organizacja i prowadzenie wspomagania szkół i placówek (szkolenia, seminaria i konferencje dla nauczycieli w tym dla kadry kierowniczej)	600,00	325,00	400,00	3000,00	5000,00
Opłaty za kursy kwalifikacyjne i doskonalące, seminaria oraz inne formy doskonalenia zawodowego dla nauczycieli skierowanych przez dyrektora szkoły lub placówki	----------	400,00	1100,00	2000,00	3000,00
Koszty przejazdów oraz zakwaterowania i wyżywienia nauczycieli, którzy na podstawie skierowania udzielonego przez dyrektora szkoły lub placówki uczestniczą w różnych formach doskonalenia, a w szczególności uzupełniają lub podwyższają kwalifikacje	422,00	387,00	500,00	2612,00	4605,00
Razem	**1837,00**	**1412,00**	**2422,00**	**9612,00**	**14605,00**

Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr XXX/220/2017

Rady Miejskiej w Makowie Mazowieckim

z dnia 3 marca 2017 r.

SPECJALNOŚCI I FORMY KSZTAŁCENIA,

NA KTÓRE DOFINANSOWANIE JEST PRZYZNAWANE

Ustala się następujące specjalności i formy kształcenia nauczycieli, na które przyznawane jest dofinansowanie :

1. Studia magisterskie i licencjackie jako drugą specjalność;

2. Studia podyplomowe nadające uprawnienia do nauczania dodatkowego przedmiotu lub zajęć specjalistycznych;

3. Organizacja doradztwa metodycznego dla nauczycieli;

4. Przygotowanie materiałów szkoleniowych i informacyjnych.

UZASADNIENIE
DO UCHWAŁY NR XXX/220/2017
RADY MIEJSKIEJ W MAKOWIE MAZOWIECKIM
z dnia 3 marca 2017 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli szkół i przedszkoli prowadzonych przez Miasto Maków Mazowiecki na rok 2017 oraz ustalenia maksymalnej kwoty dofinansowania opłat za kształcenie pobierane przez szkoły wyższe i zakłady doskonalenia nauczycieli oraz specjalności i form kształcenia, na które dofinansowanie jest przyznawane

Art. 70 a Karty Nauczyciela nakazuje organom prowadzącym szkoły coroczne wyodrębnianie środków na finansowanie doskonalenia i dokształcania zawodowego nauczycieli z uwzględnieniem doradztwa metodycznego w wysokości 1% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli. Rozporządzenie wykonawcze do przepisu zawartego w Karcie Nauczyciela nakłada na organy prowadzące określenie form i specjalności dokształcania, na które przyznawane jest dofinansowanie oraz sporządzenie planu dofinansowania i podziału środków pomiędzy budżety poszczególnych szkół i przedszkoli.

Konieczność zmiany dotychczasowej Uchwały podyktowana jest faktem, iż w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 listopada 2015 roku, które weszło w życie z dniem 1 stycznia 2016 roku brakuje zapisu, który mówi o dofinansowaniu szkoleń rad pedagogicznych.

W związku z powyższym z Planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli szkół i przedszkoli prowadzonych przez Miasto Maków Mazowiecki oraz ze Specjalności i Form Kształcenia, na które dofinansowanie jest przyznawane zostały usunięte zapisy dotyczące szkoleń rad pedagogicznych.

BURMISTRZ MIASTA
mgr inż. Tadeusz Ciak

Załącznik Nr 5
do Protokołu Nr XXX
z dnia 3 marca 2017 r.

UCHWAŁA NR XXX/221/2017
RADY MIEJSKIEJ W MAKOWIE MAZOWIECKIM
Z DNIA 3 MARCA 2017 r.
w sprawie dokonania zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Maków Mazowiecki na lata 2017-2022

Na podstawie art. 226, art. 227, art. 228, art. 230 ust. 6 i art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 ze zm.) **Rada Miejska w Makowie Mazowieckim uchwala, co następuje:**

§ 1.

1. W uchwale Nr XXVI/194/2016 Rady Miejskiej w Makowie Mazowieckim z dnia 8 grudnia 2016 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Maków Mazowiecki na lata 2017-2022:

1) załącznik Nr 1 otrzymuje brzmienie zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszej uchwały,

2) załacznik Nr 2 otrzymuje brzmienie zgodnie z załącznikiem nr 2 do niniejszej uchwłay.

2. Dołącza się objaśnienia przyjętych wartości do Wieloletniej Prognozy Finansowej.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej
Jerzy Dąbrowski

Wieloletnia prognoza finansowa [1)]

załącznik nr 1 do
uchwały nr XXX/221/2017
z dnia 2017-03-03

Wyszczególnienie	Dochody ogółem [x]	z tego:										
		Dochody bieżące [x]	w tym:							Dochody majątkowe [x]	w tym:	
			dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych	dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych	Podatki i opłaty [3)]	w tym: z podatku od nieruchomości	z subwencji ogólnej	z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na cele bieżące			ze sprzedaży majątku [x]	z tytułu dotacji oraz środków przeznaczonych na inwestycje
Lp	1	1.1	1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.1.3.1	1.1.4	1.1.5	1.2		1.2.1	1.2.2
Wykonanie 2014	30 968 126,18	29 739 460,99	6 306 927,00	140 366,28	6 860 153,26	4 285 865,31	7 956 449,00	5 676 558,50	1 228 665,19		95 806,39	1 125 122,30
Wykonanie 2015	30 280 386,92	29 946 034,16	6 284 452,00	177 256,89	6 967 751,64	4 350 360,92	8 210 528,00	5 379 737,23	334 352,76		74 481,66	259 842,56
Plan 3 kw. 2016	36 260 465,98	35 118 219,98	6 536 045,00	220 000,00	7 414 653,00	4 398 527,00	8 500 085,00	9 670 460,98	1 142 246,00		403 000,00	735 703,00
Wykonanie 2016	36 821 611,87	36 320 753,11	6 647 044,00	167 363,66	7 537 372,88	4 527 953,43	8 500 085,00	10 775 027,14	500 858,76		414 235,10	78 036,39
2017	41 806 248,00	37 349 738,00	7 328 738,00	180 000,00	7 380 580,00	4 450 000,00	9 044 667,00	10 954 615,00	4 456 510,00		330 000,00	4 125 510,00
2018	42 920 669,00	38 335 427,00	7 402 026,00	181 800,00	7 454 386,00	4 494 500,00	9 528 970,00	11 306 579,00	4 585 242,00		170 000,00	3 785 242,00
2019	38 823 781,00	38 718 781,00	7 476 046,00	183 618,00	7 528 930,00	4 539 445,00	9 624 260,00	11 419 645,00	105 000,00		100 000,00	0,00
2020	39 158 969,00	39 105 969,00	7 550 806,00	185 454,00	7 604 219,00	4 584 839,00	9 720 502,00	11 533 842,00	53 000,00		50 000,00	0,00
2021	39 549 028,00	39 497 028,00	7 626 314,00	187 308,00	7 680 261,00	4 630 688,00	9 817 708,00	11 649 180,00	52 000,00		50 000,00	0,00
2022	39 943 999,00	39 891 999,00	7 702 577,00	189 182,00	7 757 064,00	4 676 995,00	9 915 885,00	11 765 672,00	52 000,00		50 000,00	0,00

1) Wzór może być stosowany także w układzie pionowym, w którym poszczególne pozycje są przedstawione w kolumnach, a lata w wierszach.
2) Zgodnie z art. 227 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z póź. zm.) zwanej dalej „ustawą", wieloletnia prognoza finansowa obejmuje okres roku budżetowego oraz co najmniej trzech kolejnych lat. W sytuacji dłuższego okresu prognozowania finansowego wzór stosuje się także dla lat wykraczających poza minimalny (4 letni) okres prognozy, wynikający z art. 227 ustawy.
3) W pozycji wykazuje się kwoty wszystkich podatków i opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego, a nie tylko podatków i opłat lokalnych.

za organ stanowiący Jerzy Dąbrowski
Kopia z dokumentu podpisanego elektronicznie wygenerowana dnia 2017.03.07

Wyszczególnienie	Wydatki ogółem [x]	z tego:								
		Wydatki bieżące [x]	w tym:							Wydatki majątkowe[x]
			z tytułu poręczeń i gwarancji [x]	w tym:	na spłatę przejętych zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej przekształconego na zasadach określonych w przepisach o działalności leczniczej, w wysokości w jakiej nie podlegają sfinansowaniu dotacją z budżetu państwa [4)]	wydatki na obsługę długu [x]	w tym:			
				gwarancje i poręczenia podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy [x]			odsetki i dyskonto określone w art. 243 ust. 1 ustawy [x]	w tym:		
								odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy, w terminie nie dłuższym niż 90 dni po zakończeniu programu, projektu lub zadania i otrzymaniu refundacji z tych środków (bez odsetek i dyskonta od zobowiązań na wkład krajowy) [x]	odsetki i dyskonto podlegające wyłączeniu z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy, z tytułu zobowiązań zaciągniętych na wkład krajowy [x]	
Lp	2	2.1	2.1.1	2.1.1.1	2.1.2	2.1.3	2.1.3.1	2.1.3.1.1	2.1.3.1.2	2.2
Wykonanie 2014	31 118 459,87	25 621 901,18	0,00	0,00	0,00	193 675,19	193 675,19	0,00	0,00	5 496 558,69
Wykonanie 2015	27 870 979,17	25 986 565,00	0,00	0,00	0,00	154 864,84	154 864,84	0,00	0,00	1 884 414,17
Plan 3 kw. 2016	36 755 423,98	32 016 043,98	41 633,00	0,00	0,00	120 000,00	120 000,00	0,00	0,00	4 739 380,00
Wykonanie 2016	35 010 911,48	31 422 518,65	0,00	0,00	0,00	110 580,37	110 580,37	0,00	0,00	3 588 392,83
2017	45 629 989,00	33 681 409,00	341 633,00	0,00	0,00	190 000,00	190 000,00	0,00	0,00	11 948 580,00
2018	41 724 306,00	34 144 460,00	341 633,00	0,00	0,00	150 000,00	150 000,00	0,00	0,00	7 579 846,00
2019	37 960 331,00	34 485 905,00	341 633,00	0,00	x	90 000,00	90 000,00	0,00	0,00	3 474 426,00
2020	38 459 169,00	34 830 764,00	341 633,00	0,00	x	70 000,00	70 000,00	0,00	0,00	3 628 405,00
2021	38 858 428,00	35 179 071,00	341 633,00	0,00	x	40 000,00	40 000,00	0,00	0,00	3 679 357,00
2022	39 165 499,00	35 530 862,00	341 633,00	0,00	x	10 000,00	10 000,00	0,00	0,00	3 634 637,00

4) W pozycji wykazuje się kwoty dla lat budżetowych 2013-2018.

za organ stanowiący Jerzy Dąbrowski
Kopia z dokumentu podpisanego elektronicznie wygenerowana dnia 2017.03.07

Wyszczególnienie	Wynik budżetu x	Przychody budżetu x	z tego:							
			Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych x	w tym: na pokrycie deficytu budżetu x	Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust.2 pkt 6 ustawy x	w tym: na pokrycie deficytu budżetu x	Kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych x	w tym: na pokrycie deficytu budżetu x	Inne przychody niezwiązane z zaciągnięciem długu 5) x	w tym: na pokrycie deficytu budżetu x
Lp	3	4	4.1	4.1.1	4.2	4.2.1	4.3	4.3.1	4.4	4.4.1
Wykonanie 2014	-150 333,69	3 827 849,60	0,00	0,00	1 594 868,43	0,00	1 932 981,17	150 333,69	300 000,00	0,00
Wykonanie 2015	2 409 407,75	3 124 415,91	0,00	0,00	2 360 415,91	0,00	424 000,00	0,00	340 000,00	0,00
Plan 3 kw. 2016	-494 958,00	2 329 758,00	0,00	0,00	1 188 758,00	402 958,00	841 000,00	92 000,00	300 000,00	0,00
Wykonanie 2016	1 810 700,39	4 873 123,66	0,00	0,00	3 732 123,66	0,00	841 000,00	0,00	300 000,00	0,00
2017	-3 823 741,00	5 060 222,17	0,00	0,00	2 165 222,17	1 228 741,00	2 595 000,00	2 595 000,00	300 000,00	0,00
2018	1 196 363,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2019	863 450,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2020	699 800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2021	690 600,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	778 500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

5) W pozycji wykazuje się w szczególności kwoty przychodów z tytułu prywatyzacji majątku oraz spłaty pożyczek udzielonych ze środków jednostki.

za organ stanowiący Jerzy Dąbrowski
Kopia z dokumentu podpisanego elektronicznie wygenerowana dnia 2017.03.07

Wyszczególnienie	Rozchody budżetu x	z tego:						Kwtota długu x	Kwota zobowiązań wynikających z przejęcia przez jednostkę samorządu terytorialnego zobowiązań po likwidowanych i przekształcanych jednostkach zaliczanych do sektora finansów publicznych	Relacja zrównoważenia wydatków bieżących, o której mowa w art. 242 ustawy	
		Spłaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych x	w tym:				Inne rozchody niezwiązane ze spłatą długu			Różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi	Różnica między dochodami bieżącymi, skorygowanymi o środki 7), a wydatkami bieżącymi, pomniejszonymi 8) o wydatki
			łączna kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy x	z tego:							
				kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń określonych w art. 243 ust. 3 ustawy x	kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń określonych w art. 243 ust. 3a ustawy x	kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń innych niż określone w art. 243 ustawy 6) x					
Lp	5	5.1	5.1.1	5.1.1.1	5.1.1.2	5.1.1.3	5.2	6	7	8.1	8.2
Wykonanie 2014	1 317 100,00	1 317 100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	6 998 144,17	0,00	4 117 559,81	5 712 428,24
Wykonanie 2015	1 801 700,00	1 761 700,00	0,00	0,00	0,00	0,00	40 000,00	5 426 594,17	0,00	3 959 469,16	6 319 885,07
Plan 3 kw. 2016	1 834 800,00	1 834 800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 414 194,17	0,00	3 102 176,00	4 290 934,00
Wykonanie 2016	3 354 800,00	3 354 800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 870 194,17	0,00	4 898 234,46	8 630 358,12
2017	1 236 481,17	1 236 481,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 228 713,00	0,00	3 668 329,00	5 833 551,17
2018	1 196 363,00	1 196 363,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 032 350,00	0,00	4 190 967,00	4 190 967,00
2019	863 450,00	863 450,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 168 900,00	0,00	4 232 876,00	4 232 876,00
2020	699 800,00	699 800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 469 100,00	0,00	4 275 205,00	4 275 205,00
2021	690 600,00	690 600,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	778 500,00	0,00	4 317 957,00	4 317 957,00
2022	778 500,00	778 500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4 361 137,00	4 361 137,00

6) W pozycji wykazuje się w szczególności wyłączenia wynikające z art. 36 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej (Dz.U. poz. 1456 oraz z 2013 r. poz. 1199) oraz kwoty wykupu obligacji przychodowych.
7) Skorygowanie o środki określone w przepisach dotyczy w szczególności powiększenia o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych, zgodnie z art. 242 ustawy.
8) Pomniejszenie wydatków bieżących, zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej, dotyczy lat 2013-2015.

za organ stanowiący Jerzy Dąbrowski
Kopia z dokumentu podpisanego elektronicznie wygenerowana dnia 2017.03.07

Wyszczególnienie	Wskaźnik spłaty zobowiązań								
	Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy, do dochodów, bez uwzględnienia zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego i bez uwzględnienia ustawowych wyłączeń przypadających na dany rok[x]	Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy, do dochodów, bez uwzględnienia zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń przypadających na dany rok[x]	Kwota zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego przypadających do spłaty w danym roku budżetowym, podlegająca doliczeniu zgodnie z art. 244 ustawy [x]	Wskaźnik planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy, do dochodów, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń przypadających na dany rok[x]	Wskaźnik dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące, do dochodów budżetu, ustalony dla danego roku (wskaźnik jednoroczny) [x]	Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań określony w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń 9), obliczony w oparciu o plan 3 kwartału roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z 3 poprzednich lat) [x]	Dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań określony w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczony w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego pierwszy rok prognozy (wskaźnik ustalony w oparciu o średnią arytmetyczną z 3 poprzednich lat) [x]	Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczonego w oparciu o plan 3 kwartałów roku poprzedzającego rok budżetowy [x]	Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy, po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń, obliczonego w oparciu o wykonanie roku poprzedzającego rok budżetowy [x]
Lp	9.1	9.2	9.3	9.4	9.5	9.6	9.6.1	9.7	9.7.1
Wykonanie 2014	4,88%	4,88%	0,00	4,88%	13,61%	x	x	x	x
Wykonanie 2015	6,33%	6,33%	0,00	6,33%	13,32%	x	x	x	x
Plan 3 kw. 2016	5,51%	5,51%	0,00	5,51%	9,67%	x	x	x	x
Wykonanie 2016	9,41%	9,41%	0,00	9,41%	14,43%	x	x	x	x
2017	4,23%	4,23%	0,00	4,23%	9,56%	12,20%	13,79%	TAK	TAK
2018	3,93%	3,93%	0,00	3,93%	10,16%	10,85%	12,44%	TAK	TAK
2019	3,34%	3,34%	0,00	3,34%	11,16%	9,80%	11,38%	TAK	TAK
2020	2,84%	2,84%	0,00	2,84%	11,05%	10,29%	10,29%	TAK	TAK
2021	2,71%	2,71%	0,00	2,71%	11,04%	10,79%	10,79%	TAK	TAK
2022	2,83%	2,83%	0,00	2,83%	11,04%	11,08%	11,08%	TAK	TAK

9) W pozycji wykazuje się w szczególności wyłączenia wynikające z art. 36 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej oraz wyłączenia związane z emisją obligacji przychodowych. Identyczne wyłączenia dotyczą pozycji 9.6.1.

Wyszczególnienie	Przeznaczenie prognozowanej nadwyżki budżetowej 10)	w tym na:	Informacje uzupełniające o wybranych rodzajach w ów budżetowych							
						z tego:				
		Spłaty kredytów, pożyczek i wykup papierów wartościowych	Wydatki bieżące na wynagrodzenia i składki od nich naliczane	Wydatki związane z funkcjonowaniem organów jednostki samorządu terytorialnego 11)	Wydatki objęte limitem, o którym mowa w art. 226 ust. 3 pkt 4 ustawy	bieżące	majątkowe	Wydatki inwestycyjne kontynuowane 12)	Nowe wydatki inwestycyjne 13)	Wydatki majątkowe w formie dotacji
Lp	10	10.1	11.1	11.2	11.3	11.3.1	11.3.2	11.4	11.5	11.6
Wykonanie 2014	0,00	0,00	13 072 707,61	2 869 550,03	1 091 767,57	541 699,27	550 068,30	550 068,30	4 802 665,73	143 824,66
Wykonanie 2015	0,00	1 761 700,00	13 691 729,43	3 492 014,37	182 998,38	67 976,36	115 022,02	0,00	1 743 974,86	140 439,31
Plan 3 kw. 2016	0,00	0,00	13 899 979,00	3 859 184,00	1 029 860,00	1 230,00	1 028 630,00	560 000,00	4 089 380,00	90 000,00
Wykonanie 2016	0,00	0,00	13 528 769,43	3 329 466,39	496 188,00	0,00	496 188,00	197 765,00	3 170 627,83	220 000,00
2017	0,00	0,00	14 125 946,00	3 632 081,00	4 866 970,00	97 170,00	4 769 800,00	4 769 800,00	7 178 780,00	0,00
2018	1 196 363,00	1 196 363,00	14 336 757,00	3 668 402,00	6 818 220,00	29 520,00	6 788 700,00	6 788 700,00	791 146,00	0,00
2019	863 450,00	863 450,00	14 480 125,00	3 705 086,00	209 595,00	0,00	209 595,00	0,00	3 474 426,00	0,00
2020	699 800,00	699 800,00	14 624 926,00	3 742 137,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 628 405,00	0,00
2021	690 600,00	690 600,00	14 771 175,00	3 779 558,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 679 357,00	0,00
2022	778 500,00	778 500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3 634 637,00	0,00

10) Przeznaczenie nadwyżki budżetowej, inne niż spłaty kredytów, pożyczek i wykup papierów wartościowych, wymaga określenia w objaśnieniach do wieloletniej prognozy finansowej.
11) W pozycji wykazuje się kwoty wydatków w ramach zadań własnych klasyfikowanych w dziale 750- Administracja publiczna w rozdziałach właściwych dla organów i urzędów jednostki samorządu terytorialnego (rozdziały od 75017 do 75023).
12) W pozycji wykazuje się wartość inwestycji rozpoczętych co najmniej w poprzednim roku budżetowym, którego dotyczy kolumna.
13) W pozycji wykazuje się wartość nowych inwestycji, które planuje się rozpocząć w roku, którego dotyczy kolumna.

za organ stanowiący Jerzy Dąbrowski
Kopia z dokumentu podpisanego elektronicznie wygenerowana dnia 2017.03.07

Wyszczególnienie	Finansowanie programów, projektów lub zadań realizowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy								
	Dochody bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	w tym:		Dochody majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	w tym:		Wydatki bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	w tym:	Wydatki bieżące na realizację programu, projektu lub zadania wynikające wyłącznie z zawartych umów z podmiotem dysponującym środkami, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy
		środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	w tym:		środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	w tym:		finansowane środkami określonymi w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	
			środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy wynikające wyłącznie z zawartych umów na realizację programu, projektu lub zadania 14)			środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy wynikające wyłącznie z zawartych umów na realizację programu, projektu lub zadania			
Lp	12.1	12.1.1	12.1.1.1	12.2	12.2.1	12.2.1.1	12.3	12.3.1	12.3.2
Wykonanie 2014	460 236,65	398 404,54	398 404,54	550 068,30	467 558,05	467 558,05	541 699,27	465 989,66	465 989,66
Wykonanie 2015	34 966,54	29 721,56	29 721,56	117 848,88	117 848,88	117 848,88	67 976,36	57 779,90	57 779,90
Plan 3 kw. 2016	22 565,00	22 565,00	18 816,00	294 253,00	294 253,00	37 429,00	1 230,00	984,00	0,00
Wykonanie 2016	18 825,76	18 825,76	18 825,76	2 536,39	2 536,39	2 536,39	0,00	0,00	0,00
2017	80 491,00	80 491,00	80 491,00	3 627 730,00	3 627 730,00	771 921,00	97 170,00	77 736,00	77 736,00
2018	23 616,00	23 616,00	23 616,00	0,00	0,00	0,00	29 520,00	29 520,00	29 520,00
2019	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2021	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

14) W pozycji 12.1.1.1, 12.2.1.1, 12.3.2, 12.4.2., 12.5.1, 12.6.1, 12.7.1 oraz 12.8.1. wykazuje się wyłącznie kwoty wynikające z umów na realizację programu, projektu lub zadania zawartych na dzień uchwalenia prognozy, a nieplanowanych do zawarcia w okresie prognozy.

Wyszczególnienie		w tym:			w tym:		w tym:		w tym:
	Wydatki majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	finansowane środkami określonymi w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	Wydatki majątkowe na realizację programu, projektu lub zadania wynikające wyłącznie z zawartych umów z podmiotem dysponującym środkami, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	Wydatki na wkład krajowy w związku z umową na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy bez względu na stopień finansowania tymi środkami	w związku z już zawartą umową na realizację programu, projektu lub zadania	Wydatki na wkład krajowy w związku z zawartą po dniu 1 stycznia 2013 r. umową na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego w co najmniej 60% środkami, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy 15)	w związku z już zawartą umową na realizację programu, projektu lub zadania	Przychody z tytułu kredytów, pożyczek, emisji papierów wartościowych powstające w związku z umową na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy bez względu na stopień finansowania tymi środkami	w związku z już zawartą umową na realizację programu, projektu lub zadania
Lp	12.4	12.4.1	12.4.2	12.5	12.5.1	12.6	12.6.1	12.7	12.7.1
Wykonanie 2014	554 290,96	467 558,05	467 558,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wykonanie 2015	26 522,02	0,00	26 522,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plan 3 kw. 2016	359 800,00	291 717,00	34 893,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wykonanie 2016	38 770,00	34 893,00	34 893,00	3 877,00	3 877,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2017	6 601 300,00	3 592 837,00	813 288,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2018	6 788 700,00	6 520 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2019	209 595,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2021	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

15) Przez program, projekt lub zadanie finansowane w co najmniej 60% środkami, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy, należy rozumieć także taki program, projekt lub zadanie przynoszące dochód, dla których poziom finansowania ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy, ustala się po odliczeniu zdyskontowanego dochodu obliczanego zgodnie z przepisami Unii Europejskiej dotyczącymi takiego programu, projektu lub zadania.

Wyszczególnienie			Kwoty dotyczące [illegible]jęcia i spłaty zobowiązań po samodzielnych publicznych zakładach o[illegible] zdrowotnej oraz pokrycia ujemnego wyniku						
		w tym:							
	Przychody z tytułu kredytów, pożyczek, emisji papierów wartościowych powstające w związku z zawartą po dniu 1 stycznia 2013 r. umową na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego w co najmniej 60% środkami, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	w związku z już zawartą umową na realizację programu, projektu lub zadania	Kwota zobowiązań wynikających z przejęcia przez jednostkę samorządu terytorialnego zobowiązań po likwidowanych i przekształcanych samodzielnych zakładach opieki zdrowotnej	Dochody budżetowe z tytułu dotacji celowej z budżetu państwa, o której mowa w art. 196 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 217, z późn. zm.)	Wysokość zobowiązań podlegających umorzeniu, o którym mowa w art. 190 ustawy o działalności leczniczej	Wydatki na spłatę przejętych zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej przekształconego na zasadach określonych w przepisach o działalności leczniczej	Wydatki na spłatę przejętych zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej likwidowanego na zasadach określonych w przepisach o działalności leczniczej	Wydatki na spłatę zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej przejętych do końca 2011 r. na podstawie przepisów o zakładach opieki zdrowotnej	Wydatki bieżące na pokrycie ujemnego wyniku finansowego samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej
Lp	12.8	12.8.1	13.1	13.2	13.3	13.4	13.5	13.6	13.7
Wykonanie 2014	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wykonanie 2015	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plan 3 kw. 2016	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wykonanie 2016	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2017	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2018	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2019	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2021	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Wyszczególnienie	Dane uzupełniające o długu i jego spłacie						
	Spłaty rat kapitałowych oraz wykup papierów wartościowych, o których mowa w pkt. 5.1., wynikające wyłącznie z tytułu zobowiązań już zaciągniętych x	Kwota długu, którego planowana spłata dokona się z wydatków budżetu x	Wydatki zmniejszające dług x	w tym:			Wynik operacji niekasowych wpływających na kwotę długu (m.in. umorzenia, różnice kursowe) x
				spłata zobowiązań wymagalnych z lat poprzednich, innych niż w poz. 14.3.3 x	związane z umowami zaliczanymi do tytułów dłużnych wliczanych do państwowego długu publicznego x	wypłaty z tytułu wymagalnych poręczeń i gwarancji x	
Lp	14.1	14.2	14.3	14.3.1	14.3.2	14.3.3	14.4
Wykonanie 2014	1 317 100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-147 417,00
Wykonanie 2015	1 761 700,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-217 500,00
Plan 3 kw. 2016	1 834 800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-18 600,00
Wykonanie 2016	3 354 800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-42 600,00
2017	1 236 481,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2018	936 863,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2019	344 450,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2020	180 800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2021	171 600,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

* Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy po uwzględnieniu zobowiązań związku współtworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń zostanie automatycznie wygenerowana przez aplikację wskazaną przez Ministra Finansów, o której mowa w § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 stycznia 2013 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2015 r. poz. 92). Automatyczne wyliczenia danych na podstawie wartości historycznych i prognozowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego dotyczą w szczególności także pozycji 9.6.–9.6.1 i pozycji z sekcji 16.

** Należy wskazać jedną z następujących podstaw prawnych: art. 240a ust. 4 / art. 240a ust. 8 / art. 240b ustawy określającą procedurę jaką objęta jest jednostka samorządu terytorialnego.

x - pozycje oznaczone symbolem „x" sporządza się na okres, na który zaciągnięto oraz planuje się zaciągnąć zobowiązania dłużne (prognoza kwoty długu). Okres ten nie podlega wydłużeniu w sytuacji planowania wydatków z tytułu niewymagalnych poręczeń i gwarancji. W przypadku planowania wydatków z tytułu niewymagalnych poręczeń i gwarancji w okresie dłuższym niż okres, na który zaciągnięto oraz planuje się zaciągnąć zobowiązania dłużne, informację o wydatkach z tytułu niewymagalnych poręczeń i gwarancji, wykraczających poza wspomniany okres, należy zamieścić w objaśnieniach do wieloletniej prognozy finansowej. W przypadku, gdy kwoty wydatków wynikające z limitów wydatków na przedsięwzięcia wykraczają poza okres prognozy kwoty długu to pozycje oznaczone symbolem „x" sporządza się do ostatniego roku, na który ustalono limit wydatków na realizację przedsięwzięć wieloletnich.

16) Pozycje sekcji 15 są wykazywane wyłącznie przez jednostki samorządu terytorialnego emitujące obligacje przychodowe.
17) Pozycje sekcji 16 wykazują wyłącznie jednostki objęte procedurą wynikającą z art. 240a lub art. 240b ustawy

Przedsięwzięcia WPF

załącznik nr 2 do
uchwały nr XXX/221/2017
z dnia 2017-03-03

kwoty w zł

L.p.	Nazwa i cel	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe	Limit 2017	Limit 2018	Limit 2019	Limit 2020	Limit zobowiązań
			Od	Do						
1	Wydatki na przedsięwzięcia-ogółem (1.1+1.2+1.3)				12 376 399,00	4 866 970,00	6 818 220,00	209 595,00	0,00	11 894 785,00
1.a	- wydatki bieżące				130 134,00	97 170,00	29 520,00	0,00	0,00	126 690,00
1.b	- wydatki majątkowe				12 246 265,00	4 769 800,00	6 788 700,00	209 595,00	0,00	11 768 095,00
1.1	Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z programami realizowanymi z udziałem środków, o których mowa w art.5 ust.1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009.r. o finansach publicznych (Dz.U.Nr 157, poz.1240,z późn.zm.), z tego:				12 290 399,00	4 780 970,00	6 818 220,00	209 595,00	0,00	11 808 785,00
1.1.1	- wydatki bieżące				130 134,00	97 170,00	29 520,00	0,00	0,00	126 690,00
1.1.1.1	Wdrożenie e-usług publicznych w mazowieckich urzędach samorządowych na rzecz wzrostu efektywności elektronicznej obsługi spraw obywateli i przedsiębiorców - Wzrostu i poprawa efektywności elektronicznej obsługi spraw obywateli i przedsiębiorców	URZĄD MIEJSKI	2016	2018	130 134,00	97 170,00	29 520,00	0,00	0,00	126 690,00
1.1.2	- wydatki majątkowe				12 160 265,00	4 683 800,00	6 788 700,00	209 595,00	0,00	11 682 095,00
1.1.2.2	Budowa ścieżek rowerowych na terenie Miasta Maków Mazowiecki - Poprawa bezpieczeństwa ruchu rowerowego i zwiększenie atrakcyjności miasta	URZĄD MIEJSKI	2016	2018	165 000,00	82 500,00	42 500,00	0,00	0,00	125 000,00
1.1.2.3	Modernizacja progu piętrzącego na rzece Orzyc wraz z budową małej elektrowni wodnej -	URZĄD MIEJSKI	2016	2019	600 000,00	0,00	226 200,00	209 595,00	0,00	435 795,00
1.1.2.4	Wdrożenie e-usług publicznych w mazowieckich urzędach samorządowych na rzecz wzrostu efektywności elektronicznej obsługi spraw obywateli i przedsiębiorców - Wzrostu i poprawa efektywności elektronicznej obsługi spraw obywateli i przedsiębiorców	URZĄD MIEJSKI	2016	2018	381 300,00	381 300,00	0,00	0,00	0,00	381 300,00
1.1.2.5	Utworzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych	URZĄD MIEJSKI	2015	2017	773 150,00	740 000,00	0,00	0,00	0,00	740 000,00
1.1.2.6	"Miasto dwóch kultur" Rewitalizacja centrum Starego Miasta w Makowie Mazowieckim wraz z budynkiem zabytkowej bożnicy żydowskiej i kamienicy przy ul. Grabowej - Poprawa atrakcyjności miasta i ochrona dziedzictwa	URZĄD MIEJSKI	2015	2018	10 240 815,00	3 480 000,00	6 520 000,00	0,00	0,00	10 000 000,00
1.2	Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z umowami partnerstwa publiczno-prywatnego, z tego:				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.1	- wydatki bieżące				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.2	- wydatki majątkowe				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3	Wydatki na programy, projekty lub zadania pozostałe (inne niż wymienione w pkt 1.1 i 1.2),z tego				86 000,00	86 000,00	0,00	0,00	0,00	86 000,00
1.3.1	- wydatki bieżące				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.2	- wydatki majątkowe				86 000,00	86 000,00	0,00	0,00	0,00	86 000,00
1.3.2.1	Poprawa komunikacji i bezpieczeństwa ruchu poprzez przebudowę ulic Przemysłowej i Zachodniej - Poprawa bezpieczeństwa i ruchu drogowego	URZĄD MIEJSKI	2016	2017	86 000,00	86 000,00	0,00	0,00	0,00	86 000,00

OBJAŚNIENIA
DO UCHWAŁY NR XXX/221/2017
RADY MIEJSKIEJ W MAKOWIE MAZOWIECKIM
Z DNIA 3 MARCA 2017 r.
w sprawie dokonania zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej
Miasta Maków Mazowiecki na lata 2017-2022

W Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Maków Mazowiecki na lata 2017-2022 wprowadza się następujące zmiany dotyczące 2017 roku:

- zmniejszenie dochodów bieżących o kwotę 249.581,00 zł;
- zmniejszenie wydatków bieżących o kwotę 103.739,00 zł;
- zwiększenie zaangażowania wolnych środków do kwoty 2.165.222,17 zł.

Ponadto w Wieloletniej Prognozie Finansowej dokonano aktualizacji kwot dotyczących roku 2016 do wielkości wynikających z zamknięcia roku.

W załączniku "Przedsięwzięcia WPF" dokonuje się aktualizacji nakładów i limitów zobowiązań na poszczególne przedsiewzięcia wynikające z otrzymanych bądź planowanych do otrzymania dofinansowań oraz zmiany harmonogramów rzeczowo-finansowych.

ZASTĘPCA BURMISTRZA
mgr Lech Gadomski

Kopia z dokumentu podpisanego elektronicznie wygenerowana dnia 2017.03.07

Załącznik Nr 6
do Protokołu Nr XXX
z dnia 3 marca 2017 r.

UCHWAŁA NR XXX/222/2017
RADY MIEJSKIEJ W MAKOWIE MAZOWIECKIM

z dnia 3 marca 2017 r.

w sprawie dokonania zmian w uchwale budżetowej Miasta Maków Mazowiecki na 2017 rok

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 446 ze zm.) oraz art. 211, art. 212, art. 214, art. 215, art. 217, art. 222, art. 235, art. 236, art. 237, art. 242, art. 258 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 ze zm.) **Rada Miejska w Makowie Mazowieckim uchwala, co następuje:**

§ 1. Dokonuje się zmian w budżecie Miasta Maków Mazowiecki na 2017 r. zgodnie z załącznikiem Nr 1 i 2.

§ 2. Budżet Miasta po zmianach określonych w § 1 wynosi:

1) Dochody w łącznej kwocie **41.806.248,00 zł,** z tego :

a) bieżące w kwocie 37.349.738,00 zł,

b) majątkowe w kwocie 4.456.510,00 zł.

2) Wydatki w łącznej kwocie **45.629.989,00 zł,**z tego :

a) bieżące w kwocie 33.681.409,00 zł,

b) majątkowe w kwocie 11.948.580,00 zł.

§ 3. Dokonuje się zmian dochodów i wydatków związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych miastu odrębnymi ustawami, zgodnie z załącznikami Nr 1a i 2 a.

§ 4. 1. Różnica pomiędzy dochodami i wydatkami stanowi planowany deficyt budżetu miasta w wysokości 3.823.741 zł, który zostanie pokryty przychodami pochodzącymi z:
- wolnych środków w kwocie: 1.228.741 zł,
- zaciągniętych pożyczek w kwocie: 2.595.000 zł.

2. Ustala się łączną kwotę przychodów budżetu w wysokości 5.060.222,17 zł oraz łączną kwotę rozchodów budżetu w wysokości 1.236.481,17 zł, zgodnie z załącznikiem Nr 3.

3. Ustala się limity zobowiązań na zaciągnięcie pożyczek na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu w kwocie 2.595.000 zł.

§ 5. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta.

§ 6. 1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i obowiązuje w roku budżetowym 2017.

2. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Jerzy Dąbrowski

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXX/222/2017
Rady Miejskiej w Makowie Mazowieckim
z dnia 3 marca 2017 r.

ZESTAWIENIE ZMIAN DOCHODÓW BUDŻETU MIASTA MAKÓW MAZOWIECKI NA 2017 r.

Dział	Rozdział	§	Treść	Przed zmianą	Zmiana	Po zmianie
700			**Gospodarka mieszkaniowa**	**1 708 000,00**	**0,00**	**1 708 000,00**
	70095		Pozostała działalność	801 000,00	0,00	801 000,00
		0630	Wpływy z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego	0,00	3 000,00	3 000,00
		0690	Wpływy z różnych opłat	3 000,00	- 3 000,00	0,00
756			**Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem**	**13 422 418,00**	**0,00**	**13 422 418,00**
	75615		Wpływy z podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od czynności cywilnoprawnych, podatków i opłat lokalnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	2 889 760,00	0,00	2 889 760,00
		0640	Wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień	0,00	300,00	300,00
		0690	Wpływy z różnych opłat	300,00	- 300,00	0,00
	75616		Wpływy z podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od spadków i darowizn, podatku od czynności cywilno-prawnych oraz podatków i opłat lokalnych od osób fizycznych	2 510 720,00	0,00	2 510 720,00
		0640	Wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień	0,00	5 000,00	5 000,00
		0690	Wpływy z różnych opłat	5 000,00	- 5 000,00	0,00
801			**Oświata i wychowanie**	**1 968 093,00**	**- 145 842,00**	**1 822 251,00**
	80103		Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	79 508,00	- 29 436,00	50 072,00
		2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych)	41 478,00	- 29 436,00	12 042,00
	80104		Przedszkola	1 547 933,00	- 116 406,00	1 431 527,00
		2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych)	501 750,00	- 116 406,00	385 344,00
852			**Pomoc społeczna**	**848 615,00**	**- 4 800,00**	**843 815,00**
	85213		Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	53 213,00	- 4 400,00	48 813,00
		2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	18 500,00	- 900,00	17 600,00
		2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych)	34 700,00	- 3 500,00	31 200,00

	85214		Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	87 500,00	14 500,00	102 000,00
		2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych)	87 500,00	14 500,00	102 000,00
	85216		Zasiłki stałe	246 637,00	- 14 700,00	231 937,00
		2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych)	246 500,00	- 14 700,00	231 800,00
	85219		Ośrodki pomocy społecznej	205 321,00	- 200,00	205 121,00
		2030	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację własnych zadań bieżących gmin (związków gmin, związków powiatowo-gminnych)	198 200,00	- 200,00	198 000,00
855			**Rodzina**	**9 638 146,00**	**- 98 939,00**	**9 539 207,00**
	85501		Świadczenie wychowawcze	6 281 007,00	- 59 000,00	6 222 007,00
		2060	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone gminom (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym), związane z realizacją świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc państwa w wychowywaniu dzieci	6 279 000,00	- 59 000,00	6 220 000,00
	85502		Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	3 357 139,00	- 40 000,00	3 317 139,00
		2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	3 320 000,00	- 40 000,00	3 280 000,00
	85503		Karta Dużej Rodziny	0,00	61,00	61,00
		2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	0,00	61,00	61,00
900			**Gospodarka komunalna i ochrona środowiska**	**3 410 817,00**	**0,00**	**3 410 817,00**
	90002		Gospodarka odpadami	1 303 388,00	0,00	1 303 388,00
		0640	Wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień	0,00	5 500,00	5 500,00
		0690	Wpływy z różnych opłat	5 500,00	- 5 500,00	0,00

Razem:	**42 055 829,00**	**- 249 581,00**	**41 806 248,00**

Załącznik Nr 1a do Uchwały Nr XXX/222/2017
Rady Miejskiej w Makowie Mazowieckim
z dnia 3 marca 2017 r.

ZESTAWIENIE ZMIAN DOCHODÓW ZWIĄZANYCH Z REALIZACJĄ ZADAŃ Z ZAKRESU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ I INNYCH ZADAŃ ZLECONYCH MIASTU ODRĘBNYMI USTAWAMI NA 2017 r.

Dział	Rozdział	§	Treść	Przed zmianą	Zmiana	Po zmianie
852			**Pomoc społeczna**	**100 324,00**	**- 900,00**	**99 424,00**
	85213		Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	18 500,00	- 900,00	17 600,00
		2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	18 500,00	- 900,00	17 600,00
855			**Rodzina**	**9 599 000,00**	**- 99 000,00**	**9 500 000,00**
	85501		Świadczenie wychowawcze	6 279 000,00	- 59 000,00	6 220 000,00
		2060	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone gminom (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym), związane z realizacją świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc państwa w wychowywaniu dzieci	6 279 000,00	- 59 000,00	6 220 000,00
	85502		Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	3 320 000,00	- 40 000,00	3 280 000,00
		2010	Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami	3 320 000,00	- 40 000,00	3 280 000,00

Razem:	**9 824 577,00**	**- 99 900,00**	**9 724 677,00**

Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr XXX/222/2017
Rady Miejskiej w Makowie Mazowieckim
z dnia 3 marca 2017 r.

ZESTAWIENIE ZMIAN WYDATKÓW BUDŻETU MIASTA MAKÓW MAZOWIECKI NA 2017 r.

Dział	Rozdział	§	Treść	Przed zmianą	Zmiana	Po zmianie
852			**Pomoc społeczna**	**2 227 991,00**	**- 4 800,00**	**2 223 191,00**
	85213		Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	53 213,00	- 4 400,00	48 813,00
		4130	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	53 200,00	- 4 400,00	48 800,00
	85214		Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	107 500,00	14 500,00	122 000,00
		3110	Świadczenia społeczne	107 500,00	14 500,00	122 000,00
	85216		Zasiłki stałe	246 637,00	- 14 700,00	231 937,00
		3110	Świadczenia społeczne	246 500,00	- 14 700,00	231 800,00
	85219		Ośrodki pomocy społecznej	715 493,00	- 200,00	715 293,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	15 000,00	- 200,00	14 800,00
855			**Rodzina**	**9 685 541,00**	**- 98 939,00**	**9 586 602,00**
	85501		Świadczenie wychowawcze	6 281 007,00	- 59 000,00	6 222 007,00
		3110	Świadczenia społeczne	6 184 815,00	- 58 115,00	6 126 700,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	4 172,00	- 496,00	3 676,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	477,00	- 89,00	388,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	2 200,00	- 300,00	1 900,00
	85502		Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	3 320 459,00	- 40 000,00	3 280 459,00
		3110	Świadczenia społeczne	3 093 301,00	- 38 830,00	3 054 471,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	9 281,00	- 1 170,00	8 111,00
	85503		Karta Dużej Rodziny	0,00	61,00	61,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	0,00	61,00	61,00

Razem:	**45 733 728,00**	**- 103 739,00**	**45 629 989,00**

Załącznik Nr 2a do Uchwały Nr XXX/222/2017
Rady Miejskiej w Makowie Mazowieckim
z dnia 3 marca 2017 r.

ZESTAWIENIE ZMIAN WYDATKÓW ZWIĄZANYCH Z REALIZACJĄ ZADAŃ Z ZAKRESU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ I INNYCH ZADAŃ ZLECONYCH MIASTU ODRĘBNYMI USTAWAMI NA 2017 r.

Dział	Rozdział	§	Treść	Przed zmianą	Zmiana	Po zmianie
852			**Pomoc społeczna**	**100 324,00**	**- 900,00**	**99 424,00**
	85213		Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	18 500,00	- 900,00	17 600,00
		4130	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	18 500,00	- 900,00	17 600,00
855			**Rodzina**	**9 599 000,00**	**- 98 939,00**	**9 500 061,00**
	85501		Świadczenie wychowawcze	6 279 000,00	- 59 000,00	6 220 000,00
		3110	Świadczenia społeczne	6 184 815,00	- 58 115,00	6 126 700,00
		4040	Dodatkowe wynagrodzenie roczne	4 172,00	- 496,00	3 676,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	477,00	- 89,00	388,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	2 200,00	- 300,00	1 900,00
	85502		Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	3 320 000,00	- 40 000,00	3 280 000,00
		3110	Świadczenia społeczne	3 093 301,00	- 38 830,00	3 054 471,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	9 281,00	- 1 170,00	8 111,00
	85503		Karta Dużej Rodziny	0,00	61,00	61,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	0,00	61,00	61,00
			Razem:	**9 824 577,00**	**- 99 839,00**	**9 724 738,00**

Załącznik Nr 3 do Uchwały Nr XXX/222/2017
Rady Miejskiej w Makowie Mazowieckim
z dnia 3 marca 2017 r.

PRZYCHODY I ROZCHODY BUDŻETU W 2017 r.

Lp.	Treść	Klasyfikacja §	Kwota
1	2	3	4
Przychody ogółem:			**5 060 222,17**
1.	Wolne środki, o których mowa w art. 217 ust.2 pkt 6 ustawy	950	2 165 222,17
2.	Przychody ze spłat pożyczek i kredytów udzielonych ze środków publicznych	951	300 000,00
3.	Przychody z zaciągniętych pożyczek i kredytów na rynku krajowym	952	2 595 000,00
Rozchody ogółem:			**1 236 481,17**
1.	Spłaty otrzymanych krajowych pożyczek i kredytów	992	1 236 481,17

UZASADNIENIE
DO UCHWAŁY NR XXX/222/2017
RADY MIEJSKIEJ W MAKOWIE MAZOWIECKIM
Z DNIA 3 MARCA 2017 r.

w sprawie dokonania zmian w uchwale budżetowej Miasta Maków Mazowiecki na 2017 rok

Dokonuje się zmniejszenia dochodów budżetowych o kwotę 249.581 zł, w tym:

- zmniejszenie dochodów w rozdziale 80103 o kwotę 29.436 zł z tytułu zmniejszenia dotacji celowej z budżetu państwa;
- zmniejszenie dochodów w rozdziale 80104 o kwotę 116.406 zł z tytułu zmniejszenia dotacji celowej z budżetu państwa;
- zmniejszenie dochodów w rozdziale 85213 o kwotę 4.400 zł z tytułu zmniejszenia dotacji celowej z budżetu państwa, zgodnie z Decyzją Wojewody Mazowieckiego Nr 3/2017 z dnia 3 lutego 2017 r.;
- zwiększenie dochodów w rozdziale 85214 o kwotę 14.500 zł z tytułu zwiększenia dotacji celowej z budżetu państwa, zgodnie z Decyzją Wojewody Mazowieckiego Nr 3/2017 z dnia 3 lutego 2017 r.;
- zmniejszenie dochodów w rozdziale 85216 o kwotę 14.700 zł z tytułu zmniejszenia dotacji celowej z budżetu państwa, zgodnie z Decyzją Wojewody Mazowieckiego Nr 3/2017 z dnia 3 lutego 2017 r.;
- zmniejszenie dochodów w rozdziale 85219 o kwotę 200 zł z tytułu zmniejszenia dotacji celowej z budżetu państwa, zgodnie z Decyzją Wojewody Mazowieckiego Nr 3/2017 z dnia 3 lutego 2017 r.;
- zmniejszenie dochodów w rozdziale 85501 o kwotę 59.000 zł z tytułu zmniejszenia dotacji celowej z budżetu państwa, zgodnie z Decyzją Wojewody Mazowieckiego Nr 3/2017 z dnia 3 lutego 2017 r.;
- zmniejszenie dochodów w rozdziale 85502 o kwotę 40.000 zł z tytułu zmniejszenia dotacji celowej z budżetu państwa, zgodnie z Decyzją Wojewody Mazowieckiego Nr 3/2017 z dnia 3 lutego 2017 r.;
- zwiększenie dochodów w rozdziale 85503 o kwotę 61 zł tytułu zwiększenia dotacji celowej z budżetu państwa, zgodnie z Decyzją Wojewody Mazowieckiego Nr 6 z dnia 31 stycznia 2017 r.

Dokonuje się zmniejszenia wydatków budżetowych o kwotę 103.739 zł, w tym:

- zmniejszenie wydatków w rozdziale 85213 o kwotę 4.400 zł przeznaczonych na składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej;
- zwiększenie wydatków w rozdziale 85214 o kwotę 14.500 zł z przeznaczeniem na świadczenia społeczne;
- zmniejszenie wydatków w rozdziale 85216 o kwotę 14.700 zł przeznaczonych na świadczenia społeczne;
- zmniejszenie wydatków w rozdziale 85219 o kwotę 200 zł przeznaczonych na zakup materiałów i wyposażenia;
- zmniejszenie wydatków w rozdziale 85501 o kwotę 59.000 zł przeznaczonych na wypłatę świadczeń wychowawczych;
- zmniejszenie wydatków w rozdziale 85502 o kwotę 40.000 zł przeznaczonych na wypłatę świadczeń społecznych oraz zakup materiałów i wyposażenia;
- zwiększenie wydatków w rozdziale 85503 o kwotę 61 zł z przeznaczeniem na realizację zadań związanych z przyznawaniem Kart Dużej Rodziny.

Z up. Burmistrza
mgr Lech Gadomski
Zastępca Burmistrza